

List

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

LETO XIV

ŠT. 1

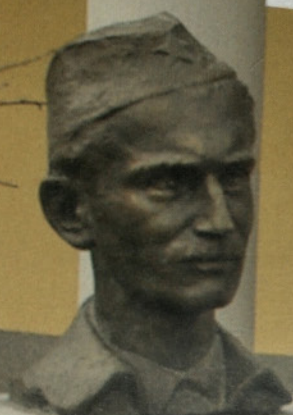
1. FEBRUAR 2007

300 SIT

ISSN 1581-8373

Poštšina plačana pri Pošti 3325 Šoštanj
Knjižnica Velenje
Titov trg 05
3320 Velenje

KAREL DESTOVNIK-KAJUH
1922 - 1944
PESNIK IN NARODNI HEROJ

Stran 30
Dan Elektre

Stran 36
Porušene domačije
Pri Melanšku

OBČINA ŠOŠTANJ

Na podlagi Zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih (Uradni list RS, št. 18/1974, 34/1988, 5/1990, RS, št. 10/1991, 17/1991-I-ZUDE, 13/1993, 66/1993, 32/2000 in 102/2002) in na podlagi 6. člena Pravilnika o pogojih za oddajo poslovnih prostorov v najem in določanju najemnin za poslovne prostore (Uradni list občine Šoštanj št. 4/97)

objavlja

JAVNI RAZPIS ZA ODDAJO POSLOVNIH PROSTOROV V NAJEM

Predmet oddaje je 6 (šest) poslovnih prostorov v občinski zgradbi na naslovu: Trg svobode 12, Šoštanj, z možnostjo so-uporabe sanitarij in skupnih prostorov, in sicer:

1. poslovni prostor I (prvo nadstropje občinske zgradbe, pisarne 1, 2, 3) skupne površine 59,77 m². Izklicna najemnina znaša 277,25 EUR (brez DDV);
2. poslovni prostor II (prvo nadstropje občinske zgradbe, pisarni 4, 5) skupne površine 51,07 m². Izklicna najemnina znaša 236,89 EUR (brez DDV);
3. poslovni prostor III (prvo nadstropje občinske zgradbe, pisarna 6) skupne površine 20,60 m². Izklicna najemnina znaša 95,55 EUR (brez DDV);
4. poslovni prostor IV (prvo nadstropje občinske zgradbe, pisarna 7) skupne površine 20,60 m². Izklicna najemnina znaša 95,55 EUR (brez DDV);
5. poslovni prostor V (prvo nadstropje občinske zgradbe, pisarna 8) skupne površine 20,47 m². Izklicna najemnina znaša 94,95 EUR (brez DDV);
6. poslovni prostor VI (prvo nadstropje občinske zgradbe, pisarni 9, 10) skupne površine 30,37 m². Izklicna najemnina znaša 140,87 EUR (brez DDV).

Osnova za izračun najemnine za poslovne prostore je metodologija o merilih in načinu ugotavljanja vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš oz. skladno z določbami Pravilnika o pogojih za oddajo poslovnih prostorov v najem, ter o določanju najemnin za poslovne prostore.

Na podlagi sklepa župana, z dne 17. januarja 2007, se najemnina, kot je zapisana v izklicni ceni, ki predstavlja le najemnino za dejansko kvadraturo najetega prostora, zaračunava za preostanek leta 2007 in 2008.

Poslovni prostori so primerni za poslovne storitve oz. mirno dejavnost in se oddajajo za nedoločen čas.

Interesenti naj pisne ponudbe dostavijo osebno v tajništvo občine ali pa priporočeno po pošti na naslov: Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, s pripisom:

»Ne odpiraj - ponudba, Javni razpis za oddajo poslovnega prostora v najem«.

Upošteevane bodo ponudbe, ki bodo v tajništvo občine Šoštanj dostavljene najkasneje do **vključno srede, 28. februarja 2007** do 10:00 ure. Za dodatne informacije in ogled poslovnih prostorov se lahko interesenti oglasijo v tajništvu občine Šoštanj.

V ponudbi je potrebno navesti dejavnost ponudnika in višino ponujene najemnine, ki ne sme biti nižja od izklicne najemnine. Ponudbi je potrebno priložiti:

- dokazilo o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti in
- dokazilo o resnosti ponudbe - potrdilo o plačani varščini treh mesečnih najemnin na transakcijski račun občine Šoštanj št. EZR 01326-0100018560, odprt pri Banki Slovenije.

Uspelemu ponudniku bo varščina obračunana pri najemni, neuspelemu pa vrnjena v roku 3-dni od izbire najugodnejšega ponudnika.

Odpiranje ponudb bo opravila komisija, ki bo hkrati izločila prepozno prispelo in nepopolne ponudbe. O izbiri najemnika bo na predlog komisije odločil župan. Vsi ponudniki bodo o izbiri pisno obveščeni v roku 8 (osmih) dni po zaključku javnega razpisa.

OBČINA ŠOŠTANJ

Na podlagi Zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih (Uradni list RS, št. 18/1974, 34/1988, 5/1990, RS, št. 10/1991, 17/1991-I-ZUDE, 13/1993, 66/1993, 32/2000 in 102/2002) in na podlagi 6. člena Pravilnika o pogojih za oddajo poslovnih prostorov v najem in določanju najemnin za poslovne prostore (Uradni list občine Šoštanj št. 4/97)

objavlja

JAVNI RAZPIS ZA ODDAJO POSLOVNEGA PROSTORA V NAJEM

Predmet oddaje je poslovni prostor v Krajevni skupnosti Bele vode na naslovu: Bele vode 18/a, Šoštanj, z možnostjo so-uporabe sanitarij in skupnih prostorov, in sicer:

1. poslovni prostor (bivša OŠ Bele vode) skupne površine 11,52 m². Izklicna najemnina znaša 42,59 EUR (brez DDV).

Osnova za izračun najemnine za poslovne prostore je metodologija o merilih in načinu ugotavljanja vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš oz. skladno z določbami Pravilnika o pogojih za oddajo poslovnih prostorov v najem, ter o določanju najemnin za poslovne prostore.

Poslovni prostor je primeren za poslovne storitve oz. mirno dejavnost in se oddajajo za nedoločen čas.

Interesenti naj pisne ponudbe dostavijo osebno v tajništvo občine ali pa priporočeno po pošti na naslov: Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, s pripisom:

»Ne odpiraj - ponudba, Javni razpis za oddajo poslovnega prostora v najem«.

Upošteevane bodo ponudbe, ki bodo v tajništvo občine Šoštanj dostavljene najkasneje do **vključno srede, 28. februarja 2007** do 10:00 ure. Za dodatne informacije in ogled poslovnih prostorov se lahko interesenti oglasijo v tajništvu občine Šoštanj.

V ponudbi je potrebno navesti dejavnost ponudnika, ter višino ponujene najemnine, ki ne sme biti nižja od izklicne najemnine. Ponudbi je potrebno priložiti:

- dokazilo o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti in
- dokazilo o resnosti ponudbe - potrdilo o plačani varščini treh mesečnih najemnin na transakcijski račun občine Šoštanj št. EZR 01326-0100018560, odprt pri Banki Slovenije.

Uspelemu ponudniku bo varščina obračunana pri najemni, neuspelemu pa vrnjena v roku 3-dni od izbire najugodnejšega ponudnika.

Odpiranje ponudb bo opravila komisija, ki bo hkrati izločila prepozno prispelo in nepopolne ponudbe. O izbiri najemnika bo na predlog komisije odločil župan. Vsi ponudniki bodo o izbiri pisno obveščeni v roku 8 (osmih) dni po zaključku javnega razpisa.

KRAJEVNA SKUPNOST ŠOŠTANJ

Trg svobode 5, 3325 Šoštanj

POGOJI RAZPISA za zbiranje pisnih ponudb za oddajo v najem poslovnega prostora v poslovnem objektu Krajevnega skupnosti Šoštanj (prvo nadstropje)

I. PREDMET ODDAJE V NAJEM

Predmet oddaje v najem je poslovni prostor za opravljanje pisarniških del v prvem nadstropju Krajevnega skupnosti Šoštanj, trg svobode 5, v izmeri približno 60 m², ter souporaba (WC).

Najemnik za lastnimi sredstvi opremi poslovni prostor za opravljanje svoje dejavnosti.

Poslovni prostor ima v objektu vodovodni priključek, kanalizacijski priključek in priključek na elektriko. Ogrevanje poslovnega prostora je z mestnim toplovodom.

II. ČAS ODDAJE - NAJEMA

Najemno pogodbo za poslovni prostor bomo sklenili za določen čas, in sicer do 31. 12. 2010. Če bo po poteku najemnega razmerja za določen čas interes lastnika in najemnika, da se sklene novo najemno razmerje, bo to možno, če bo lastnik ugotovil, da je najemnik izpolnjeval vse obveznosti najemne pogodbe in ne bodo stekle priprave za druga načrtovana dela v tem prostoru.

III. ZAČETNA IZKLICNA MESEČNA CENA NAJEMNINE

Začetna izklicna mesečna cena najemnine za poslovni prostor znaša 200 EUR za pisarniško dejavnost ter souporabo WC. V začetni izklicni mesečni ceni najemnine ni vključen davek na dodano vrednost, ki se zaračunava posebej. Višina ponujene mesečne cene najemnine za poslovni prostor ne sme biti nižja od začetne izklicne mesečne cene najemnine za poslovni prostor. Ponujena mesečna cena najemnine za poslovni prostor izbranega najugodnejšega ponudnika se bo povečevala mesečno z rastjo življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji.

IV. OSTALI STROŠKI POSLOVNEGA PROSTORA

Poleg najemnine za poslovni prostor je najemnik poslovnega prostora dolžan v času najema plačevati tudi individualne stroške poslovnega prostora in obratovalne stroške, kot so: ogrevanje, vodarina - kanalizacija, odvoz komunalnih odpadkov, elektrika, telefonski stroški, čiščenje skupnih delov poslovnega objekta, deratizacija, nadomestila in drugo.

V. POGOJI ZBIIRANJA PONUDB

Upravičenci do najema so pravne osebe s sedežem v Republiki Sloveniji in fizične osebe, ki so državljani Republike Slovenije. Ponudniki za najem poslovnega prostora so dolžni k pisni in podpisani ponudbi predložiti naslednje:

1. Pravne osebe izpisek iz sodnega registra glede poslovne dejavnosti; fizične osebe pa dokaz o izpolnjevanju pogojev za opravljanje obrtne dejavnosti in potrdilo o državljanstvu Republike Slovenije.
2. Opis in program dejavnosti.
3. Potrdilo o plačanem jamstvu za resnost ponudbe; jamstvo za resnost ponudbe znaša 200 EUR; jamstvo za resnost ponudbe je ponudnik dolžan plačati pred predložitvijo ponudbe, in sicer Krajevni skupnosti Šoštanj, **TR 01326 - 6450852030**. Plačano jamstvo za resnost ponudbe se ponudnikom, ki na javnem razpisu ne bodo uspeli, povrne brez obresti v 15. dneh od dneva izbire najemnika. Ponudniku, ki uspe na javnem razpisu, se vplačano jamstvo za resnost ponudbe upošteva pri obračunu najemnine za prvi mesec. V primeru, da izbrani ponudnik ne sklene najemne pogodbe v roku, določenem s tem javnim razpisom, mu Krajevna skupnost Šoštanj jamstva za resnost ponudbe ne vrne.
4. Prednost izbire najboljšega ponudnika je višina najemnine ter interes KS mesta Šoštanj.
5. Krajevna skupnost bo sklenila najemno pogodbo z najemnikom, ko doseže večino glasov v KS. Če KS Šoštanj ne doseže večino glasov za podpis pogodbe, se razpis razveljavi.

PONUDBE pošljite v zaprti kuverti na naslov OBČINA ŠOŠTANJ, Trg svobode 12, 3325 ŠOŠTANJ, do 21. 2. 2007 do 12. ure, s pripisom

KRAJEVNA SKUPNOST ŠOŠTANJ (NE ODPIRAJ)
Odpiranje ponudb bo 21. 2. 2007 ob 17. uri v prostorih
Krajevnega skupnosti Šoštanj, Trg svobode 5.

Kontaktna oseba: Marjan Vrtačnik GSM 031-502-701

List

**Revija za kulturna in druga vprašanja
Občine Šoštanj in širše.**

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča Občina
Šoštanj, zanjo Darko Menih, župan.

Uredništvo

Jožica Andrejč, Milojka Komprej, Tjaša Rehar,
Peter Rezman in Rafko Srebrnjak

Fotografija na naslovnici:

Dejan Tonkli

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Lektoriranje

Jožica Andrejč
(Za razpise in objave odgovarja naročnik.)

Priprava redakcije

Milojka Komprej

Oblikovanje in prelom

Vinko Pejovnik ml.

Tisk

IGEA d.o.o., Nazarje

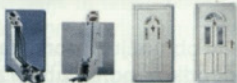
Natiskano

900 izvodov.

**Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST št. 2
(februar 2007), pošljejo ali dostavijo najkasneje do
19. februarja 2007.**

Steklarstvo Benda BENGLAS d.o.o.

Loke 33, 3330 Mozirje
Tel.: 03/839-45-10, 031/302-121

ALI VAM OKNA NE TESNIJO?

S predelavo starih vezanih oken v termozolacijsko izvedbo boste **PRIVARČEVALI!**
Nastavimo tudi okna, ki so povešena ali se ne zapirajo kot bi se morala!

IZDELAVA IN MONTAŽA PVC OKEN.

UGODNE CENE IN PLAČILNI POGOJI!

Ostala ponudba:
- izdelava termopan stekla
- vrtanje
- brušenje
- faziranje
- izdelava namiznih plošč
- uokvirjanje slik
- montaža na domu
- itd.

Portret / stran 28

VSEBINA

4	Fotografija meseca
5	Uvodnik
6	Naša občina
10	Komunalno podjetje
	Revizijsko poročilo o pravilnosti obračunavanja plač direktorja komunalnega podjetja Velenje
14	Intervju z Darkom Menihom
	Predvolilni program bomo realizirali
16	Intervju z Ivanom Drevom
	Še eden uspešen Belovoščan
18	Prostor za komentar
20	Dogodki in ljudje
21	Cerkev in mi
22	Sredina vabi
24	Podoba kulture
26	Glasba
27	Šolski list
28	Portret
29	Svetloba
30	Elektra
31	Varstvo naravne dediščine
32	Iz prejšnjega stoletja
	Šentfalénčje
33	Knjige
34	Čez Uršljo goro
36	Porušene domačije
	Pri Melanšku
40	Filmspoting
41	Križanka
42	Horoskop
44	Fotoreportaža
	Žive jaslice v Skornem

PRAZNUJEMO

Ljudje praznujemo različne praznike. Ti so pomembni za posameznika, praznuje lahko širša skupnost ali pa celi svet.

Otroci v prvem razredu doživljajo in spoznavajo, da so nekateri dnevi v letu posebno pomembni. To so dnevi, ko sami praznujejo rojstni dan. Ali pa so to dnevi, ko se obujajo stari običaji na določene

nem območju. Spominjamo se lahko pomembnih dogodkov, pomembnih za državo, narod.

Praznovanje Švigazajčkovega rojstnega dne je bilo res nekaj posebnega. Z igro vlog smo se učili voščiti in sprejemati čestitke ter darila. Zapeli smo pesmico, narisali risbico in sami pripravili okusno sadno solato.

Učiteljici Miša in Tinka, 1.b

Prostovoljna represija

Peter Rezman

Te dni sem po dolgih letih želel govoriti s starim znancem. Pisateljem. Človeka, ki se preživlja s poučevanjem slovenščine, sem iskal na sodobne načine, a ni priletel iz nobenega »brskalnika« mojega računalnika. Ne z »najdi.si«, ne »google«, niti s »TIS-a«.

Skratka, neobstoječi osebek. Nemogoče. Uberem drugo, malce starejšo pot. Pokličem na sedež »kulture« v njegovem mestu, saj se mi zdi samoumevno, da ga tam poznajo. Najdem po prejšnji metodi telefonsko številko »kulture« v tistem mestu. Telefon odzveni v prazno. Jasno, si rečem. Petek. Tudi »kultura« se je že odpravila na vikend, a se je kasneje izkazalo, da je bila samo na malici. Zdaj imamo namreč takšne telefone, da ne morete kar tako, neopaženi nekam klicati, ker tam nekje, se vaša telefonska številka ohrani v tistem spominu in tako me je »kultura« poklicala nazaj. Za hip sem bil vesel tega koristnega dosežka naše civilizacije. »Kultura« ni bila (kljub petku) nič kaj nejevoljna, ker sem jo spremenil v osebno referentko za koristne informacije, saj se je kot takšna tudi izkazala. Nemudoma mi je postregla s telefonsko številko pisatelja - profesorja v službi, kjer da ga bom težko dobil, potem pa z domačo telefonsko številko in da naj ga pokličem zvečer, mobitela pa da mi ne more dati, ker da ga nima. Že ko sem poslušal te informacije prijazne »kulture«, mi je postajalo malo nerodno. Kaj če ta hip kdo želi »tistega pesnika« iz Šoštanja in je klical na »krnekam«, kjer so mu zdrdrali moje telefonske številke, elektronske naslove in še pojasnilo, da naj me jutraj ne kličejo, ker peljem psa na šprancir?! Hm, kam smo prišli, si mislim, a se takoj ustavim. Znanec nima mobitela! Ja kako mu pa to uspeva?

Spominjam se časov, ko sva z nekim drugim znancem, kolumnistom, skoraj vsako nedeljo zvečer telefonsko usklajevala zadnje korekcije tedenske rubrike v lokalnem časopisu. To je bilo še v prejšnji gnili državi, ki je bila preresetana s sistemi za opazovanje in javljanje in najini pogovori so se praviloma pričeli s pozdravljanjem »velikega brata«, ki je, tako kot na vseh telefonskih centralah, imel svojo sobico tudi v Velenju. Midva sva si domišljala, da sodiva v tisto kategorijo sitnih občanov, ki jim oblast prisluškuje. Tisti čas sem se pričel zavedati, da je znameniti roman »1984«, v katerem je Orwell predstavil sisteme total(itar)nega nadzora državljanov, ne le možen, temveč se postopno realizira. Konec osemdesetih se je namreč že vzpostavljala t.i. BBS tehnologija, predhodnica današnjega interneta ali vsaj elektronske pošte, s pomočjo

katere sva si z znancem po pogovoru, že preko modemov, pošiljala tudi napisane članke. Kaj pa je bilo lažjega, kot da je »nekaj« v tisti sobici na telefonski centrali, prestreglo značilno škripanje bitov po linijah in je bilo možno v vsakem malo bolj usposobljenem uradu prebirati kritično kolumno že v ponedeljek zjutraj, čeprav je bila objavljena šele v četrtek, ki je sledil.

Kako je s tem danes? Niti pomisliti ne smem. Orwell je bil bebasti vajenec pred vsemi današnjimi izumitelji raznih »trojancev«, »črvov« ter mikrofonov, mikro-kamer, pametnih kartic, čipov, pinov in drugih elektronskih sledi, ki jih puščamo za sabo. Nekatere so nam predpisali z zakoni, večino jih uporabljamo prostovoljno, v glavnem zato, da se počutimo bolj varne!!!! In mnoge od njih celo drago plačujemo!

In kaj dela država? Nas ščiti pred morebitnimi zlorabami? Ja. Vsaj na videz. Piše zakone o zaščiti osebnih podatkov. Kako ta zakon razumejo nekateri vplivni lokalni politiki, pa sta pred kratkim razkrinkali dve ženski na internetnem portalu »*velenje.com*«. Ena se imenuje »*Maxibubi*«, druga »*encijan*«. Sam sem si njune diskusije skrbno hranil. Nenazadnje tudi zaradi tega, ker se v tem času na državni ravni vzpostavlja nekakšno centralno vozlišče, kjer bi se vse naše elektronske sledi stekale v eni točki. Korak do zlorabe takšnih točk je zelo kratek.

Pa kaj, si rečem. Bo pač tam nekje, nekdo, v sodobni repliki posebne sobice telefonske centrale iz prejšnjih, groznih komunističnih časov, pritisnil na gumb »rezman« in v hipu videl, da imam zdravniško predpisano terapijo s tabletami Kaptopril in da so mi prejšnji ponedeljek olisčili pravilno parkirano vozilo v Celju, ker nisem plačal parkirnine. Ha, ha, ha, si rečem, pa naj! Kaj mi pa morejo!

Meni že nič. Star sem 50 let in »*trajno preskrbljen*«. Toda ... če bi bil star 25 let in iskal zaposlitev, se najbrž ne bi smejal. Potencialni delodajalec bi namreč z lahkoto preveril pri »*prijateljih*«, da ne spoštujem predpisov, da sem plačilno nediscipliniran ter bolan na srcu. In bi, potencialni delodajalec, že preverjal naslednjega kandidata.

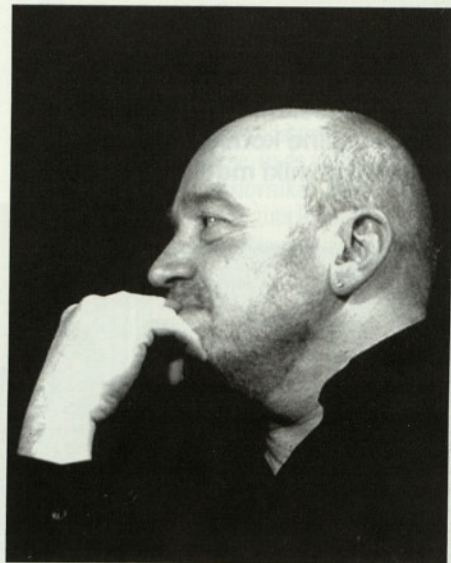

Foto: Nada Žgank.

Kadrovska kuhinja

Uredniško redigiran zapisnik 1. redne seje Sveta Občine Šoštanj, ki je bila v ponedeljek, 18. 12. 2006, ob 11. uri v veliki sejni dvorani Občine Šoštanj.

Na seji je bilo prisotnih 19 svetnikov. Drugi prisotni: direktorica občinske uprave Mirjam Povh, višja svetovalka za GOP Sonja Novak, svetovalka za odnose z javnostmi Andreja Moškon in predsednica občinske volilne komisije Anica Zajc ter predstavniki medijev.

Foto: Dejan Tonki

Sejo je vodil župan Darko Menih, zapisnik je pisala Suzana Koželjnik.

Župan je uvodoma pozdravil vse prisotne in pričel 1. redno sejo Sveta Občine Šoštanj, pred tem je povabil tabornike rodu Pusti grad Šoštanj in katoliške skavte, da prižgejo Luč miru iz Betlehema ter povedo svojo poslanico. Župan se je v svojem in v imenu svetnikov zahvali za izrečeno poslanico in za Luč miru ter nadaljeval s sejo.

Razjasnjen nesporazum

Na začetku seje je predsedujoči zaprosil predsednico občinske volilne komisije Anico Zajc, da poda pojasnilo sklepa o potrditvi mandata člani sveta.

Anica Zajc je pojasnila, da je bil to do sedaj edini primer v državi, da nekdo, ki kandidira na listi, potem ne sprejme kandidature. Mandat mora sprejeti tisti trenutek, ko podpiše soglasje za kandidiranje v občinski svet in s tem nepreklicno izjavi, da soglašajo s kandidaturo, če bo izvoljen, in da bo mandat sprejel. Takšnega primera ni poznala nobena druga volilna komisija, ker zakon o takšnem primeru ničesar ne govori. G. Golubič, tajnik Republiške volilne komisije, je povedal, da mora svetnica mandat sprejeti, občinski svet mora mandat potrditi, potem pa lahko odstopi iz občinskega sveta.

Povedala je tudi, da je v tem času prišel na občinsko volilno komisijo dopis svetnika Marjana Vrtačnika (SNS), ki je zahteval pisno obrazložitev in fotokopijo odstopne izjave Marije Vačovnik. Občinska volilna komisija je ta dopis obravnavala in sprejela sklep, da navedbe v dopisu svetnika Marjana Vrtačnika niso resnične oziroma so po svoje interpretirane. Svetniki na seji niso sprejeli odstopne izjave, ker si je občinska volilna komisija vzela čas, da pridobijo strokovno mnenje o nastali situaciji. O potrjevanju mandata ne govori 94. člen Zakona o lokalni samoupravi, ampak Zakon o lokalnih volitvah. Svetnik Marjan Vrtačnik je zahteval tudi kopijo odstopne izjave, ki jo je posredovala na občinsko volilno komisijo Marija Vačovnik, vendar je občinska volilna komisija sprejela sklep, da mu te fotokopije ne posreduje. Dopis je še enkrat pre-

brala in ga nato predala županu, da se arhivira v arhiv zapisnikov sej. Povedala je še, da mora Marija Vačovnik na tej seji mandat sprejeti in se lahko potem odloča o nadaljnjih korakih. Občinska volilna komisija je sprejela sklep in predlagala Svetu Občine Šoštanj, da potrdi mandat izvoljeni svetnici Mariji Vačovnik, ki mora v skladu z razlago volilne zakonodaje mandat sprejeti. Po sprejetju mandata pa se mora svetnica odločiti o nadaljnjih korakih.

Nato je svetnik **Marjan Vrtačnik** (SNS) povedal, da je zaprosil občinsko upravo za fotokopijo odstopne izjave, vendar mu je direktorica občinske uprave povedala, da mora vlogo nasloviti na občinsko volilno komisijo, kjer pa pravijo, da mora vlogo nasloviti na občinsko upravo. Vesel je, da je svetnica Marija Vačovnik sprejela mandat, in jo sprašuje, kakšne so sedaj okoliščine, da sprejema mandat in če bo po sprejetju mandata podala odstop iz občinskega sveta.

Svetnik **Milan Kopušar** (LDS) je dodal, da je bilo že na prejšnji seji opozorjeno, zakaj svetnik dokumentov ne more dobiti v pogled. Kar se pa tiče Marije Vačovnik, ki ni sprejela mandata, bi lahko v tem primeru prišlo do nadomestnih volitev, to bi pa pomenilo veliko obremenitev za občinski proračun.

Zaključila je predsednica občinske volilne komisije ki je odgovorila, da je bila izjava Marije Va-

čovnik naslovljena na občinsko volilno komisijo, ki je dolžna zadevo rešiti na svojem nivoju.

Nato je **Marija Vačovnik** (slika desno) zapri-segla ter povedala, da je do zapletov prišlo zaradi tega, ker je bila že na začetku zavedena. Mislila je, da je njena kandidatura na listi samo formalnost in da lahko njen mandat prevzame naslednji na listi. Ta mandat sprejema in sporoča, da ne odstopa z mesta svetnice in upa, da zaradi zapletov okoli njenega imenovanja ni prišlo do prevelike škode in da Svet Občine Šoštanj ni utrpel časovne zamude. Želela je, da se v prihodnje energija usmerja za dobrobit občanov in v razvoj Občine Šoštanj in ne v iskanju napak drug pri drugem.

Vračilo vložkov v telefonijo

Po predstavitvi Odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijo je **Viktorja Dreva** zanimalo, ali se bodo vračala sredstva, zbrana s samoprispevki krajevnim skupnostim. Svetnik **Leopold Kušar** (DeSus) je pripomnil, da ko je KS Lokovica začela telekomunikacijsko omrežje širiti, od KS ni bilo vloženih nobenih sredstev, zato naj ne bi sedaj kdo rekel, da je KS Lokovica pri širitvi kaj pomagala. To so bila popolnoma lastna sredstva krajanov, saj takrat KS Lokovica ni imela denarja.

Direktorica občinske uprave je pojasnila, da bo iz poravnave razvidno, katera sredstva so bila vložena iz KS in koliko so vlagali posamezniki. Znesek poravnave bo skupni, iz pogodb pa bo razvidno, koliko pripada krajevnim skupnostim iz naslova namenskih sredstev samoprispevka. Če ni krajevna skupnost nič vlagala, se vsa sredstva razdelijo krajanom, ki so vlagali, kar se vidi iz pogodb.

Nato je Kušar še povedal, da so vsi dokumenti napisani tako, kot da je vlagala krajevna skupnost. KS je zbiral denar od krajanov in ga direktno nakazovala v Celje. Na dokumentih piše, da je vlagala KS in ne posamezniki in tudi pogodbe so narejene s KS. KS je bila nosilec, ni pa financirala.

Direktorica občinske uprave **Mirjam Povh** je pojasnila, da občina ni vlagala za vsakega posameznika, kajti krajsani so morali zahtevke vlagati sami. Pogodbe so različne. KS je lahko vlagala v telekomunikacijsko omrežje s sredstvi krajanov v celoti, delno s krajsani ali preko katere firme. Na pogodbah piše, kakšen znesek je bil vložen od KS in ne vložbi krajanov. Vsi pa so morali delati preko KS, ker drugače ni šlo in drugih zahtevkov občina sploh ni mogla vložiti.

Nato so svetniki povišali vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za 2 % kljub vprašanju **Milana Kopušarja** (LDS), zakaj je bila odločitev takšna, da se poveča vrednost točke za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za samo 2 % in ne za 4 %. Slednje bi rajši podprl, ker bi občina imela s tem večji prihodek v proračunu, saj bo višino nadomestila v naslednjih letih zaradi uvedbe evra težje dvigovati.

Župan je dodal, da so predlagali dvigovanje točke za 2 % zaradi tega, da razbremenijo gospodarstvo, in zaradi podražitev, ki prihajajo z novim letom.

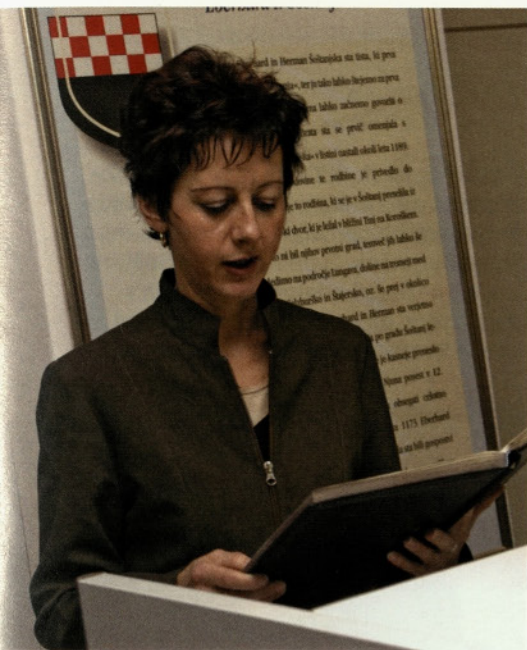

Foto: Dejan Tonkili

Vroče kadrovske zadeve

Imenovanje odborov in komisij, kar je v pristojnosti občinskega sveta, so pričeli z imenovanjem nadzornega odbora.

Kratko obrazložitev je podal **Peter Radoja**, predsednik »kadrovske« komisije. Povedal je, da se je komisija sestala v popolni sestavi in pregledala prispele predloge. S strani občanov Bojana Rotovnika in Romana Pibernika, predstavnika KS Šoštanj, so prejeli vlogo za imenovanje v dveh komisijah, ki pa so ga morali zavrniti, ker je Svet Občine Šoštanj pozval politične stranke in ne občane Občine Šoštanj, kar so jima v obrazložitvi tudi napisali.

Pri sestavi komisij so upoštevali odstotke glede na izid volilnih rezultatov in da je v komisijah večina svetnikov, kar poslovnik in statut tudi vevata, vendar v dveh komisijah tega ni bilo možno in so komisije popolnili s strokovnimi člani, ki bodo svetu v pomoč.

V razpravi je **Milan Kopušar** povedal, da je bil glede poteka seje komisije razočaran. V gradivu so imeli en dnevni red, na sami seji pa je predsednik predlagal drug dnevni red. Podal je pobudo, da se za komisijo pripravi poslovnik, kjer bo jasno napisano, kako se dela, ne pa tako kot sedaj, kjer si predsednik komisije iz minute v minuto izmišljuje, kako se bo delalo. Povedal je tudi, da je nadzorni odbor pomemben organ in da je vesel, da sta v njem imenovana dva predstavnika LDS.

Župan je pred nadaljevanjem dodal, da je bila »kadrovska« komisija strokovno izbrana in potrjena na seji in da je delala po poslovniku in statutu Občine Šoštanj.

Polemična razprava se je nadaljevala tudi pri predlaganju Komisije za pripravo statuta občine in poslovnika. **Kopušar** je glede na to, da je predsednik »kadrovske« komisije dejal, da so se trudili, da bi bili v komisijah zastopani v večini svetniki, opozoril, da sta v dvorani dva svetnika, ki nista zastopana v nobeni komisiji.

Svetnik **Marjan Jakob** (SLS) je povedal, da je stranka SLS zelo razočarana glede razvrščanja v komisije, predvsem z vidika, da so v preteklem mandatu, ko niso bili v koaliciji, bili v petih ko-

misijah, zdaj pa, ko so v koaliciji, so imenovani iz stranke SLS le v treh komisijah.

Predsednik »kadrovske« komisije **Peter Radoja** je pojasnil, da je bilo razlaganje svetnika Milana Kopušarja malo zavajajoče, saj kot član komisije ve, da so za vsako komisijo prišli predlogi posebej in v neskladju s statutom bi bilo, da bi potem predlagane iz ene komisije razvrščali v druge komisije. Komisija je dala prednost tistim, ki so jih predlagali in tako ravnali v skladu z zakonom. Odstotki zastopanosti strank v komisijah pa tudi ne veljajo, saj so v komisijah imenovani tudi zunanji člani.

Kopušar je podal repliko, češ da jih v komisije niso predlagali in da jih ne morejo potem razvrščati v druge komisije, kar sploh ne drži.

Svetnica **Vilma Fece** je želela razjasniti to zavajanje občanov. Predsednik »kadrovske« komisije je prej povedal, da sta s strani občanov prispeli dve vlogi za dve komisiji in nista bili v skladu s pravili igre in statutom. Navedbe Milana Kopušarja so pravilne, da je nekdo, ki navede oziroma predlaga nekoga, ki ni svetnik ali član stranke, simpatizer stranke. V KS Šoštanj so se pogovarjali, da glede na to, da je KS Šoštanj tako velika, bi bilo dobro, da imajo v omenjenih komisijah svojega predstavnika in glede na to, da se bo v prihodnjih letih TEŠ razvijal in jih to področje zanima, so se odločili, da jih imenujejo v ti dve komisiji. Predlagali so Romana Pibernika in Bojana Rotovnika, ki sta bila iz razlogov, kot jih je povedal predsednik komisije Peter Radoja, zavrnjena, ker občani niso bili zaproseni za sodelovanje v komisijah.

Nato je župan predlagal pet minut odmora na predlog svetnika Milana Kopušarja.

V nadaljevanju je predsednik »kadrovske« komisije povedal, da so delali v skladu s poslovnikom in statutom in niso nikogar namerno izločili. Če stranka LDS želi svoje člane iz komisij umakniti, predlaga, da se ponovno sestanejo in nadomestijo manjkajoče člane. Drugače pa je predlagal županu, da preidejo na glasovanje o vsaki komisiji posebej. Svetnik **Milan Kopušar** je nato povedal, da je pričakoval, da bodo upoštevali njegovo pobudo, vendar zaradi takšnega odnosa do stranke LDS, ki zastopa volivce v občinskem svetu, napove izstop vseh članov v komisijah, ki jih je predlagala stranka LDS.

Svetnica **Vilma Fece** se je zahvalila svetniku Janku Zacirkovniku za podporo, kajti če je zapisnik »kadrovske« dobro prebrala, njeno 26-letno delo na področju okolja ničesar ne velja. Janko Zacirkovnik je javno podprl njeno strokovnost.

»Kadrovska« komisija se je po petminutnem odmoru ponovno sestala in šele nato podprla njeno kandidacijo v komisiji za okolje in prostor. Svetnik **Vojo Krneža** je menil, da je komisija delo opravila dobro in da svetnik Kopušar povsem neopravičeno vali krivdo na njih. S petimi podpisi lahko predloži amandma k točki dnevnega reda, o katerem se potem odloči na svetu. Tako je bilo tudi v preteklosti na sejah občinskega sveta.

Svetnik **Leopold Kušar** (DeSUS) je povedal, da so na volitvah dobili več odstotkov, kot pa imajo sedaj članov v komisijah, ter da teh komisij ne bo potrjeval.

Milan Kopušar je dodal, da je nadzorni od-

bor poseben organ, ki ni komisija pri svetu, in so o njem glasovali in tudi potrdili njihove člane. Oglašil se je pravočasno pred vsemi komisijami, saj je poslal pisno pobudo Petru Radoji in županu, vendar še do danes ni dobil nobenega odgovora. Predlagal je tudi, da bi se ta dan pred sejo še enkrat dobili in pregledali predloge, vendar amandmaja s petimi podpisi še vložiti ne morejo. S tem ko odstopajo iz komisij, ne odstopajo od odgovornosti, ampak bodo prav dobro opozarjali na vse napake. S stranko LDS se nočejo niti pogovarjati, čeprav je bila druga z največ glasovi.

Predsednik »kadrovske« komisije **Peter Radoja** je menil, da bo na takšen način zelo težko delati, če bo opozicija prevzela delo koalicije in kar jim ne bo pogodu, bodo pač zavirali. LDS-u je predlagal, da sprejme kandidature za te komisije, v katerih ima svoje člane, in da vloži komisiji za pripravo Statuta in poslovnika Občine Šoštanj pobudo za spremembo Statuta in poslovnika Občine Šoštanj za povečanje števila članov v komisijah. Tako nihče ne bo utrpel škode. Dejstvo pa je, da je za te komisije velik interes, v komisijah pa je samo pet mest.

Župan je podprl Radojo in prosil, da se stranka LDS o tem predlogu posvetuje in odloči, da lahko nadaljujejo z glasovanjem komisij, kot so sedaj napisane na dnevnem redu.

Svetnik **Franc Sevcnikar** (SD) je apeliral na razum, da dosežejo dogovor in nadaljujejo z delom. Dolžnost do naših volivcev je, da se strnejo in povežejo med seboj in da delajo za dobrobit naših občanov. Zahvalil se je tudi za gesto Vilme Fece, ki se je javno zahvalila Janku Zacirkovniku, da se je zavzel za njeno delo. Misli, da je to komisija tudi zavestno sprejela. Svetnik **Milan**

Nadzorni odbor Občine Šoštanj:

Franc Druks, Irena Kurnik, Ivana Grudnik, Zdenko Slatnar in Anica Salmič.

Komisija za pripravo statuta občine in poslovnika sveta Občine Šoštanj:

Judita Čas Krneža, Leopold Kušar, Bojan Kugončič, Milan Kopušar in Cvetka Dražnik Ladinek.

Komisija za okolje in prostor:

Vojo Krneža, Peter Radoja, Branko Debeljak, Drago Koren, Vilma Fece, Viki Drev, in Edvard Vučina.

Komisija za prošnje, pritožbe in varstvo potrošnikov:

Marko Ojsteršek, Jože Plešnik, Snežana Grubešič - Verlič, Štefan Szabo, in Drago Kotnik.

Komisija za kmetijstvo in gozdarstvo:

Marjan Jakob, Stanko Golčnik, Jožica Rotnik, Srečko Potočnik, in Ivan Mevc.

Komisija za razvoj malega gospodarstva:

Franc Mokina, Judita Čas Krneža, Janko Jurkovnik, Peter Turinek, Bojan Kugončič, Franc Sevcnikar in Mirko Pergovnik.

Komisija za priznanja v sestavi:

Roman Kavšak, Nataša Verdenik, Marko Ojsteršek, Helena Tajnik, Anton Berložnik, Branko Valič in Drago Kotnik.

Komisija za področje gospodarskih javnih služb:

Viki Drev, Roman Oblak, Roman Kavšak, Franc Sevcnikar in Mirko Pergovnik.

Komisija za področje negospodarskih javnih služb:

Maša Stropnik, Milojka Komprej, Drago Koren, Drago Kotnik, in Erna Obšteter.

Delo komisije zaključeno

V četrtek, 18. 1. 2007, je predsednik Komisije za evidentiranje in označitev prikritih grobišč na območju Občine Šoštanj, Anton Skornšek, župana Občine Šoštanj uradno seznanil z delom komisije in s predlogom, da izsledke dela predstavi na seji Sveta Občine Šoštanj.

Foto: Dejan Tonkili

Kopušar (LDS) je še enkrat predlagal prekinitve seje, prav tako **Viktor Drev**.

V nadaljevanju se je predsednik »kadrovske« komisije povedal, da se je komisija pogovorila in prišli do sklepa, da lahko v komisijo imenujejo drugega le, če nekdo odstopi iz imenovane komisije. Maša Stropnik (SDS) je odstopila mesto člana komisije za kmetijstvo in gospodarstvo Jožici Rotnik (SLS), Vojko Krneža (SDS) pa je odstopil mesto člana komisije za področje gospodarskih javnih služb Romanu Oblaku (LDS).

Svetnik **Milan Kopušar** (LDS) je povedal, da bodo podprli predlog statutarne komisije za razširitev števila članov komisije za gospodarstvo na sedem članov. Naredili so tudi kompromis in so predlog za uvrstitev člana v komisijo za negospodarske službe umaknili in tako zahtevali, da imajo člana samo v komisiji za gospodarstvo.

Pobude in vprašanja svetnikov

Župan Darko Menih je povedal, da poteka akcija Bolnišnice Topolšica za nakup CT aparata, zato pričakuje mnenje občinskega sveta, kako lahko občina pomaga pri zbiranju sredstev za nakup omenjenega aparata. Sam misli, da kot občina morajo nekako prispevati, in apelira na občinski svet, da posreduje svoja mnenja in pobude, na kakšen način bi pristopili k omenjeni akciji, da bi jim v prihodnjem letu lahko pomagali.

Svetnik **Marjan Jakob** (SLS) je bil o tej akciji seznanjen že pred časom in mu je kar malo žal, da Bolnišnica Topolšica ni pred uvedbo evra izkoristila to možnost in v vsa gospodinjstva poslala položnice, saj bi posameznik tako lahko po svojih močeh odločal in pomagal pri nakupu aparata. Svetnik **Milan Kopušar** (LDS) se je čudil, da razprava poteka v tej smeri. Sam nima nič proti akciji, vendar ne želi dati denarja iz občinskega proračuna. Župan je obljubljal, kako bo pridobil denar od ministrstva in ministrstvo za zdravje ima ogromno sredstev, ki bi jih lahko namenilo za to. LDS, ki ni imela močne volilne kampanje, bo del teh sredstev namenila za nakup CT aparata. Neodvisni svetnik **Drago Kotnik** je menil, da bi občina iz proračuna lahko prispevala milijon tolarjev, kar bo samo dobro za Občino Šoštanj. Svetnik **Leopold Kušar** (DeSUS) je predlagal, da svetniške skupine donirajo sredstva za nakup aparata iz sredstev, ki jih dobi za delovanje strank.

Svetnik **Roman Kavšak** (N.Si) je glede javne razsvetljave apeliral na občinsko upravo, da v Občini Šoštanj čim prej uredijo slabo razsvetljavo.

Svetnik **Marjan Vrtačnik** (SNS) je pripom-

nil, da je pri Rajsterjevem mostu cesta malo udrta in so pešci zmeraj mokri zaradi vode, ki se nabira v udrtem cestišču. Cesta je državna, zato je podal pobudo, da jih je treba opozoriti, naj cesto sanirajo. Predlagal je tudi, da se pripravi nov pravilnik o nagradah svetnikov, saj so v državi na najnižjem nivoju. Podal je pisni osnutek predloga o nagradah svetnikov in za delo v komisijah.

Svetnik **Franc Sevcnikar** (SD) se je navezal na luči v mestu in opozoril, da je vsak zadovoljen in odgovoren za svoje delo. Glede glasovanja pa je predlagal barvne kartončke za lažje štetje.

Svetnik **Peter Radoja** (SDS) je povedal, da je že na eni od prejšnjih sej govoril o Mornovi zijalki. Z veseljem lahko pove, da so se dela končala s pomočjo občanov, krajanov, društev in podjetij, ki so prispevali na svoj način, bodisi z udarnim delom bodisi z denarnimi sredstvi.

Svetnik **Leopold Kušar** (DeSUS) je dodal, da v časopisih pišejo razne stvari, svetniki pa niso seznanjeni, kdo so sedaj resnični podžupani, ali je koalicija sestavljena in če lahko odgovor prijavijo do naslednje prve seje.

Svetnik **Štefan Szabo** (LDS) je spomnil, da so naslednji dan povabljeni na odkritje doprsnega kipa Karla Destovnika Kajuha. Opozoril je tudi na kip, ki je v Kajuhovem parku porisan z grafiti, in apeliral, da se to uredi.

Svetnik **Srečko Potočnik** (Lista Viktorja Drevja) je opozoril, da ni table, ki označuje začetek kraja Ravne, in tako se ne ve, da si v Ravnah. Apeliral je, da jo namestijo nazaj. Tabla je bila pred dvema letoma na Lisjakovem mostu sneta.

Svetnik **Milan Kopušar** (LDS) je ponovno predlagal, naj občinska uprava do naslednje seje pripravi odgovor, kako je z občinskimi stanovanji, kdo živi v njih, ali bivajo v teh stanovanjih tisti ljudje, ki so se prijavili na razpis, ali imajo podnajemnike, kako je s kadrovskega stanovanji, nekatera stanovanja so bila podeljena, nekateri od teh zdaj živijo v svojih hišah. Zanimalo ga je, če so ti stanovanja že predali nazaj.

Svetnik **Leopold Kušar** (DeSUS) je povedal, da je Društvo upokojencev Šoštanj pred leti delilo socialno stanovanje družini in konec leta jim poteče pogodba. So sedemčlanska družina in zanima ga, ali bodo dobili stanovanje. To je družina Primik, ki ima sedaj 35 m² veliko stanovanje. Predlagal je, da jim občina zagotovi primerno stanovanje. Pogodbo so jim za eno leto podaljšali, saj jih pred zimo niso mogli postaviti na cesto.

Nato je župan ob 13.45 zaključil sejo. ■

Foto: M. K.

Župan Občine Šoštanj Darko Menih je z zanimanjem prisluhnil poročilu, ki je več kot obširno, in se strinjal, da komisija svoje delo predstavi na seji sveta občine v februarju. S tem in s predlogi, ki jih komisija namerava predlagati svetnikom, je delo komisije zaključeno. Kaj pa se bo dogajalo v prihodnje, pa je stvar presoje in sklepa svetnikov občine ter seveda za to pristojnih organov. Mnenje predsednika komisije je, da bi bilo treba dejstva obelodaniti in obdelati z zgodovinskega vidika.

Komisijo je imenoval Svet Občine Šoštanj na 25. redni seji dne 11. 2. 2002. Komisija je bila ustanovljena z namenom evidentiranja prikritih grobišč v Občini Šoštanj po drugi svetovni vojni, o katerih se je veliko govorilo med ljudmi. Komisija v sestavi Anton Berložnik, Detlef Tičar, Drago Koren in Anton Skornšek, katerega so imenovali za predsednika, je delo osredotočila na zbiranje informacij in seveda obdelavo pridobljenih podatkov. Začetni seznam 26 pobitih Šoštančianov, ki naj bi bili likvidirani v maju 1945, zaprti v Grilovih hlevih in likvidirani 23. maja na Goričah, se je zdaj ob koncu dela komisije in zbiranja informacij razširil na vsaj 800 pobitih, ki so pokopani v 10 evidentiranih grobiščih, od katerih je eno znano na območju Mestne občine Velenje. V Šoštanju je pet grobišč, v Belih Vodah dve in v Družmirju ravno tako dve. Znane so natančne lokacije, vendar, kot je rečeno, bodo o nadaljnjih postopkih, ki bodo seveda v skladu z Zakonom o urejanju vojnih grobišč z dne 19. junija 2003, odločali zato pristojni.

Znana so tudi imena nekaterih domačih likvidatorjev, komisija pa je pri svojem delu sodelovala s policijo, okrožnim državnim tožilstvom, državno komisijo in drugimi.

Velik del dela je opravljal predsednik sam, saj je težko za vsako stvar delati v skupni, kot na primer, ko so odkrili grob Janeza Pirmanskega nad Mazejevo žago v Šoštanju in je g. Skornšek potem po elektronski pošti kontaktiral s še živečim sinom Kurtom v Arizoni.

Komisija je vzporedno in v skladu z Zakonom o popravilu krivic velikemu številu občanov tudi pomagala pri urejanju izplačil odškodnin za čas, prebit na prisilnem delu, ali odškodnin za ubite starše.

To je precej kratko poročilo, saj je gradiva seveda za več map, nekaj ga je komisija spravila tudi na CD, o podrobnostih in nadaljnjih postopkih pa bomo še poročali. ■

Milojka Komprej

Za mlade poskrbljeno

Po letih negotovega in pomanjkljivega ukvarjanja z mladino v Občini Šoštanj je župan Darko Menih izpolnil predvolilno obljubo. V skupnem projektu sta župan in predsednica Krajevne skupnosti Šoštanj Vilma Fece omogočila mladim dobre pogoje dela in jim obljubila trajnejšo pomoč. Mladi, združeni v društvu Mladinski kulturni center Šoštanj so predstavili svoj program delovanja, dokazali organiziranost in najavili, da si zaslužijo svoje mesto v prostoru.

Foto: Jani Napotnik

V petek, 5. 1. 2007, je bila v prostorih GD Šoštanj predstavitev Mladinskega kulturnega centra Šoštanj, ki je organiziran kot društvo. Starejša generacija mladincev pod vodstvom Nermina Huremovića, ki je uspešno zaključila svoje delovanje, je predala štafeto mladosti novi generaciji. Mladi, zbrani v velikem številu (okoli 50) so izvolili novo vodstvo in dokazali, da so dobro organizirani. Za predsednico so izvolili Mio Rogelšek, ki je povabila prisotne, da v razpravi poskušajo poiskati dobre rešitve za nadaljnje delovanje centra. V pogovorih sta tvorno sodelovala tudi župan Darko Menih in predsednica krajevne skupnosti Vilma Fece, ki sta s svojo prisotnostjo in vsebinskimi mnenji dokazala, da podpirata mlade in delovanje MKC Šoštanj. Posamezniki, ki so sodelovali v razpravi, so pokazali na glavni problem naše mladine, to je nemoč pri pridobitvi ustreznih prostorov za načrtno delovanje. Mladi

so predstavili svoj predlog prostorske rešitve, ki ni bil sprejet. Župan je prisotne seznanil z občinskim načrtom novogradnje na predlagani lokaciji, med tem ko je predsednica krajevne skupnosti pokazala na neustreznost objekta po tehnični kot po uporabni strani. V nadaljevanju je bilo skupno dogovorjeno, da se za trenutno prostorsko rešitev vsekakor predlaga več možnih lokacij in objektov, izvede naj se prednostna lista ter opravi ogled vseh prostorov. Projekt se je nadaljeval 11. 1. 2007, ko so predstavniki občine, krajevne skupnosti, Zavoda za kulturo Šoštanj in predstavniki MKC Šoštanj opravili ogled predlaganih prostorov. Po tehtnem razmisleku in upoštevanju vseh kriterijev so pristojni v soglasju s predstavniki MKC izbrali lokacijo začasnega prostora za mlade v kletnem delu Majerjeve Vile. Mladi so odločitve o pridobitvi prostorov z velikim veseljem sprejeli in obljubili, da jih bodo z lastnim trudom in seveda pomočjo širše skupnosti naredili za »svoje«. Obljubili so tudi, da bodo v pridobljenih prostorih zagotavljali nemoteče delovanje na bližnjo okolico. Med predstavniki občine, krajevne skupnosti in MKC-jem je bil sklenjen tudi dogovor o tesnem sodelovanju in nadaljevanju projekta ukvarjanja z mladimi ter iskanju trajne rešitve prostorov za vse mlade v Občini Šoštanj. ■

J. N.

Zbiranje sredstev za nakup CT

»Prazniki so čas, ko obdarimo svoje najdražje, sedaj pa moramo storiti kaj tudi zase, za svoje zdravje. To pa najlažje uresničimo tako, da sodelujemo v dobrodelni akciji za nakup CT aparata.« S temi besedami je v petek, 19. januarja, začel 2. tiskovno konferenco direktor Bolnišnice Topolšica prim. Janez Poles.

Septembra minulega leta so v Bolnišnici Topolšica pričeli z akcijo zbiranja sredstev za nakup aparata za računalniško tomografijo - rezinsko slikanje, ki ga že premore večina slovenskih bol-

Foto: Marija Lebar

dolga in lahko celo usodna. Z napravo bi dovolj zgodaj odkrivali rakaste tvorbe, žilne spremembe, ki vodijo do kapi, pa tudi ostala bolezenska stanja. Bolnikom, ki so na zdravljenju pri njih, pa bi prihranili stresne (in drage) prevoze na preglede drugam. O tem je bilo mogoče prebrati v prejšnjih številkah Lista kar nekaj člankov.

Vodenje akcije so prevzela nekatera društva in organizacije civilne družbe, zlasti Univerza za tretje življenjsko obdobje Velenje in Medobčinska zveza društev upokojencev Velenje, ves projekt pa vodi Helena Imperl. Akcija naj bi bila zaključena do konca letošnjega aprila, ko bo organiziran velik dobrodelni koncert.

Kot kaže, pa do takrat ne bo zbranih dovolj sredstev za nakup, saj se je do sedaj na račun nateklo le okoli 10 odstotkov potrebne vsote. Intenzivno iščejo najustreznejši način, kako s položnicami do vsakega gospodinjstva od avstrijske do hrvaške meje pa od Trojan do Slovenskih Konjic, od koder prihajajo njihovi pacienti. »Zavedati bi se morali, kako pomembno je imeti dobro opremljeno bolnišnico v svoji neposredni bližini,« je menila Erika Veršec z velenjske Univerze za tretje življenjsko obdobje.

»Še vedno menimo, da bi lahko razpis za nakup aparata objavili letos poleti. Pri tej akciji je podpora medijev in korektna ter pravočasna informacija izjemno pomembna. Zato bomo naše delo preverili in o poteku javnost obvestili spet čez kak mesec,« je dodal primarij Poles. ■

Marija Lebar

**BOLNIŠNICA
TOPOLŠICA**

**UNIVERZA
ZA III. ŽIVLJENJSKO
OBD OBJE VELENJE**

**MEDOBČINSKA ZVEZA
DRUŠTEV UPKOJENCEV
VELENJE**

Za moje zdravje gre - darujem za CT.

transakcijski račun: 01100-6030279155
sklic: 00 930004
namen: za CT

Revizijsko poročilo o pravilnosti obračunavanja plač direktorja komunalnega podjetja Velenje, d.o.o., Velenje za leto 2005

Komunalno podjetje Velenje, d.o.o.		Datum plačila		Podpis nalogodajalca	
Namen		PREJEMNIK		NALOGODAJALEC	
Komunalne storitve - obveznosti		15.432.318,00 SIT			
Rok plačila	Vrsta posta	Znesek			
19.01.2007	A0011	EUR *****64.397,92			
Račun		Račun			
SI56 0242 6001 2997 176		SI56			
Referenca		Referenca			
2000584902849					
Naziv		Naziv			
Komunalno podjetje Velenje		JANEZ NOVAK			
Naslov		Naslov			
Komunalna cesta 00		Komunalna cesta 00			

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih odkritjih revizij poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi porabniki javnih sredstev izboljšajo svoje finančno poslovanje.

1. UVOD

Revizijo pravilnosti obračunavanja plač direktorja Komunalnega podjetja Velenje, d. o. o., Velenje za leto 2005 smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču (v nadaljevanju: ZRacS-1) in programa za izvrševanje revizijske pristojnosti računskega sodišča v letu 2006. Sklep o izvedbi revizije je bil izdan Mestni občini Velenje, Titov trg 1, Velenje (v nadaljevanju: MOVE) in družbi Komunalno podjetje Velenje, d. o. o., Koroška 37/b, Velenje. S sklepom o spremembi sklepa sta bila kot revidiranca opredeljena tudi Občina Šmartno ob Paki, Šmartno ob Paki 72, Šmartno ob Paki (v nadaljevanju: Občina Šmartno ob Paki) in Občina Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj (v nadaljevanju: Občina Šoštanj).

1.1 Obrazložitev revizije

Predmet revizije je ugotavljanje pravilnosti obračunavanja plač direktorja družbe KP Velenje (v nadaljevanju: direktor) za leto 2005. Cilj revizije je izrek mnenja o pravilnosti določanja, obračunavanja in izplačevanja plač, drugih prejemkov, bonitet, povračil stroškov v zvezi z delom in regresa za letni dopust direktorja.

Ta revizija je del prečne revizije pravilnosti obračunavanja plač direktorjev v desetih javnih podjetjih, članov uprave v treh gospodarskih družbah, v katerih ima Republika Slovenija večinski poslovni delež, in direktorjev v dveh gospodarskih družbah, ki opravljata gospodarsko javno službo, za leto 2005.

Revizija pravilnosti obračunavanja plač direktorja je obsegala preizkušanje skladnosti določanja, obračunavanja in izplačevanja plač, drugih prejemkov, bonitet, povračil stroškov v zvezi z delom in regresa za letni dopust direktorja s predpisi, internimi akti in pogodbenimi določili.

Preveritve smo opravili s preizkušanjem podatkov, uporabljali pa smo tudi analitične metode.

Pri oblikovanju mnenja smo upoštevali odgovornost MOVE, Občine Šmartno ob Paki in Občine Šoštanj za ustanovitev skupnega organa občin ustanoviteljic družbe KP Velenje v skladu z 61. členom Zakona o lokalni samoupravi (v nadaljevanju: ZLS) ter sprejem meril za določanje plač direktorjev javnih podjetij v skladu s 100.b členom ZLS in odgovornost pristojnih organov družbe KP Velenje za določanje plač direktorja, ki ne presega plače župana MOVE glede na veljavne določbe ZLS, ter pri obračunavanju in izplačevanju plač, drugih prejemkov, bonitet, povračil stroškov v zvezi z delom in regresa za letni dopust direktorja za leto 2005.

1.2 Predstavitev revidirancev

1.2.1 Predstavitev občin ustanoviteljic družbe KP Velenje

Odločitev o sprejemu meril za določitev plač direktorjev javnih zavodov, javnih podjetij, javnih skladov in agencij, katerih ustanovitelj je več občin (v nadaljeva-

nju: merila), mora sprejeti skupni organ. Za ustanovitev skupnega organa so pristojni mestni oziroma občinski sveti občin ustanoviteljic javnih zavodov, javnih podjetij, javnih skladov in agencij. Skupni organ občin ustanoviteljic javnih zavodov, javnih podjetij, javnih skladov in agencij sestavljajo župani teh občin.

1.2.1.1 Predstavitev Mestne občine Velenje

MOVE je v letu 2005 predstavljal in zastopal župan Srečko Meh. MOVE ima tri podžupane, 33 članov mestnega sveta in sedem članov nadzornega odbora. V letu 2005 in med izvajanjem revizije je bil odgovorna oseba Srečko Meh, župan MOVE.

1.2.1.2 Predstavitev Občine Šmartno ob Paki

Občina Šmartno ob Paki je v letu 2005 predstavljal in zastopal župan Alojz Podgoršek. Občina Šmartno ob Paki ima enega podžupana, deset članov občinskega sveta in sedem članov nadzornega odbora. V letu 2005 in med izvajanjem revizije je bil odgovorna oseba Alojz Podgoršek, župan Občine Šmartno ob Paki.

1.2.1.3 Predstavitev Občine Šoštanj

Občina Šoštanj je v letu 2005 predstavljal in zastopal župan Milan Kopušar. Občina Šoštanj ima enega podžupana, 20 članov občinskega sveta in pet članov nadzornega odbora. V letu 2005 in med izvajanjem revizije je bil odgovorna oseba Milan Kopušar, župan Občine Šoštanj.

1.2.2 Predstavitev družbe KP Velenje

Družba KP Velenje je bila ustanovljena 5. 2. 1982. Vpisana je v sodni register pri Okrožnem sodišču v Celju pod vložno številko 10059300. Njene ustanoviteljice so MOVE, Občina Šmartno ob Paki in Občina Šoštanj. Osnovni kapital družbe znaša 270.058 tisoč tolarjev. Mestni svet MOVE ter občinska sveta Občine Šmartno ob Paki in Občine Šoštanj so sprejeli odlok o preoblikovanju javnega podjetja Komunalno podjetje Velenje, izvajanje komunalnih dejavnosti, p. o. (v nadaljevanju: odlok družbe KP Velenje). Iz odloka družbe KP Velenje je razvidno, da se je javno podjetje Komunalno podjetje Velenje izvajanje komunalnih dejavnosti, p. o., ustanovljeno z Aktom o ustanovitvi javnega podjetja, preoblikovalo v družbo KP Velenje. Iz odloka družbe KP Velenje izhaja, da imajo občine solastnice v osnovnem kapitalu naslednje deleže:

- MOVE - 83,10 odstotka,
- Občina Šoštanj - 14,30 odstotka in
- Občina Šmartno ob Paki - 2,60 odstotka.

Družba KP Velenje opravlja naslednje gospodarske javne službe:

- zbiranje čiščenje in distribucija vode,
- zbiranje in odvoz odpadkov,
- dejavnost deponij, sežiganje in drugi način odstranjevanja trdnih odpadkov,
- ravnanje s posebnimi odpadki,
- kanalizacija in delovanje čistilnih naprav,
- oskrba s plinastimi gorivi po plinovodni mreži,
- proizvodnja pare in tople vode,
- distribucija pare in tople vode,

- pogrebne storitve.

Dve pogodbi o zaposlitvi z direktorjem družbe KP Velenje je v imenu delodajalca sklenil predsednik skupščine KP Velenje Srečko Meh, kar je v skladu z 28. členom statuta družbe KP Velenje.

Vletu 2005 in med izvajanjem revizije je bil odgovorna oseba Marjan Jedovnicki, direktor družbe KP Velenje od 18. 12. 1996.

2. UGOTOVITVE

2.1 Določanje plač direktorjev javnih podjetij v občinah ustanoviteljicah družbe KP Velenje

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o lokalni samoupravi (v nadaljevanju: ZLS-L) določa sistem plač direktorjev javnih podjetij, katerih ustanoviteljice so občine. Na podlagi meril določene plače v skladu z desetim odstavkom 100.b člena ZLS ne smejo presegati najvišje plače župana občin ustanoviteljic. Do 13. 8. 2005 se je pri tej primerjavi upošteval tudi dodatek za delovno dobo, z uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lokalni samoupravi (v nadaljevanju: ZLS-M) pa se po 13. 8. 2005 za primerjavo najvišje plače župana občin ustanoviteljic in plače direktorja ne upošteva več dodatkov za delovno dobo.

Družba KP Velenje je javno podjetje, v katerem ima poslovni delež več občin, zato je za sprejem meril in njihovih sprememb na podlagi desetega odstavka 100. b člena ZLS pristojen organ občin ustanoviteljic. Za ustanovitev skupnega organa občin ustanoviteljic so pristojni mestni oziroma občinski svet občin ustanoviteljic družbe KP Velenje. Glede na prvi odstavek 16. člena ZLS-L bi moral skupni organ občin ustanoviteljic družbe KP Velenje sprejeti merila najkasneje do 12. 8. 2002.

2.1.1 Merila za določitev plač direktorjev

Mestni oziroma občinska sveta občin ustanoviteljic družbe KP Velenje do konca leta 2005 niso ustanovili skupnega organa, zato so ravnali v neskladju z desetim odstavkom 100.b člena ZLS. Glede na to, da ni bilo ustanovljenega skupnega organa občin ustanoviteljic družbe KP Velenje, tudi niso bila sprejeta merila, kot določa deseti odstavek 100.b člen ZLS.

Najvišjo plačo od vseh županov občin ustanoviteljic družbe KP Velenje ima župan MOVE. V MOVE je bilo na dan 31. 12. 2004 prijavljenih 33.642 prebivalcev. Glede na število prebivalcev v mestni občini je imel župan MOVE v letu 2005 osnovno plačo določeno s količnikom 8,5, funkcijski dodatek v višini 60 odstotkov osnovne plače in dodatek za delovno dobo.

V tabeli 1 predstavljamo znesek plače župana MOVE in direktorja družbe KP Velenje na podlagi 100.b člena

ZLS ter razliko za leto 2005.

Tabela 1: Primerjava plače župana MOVE in plače direktorja glede na veljavne določbe ZLS in razlika v tolarjih

Plača župana MOVE	Plača direktorja	Razlika
(1)	(2)	(3)=(2)-(1)
8.708.491	15.432.318	(6.723.827)

Vir: plačilne liste župana MOVE in direktorja za leto 2005.

V skladu z določbami desetega oziroma enajstega odstavka 100.b člena ZLS bi plača direktorja za leto 2005 lahko znašala največ 8.708.491 tolarjev. Direktor je za leto 2005 prejel 15.432.318 tolarjev. Direktorju je bila za leto 2005 izplačana plača, ki presega z desetim oziroma enajstim odstavkom 100.b člena ZLS določeno plačo najmanj za 6.723.827 tolarjev.

2.2 Plače in drugi prejemki direktorja

Direktorja je 14. 1. 2001 imenovala skupščina družbe KP Velenje za mandatno dobo štirih let. Pogodba o zaposlitvi z direktorjem je bila sklenjena za obdobje 14. 1. 2001 do 13. 1. 2005. Direktor družbe je bil 14. 1. 2005 ponovno imenovan za mandatno dobo štirih let. Pogodba o zaposlitvi z direktorjem je bila sklenjena za obdobje od 14. 1. 2005 do 13. 1. 2009.

Direktorja je imenovala skupščina družbe KP Velenje, kar je v neskladju s 27. členom Zakona o gospodarskih javnih službah (v nadaljevanju: ZGJS), ki določa, da direktorja imenuje in razrešuje ustanovitelj javnega podjetja.

Pojasnilo MOVE in družbe KP Velenje Skupščino družbe KP Velenje sestavljajo župani občin ustanoviteljic družbe KP Velenje. Skupščina družbe KP Velenje je soglasno imenovala direktorja družbe KP Velenje.

2.2.1 Določanje, obračunavanje in izplačevanje plač

Plača je v skladu z drugim odstavkom 126. člena Zakona o delovnih razmerjih (v nadaljevanju: ZDR) sestavljena iz osnovne plače, dela plače za delovno uspešnost

in dodatkov. Sestavni del plače je tudi plačilo za poslovno uspešnost, če je tako dogovorjeno s kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi.

Družba KP Velenje je za leto 2005 direktorju obračunala plačo v znesku 16.273.346 tolarjev.

2.2.1.1 Osnovna plača in dodatek za delovno dobo

V obeh pogodbah o zaposlitvi je določena osnovna plača, izračunana tako, da se povprečna bruto plača na zaposlenega delavca podjetja v zadnjih treh mesecih (brez plač delavcev z individualno pogodbo) pomnoži s 3,75. Poleg osnovne bruto plače je v obeh pogodbah o zaposlitvi določeno, da pripada direktorju dodatek za delovno dobo v višini 0,5 odstotka osnovne plače za vsako dopolnjeno leto delovne dobe.

2.2.1.1.a Prva pogodba o zaposlitvi z direktorjem je bila sklenjena pred uveljavitvijo ZLS-L, zato družbi KP Velenje ni mogoče očitati nepravilnosti v zvezi z določitvijo plače direktorju. Druga pogodba o zaposlitvi je bila z direktorjem sklenjena po uveljavitvi ZLS-L in je zaradi nespoštovanja desetega oziroma enajstega odstavka 100.b člena ZLS družba KP Velenje direktorju izplačala plačo, ki presega z desetim oziroma enajstim odstavkom 100.b člena ZLS določeno plačo za 6.489.117 tolarjev.

2.2.1.1.b Dodatek za delovno dobo je bil direktorju obračunan v znesku 2.021.328 tolarjev, in sicer do vključno maja 2005 v višini 15,85 odstotka in od junija 2005 v višini 16,50 odstotka od osnovne plače. Direktor je maja 2005 dopolnil 30 let delovne dobe, zato bi bil v skladu s pogodbo o zaposlitvi upravičen do dodatka za delovno dobo v višini 14,50 odstotka do vključno maja 2005 in v višini 15 odstotkov od junija 2005. Družba KP Velenje je direktorju obračunala previsok dodatek za delovno dobo v znesku 98.325 tolarjev glede na pogodbo o zaposlitvi.

Ukrep družbe KP Velenje

Družba KP Velenje je direktorju pri obračunu plače za september 2006 znižala plačo za 98.325 tolarjev.

2.2.1.2 Del plače za delovno uspešnost

V obeh pogodbah o zaposlitvi je določeno, da direktorju pripada tudi stimulativni del plače v višini povprečnega stimulativnega dela vseh zaposlenih, vendar ne more biti večji od 10 odstotkov oziroma 20 odstotkov direktorjeve plače. Direktorju je bila izplačana plača za delovno uspešnost v znesku 1.088.796 tolarjev, in sicer v septembru 2005 v višini 7 odstotkov, aprila in maja v višini 8 odstotkov, od januarja do marca, od junija do avgusta, oktobra in novembra 2005 v višini 9 odstotkov in decembra v višini 10 odstotkov osnovne plače direktorja. Iz predložene dokumentacije izhaja, da je bila povprečna stimulacija zaposlenih v obdobju od januarja do novembra 2005 v višini 9 odstotkov in decembra 2005 v višini 10 odstotkov. Direktorju je bil aprila, maja in septembra 2005 obračunan preizek del plače za delovno uspešnost v znesku 43.395 tolarjev glede na pogodbo o zaposlitvi.

Ukrep družbe KP Velenje

Družba KP Velenje je direktorju pri obračunu plače za september 2006 povišala plačo za 43.395 tolarjev.

2.2.1.3 Del plače za poslovno uspešnost

V drugi pogodbi o zaposlitvi je določeno, da direktorju pripada tudi plačilo za poslovno uspešnost. Skupščina družbe KP Velenje je s sklepom potrdila predlog poslovnega plana družbe KP Velenje za leto 2005, v katerem je določeno, da se plača za uspešnost poslovanja izplača kot enkratno izplačilo v decembru vsem zaposlenim v znesku 50.000 tolarjev neto. Direktorju je bila decembra 2005 izplačana plača za poslovno uspešnost v znesku 133.702 tolarjev bruto, kar znaša 50.000 tolarjev neto. Izplačilo dela plače za poslovno uspešnost je bilo v vseh pomembnih pogledih pravilno.

2.2.2 Določanje in obračunavanje bonitet

2.2.2.1 Boniteta za uporabo mobilnega telefona

V drugi pogodbi o zaposlitvi je določeno, da direktorju pripada mobilni telefon. Direktorju je bila obračunana boniteta za uporabo mobilnega telefona od januarja do vključno novembra 2005 v znesku 33.000 tolarjev. Obračun bonitet za uporabo mobilnega telefona je bil v vseh pomembnih pogledih pravilen.

2.2.2.2 Boniteta za plačilo življenjskega in nezgodnega zavarovanja

V obeh pogodbah o zaposlitvi je določeno, da družba KP Velenje direktorja zavaruje za primer smrti oziroma invalidnosti, ki je posledica naravne nesreče ali nesreče pri delu v zvezi z delom pri ustrezni zavarovalnici v vrednosti 300 nemških mark mesečno oziroma 150 evrov mesečno.

2.2.2.2.a Družba KP Velenje je pri Zavarovalnici Maribor, d. d. sklenila polico za življenjsko zavarovanje.

Iz police izhaja, da je zavarovanec direktor, upravičenec za doživetje izteka za-

List

Odgovorni urednik Lista je dne 15. 1. 2007 na elektronski naslov direktorja Komunalnega podjetja Velenje, župana Mestne občine Velenje in občin Šoštanj in Šmartno ob Paki, vseh treh poslancev v DZ RS iz Šaleške doline ter na 18 naslovov članov Sveta Občine Šoštanj poslal spodnji dopis:

Spoštovani!

Predvidevamo, da ste seznanjeni z revizijo Računskega sodišča o pravilnosti obračunavanja plač direktorja Komunalnega podjetja Velenje, d. o. o., Velenje za leto 2005, ki je bila javno objavljena 22. 12. 2006. V kolikor niste, vam v prilogi pošiljamo celotno poročilo ter uradni izveček sodišča.

Računsko sodišče je o pravilnosti poslovanja Mestne občine Velenje, Občine Šmartno ob Paki in Občine Šoštanj pri določanju plač direktorja javnega podjetja izreklo negativno mnenje, saj občine niso ustanovile skupnega organa občin ustanoviteljic, kot določa Zakon o lokalni samoupravi, in niso bila sprejeta merila za določitev plač direktorjev javnih zavodov, javnih podjetij, javnih skladov in agencij, katerih ustanovitelj je več občin, kot določa Zakon o lokalni samoupravi.

List namerava problematiko predstaviti javnosti, zato nas zanima vaš komentar oziroma stališče o tej zadevi, ki ga bomo predstavili našim bralcem.

Prvi, v roku dveh ur po odposlani pošti, se je odzval dr. Matej Lahovnik, poslanec v DZ RS iz Velenja. Poleg njega smo od 25 naslovljencev do 26. 1. 2007 prejeli še tri odzive.

dr. Matej Lahovnik,
poslanec v DZ RS iz Velenja

Računsko sodišče je varuh javnih financ in je temu primerno njegove ugotovitve treba spoštovati in se nanje z ustreznimi popravljivimi ukrepi tudi čim prej odzvati. Občine ustanoviteljice, Mestna občina Velenje, Občina Šoštanj in Občina Šmartno ob Paki morajo, v okviru popravljivih ukrepov, ustanoviti skupni organ, kot tudi določa Zakon o lokalni samoupravi, ki bo zagotavljal ustrezen nadzor nad poslovanjem javnega podjetja. Pričakujem, da bodo temu primerno ravnali in se uskladjali tudi vsi župani in sveti posameznih občin ustanoviteljic. Sam bom to tudi podprl. Pričakujem tudi, da bodo takoj sprejeta merila za določitev plače direktorja javnega podjetja, tako kot tudi določa Zakon o lokalni samoupravi. Plača direktorja javnega podjetja ne more presegati plače župana. Komunalno podjetje ima monopolen položaj na lokalnem trgu, zato se mi zdi tovrstno nagrajevanje di-

rektorja sporno tudi z ekonomskega, ne samo pravnega vidika, zato pričakujem ustrezne popravljive ukrepe. Popolnoma jasno je, da nadzorni svet javnega podjetja ni ustrezno določil merila uspešnosti direktorju javnega podjetja, ki je hkrati tudi lokalni monopolist in posluje temu primerno v razmerah močno omejene konkurence.

Roman Kavšak,
član Sveta Občine Šoštanj (NSI)

Velikokrat sem opozarjal na seji občinskega sveta Občine Šoštanj, še posebej, kadar so imeli predstavniki komunale predstavitev svojega razvoja, kako se obračunava daljinsko ogrevanje, smeti, voda itd., da ne bom našteval vsega. Sami dobro vemo, da je težko spoznati iz njihovih »špehov« paperjev, za kaj gre. Opozarjal sem tudi na to, kdo je bil iz Občine Šoštanj je v nadzornem odboru KP, mislim pred g. Viktorjem Drevom. Seveda sem vedel, kdo to je, a osebno ga nisem nikoli videl niti slišal, da bi kdaj poročal na seji Sveta Občine Šoštanj, kaj se dogaja na KP. Seveda ne bi rad nekoga užalil, vendar tako je bilo. Na Komunalnem podjetju se zbirajo zelo velika sredstva in nas občane bi moralo bolj zanimati, po kakšnem ključu se delijo. Pripomb imamo vedno veliko, reagiramo pa zelo slabo.

Osebo sem zelo presenečen, da ni ustanovljen skupni organ občin ustanoviteljic, kot določa Zakon o lokalni samoupravi. Vseskozi sem mislil, da je zadeva rešena, vendarle ni. Kako iskati krivca? Pustimo času čas. Želim si, da bi Občina Šoštanj končno enkrat uveljavila svoje interese tudi na področju komunale.

Kar se pa tiče pravilnosti KP Velenje in direktorja, se pa strinjam, da se predstavi tudi javnosti. Mislim, da imamo tudi krajanje Občine Šoštanj pravico izvedeti, kaj se dogaja z našim denarjem. Vendarle verjetno ni samo direktorska plača, najbrž bi se našlo še kaj drugega.

Marjan Jakob,
član sveta Občine Šoštanj (SLS)

Mislím, da je prav da se tudi na lokalnem nivoju piše in opozarja na nepravilnosti oziroma na ne spoštovanje zakonodaje.

Darko Menih,
župan Občine Šoštanj

Pred kratkim smo prejeli revizijsko poročilo Računskega sodišča o pravilnosti obračunavanja plač direktorja Komunalnega podjetja Velenje. Imamo 80 dni časa za odzivno poročilo, ki ga moramo predložiti Računskemu sodišču. Koalicija je seznanjena s poročilom, vendar skupnega stališča še nismo sprejeli. Vsekakor moramo upoštevati vse zakonske predpise, ki določajo pravilno obračunavanje plač direktorja Komunalnega podjetja.

varovalne police je zavarovanec, upravičenec, če bi zavarovana oseba umrla v času trajanja zavarovanja, pa ni družba KP Velenje. Zavarovanje je sklenjeno za obdobje petih let, in sicer od 1. 4. 2005 do 1. 4. 2010 na zavarovalno vsoto za primer doživetja izteka zavarovalne police v znesku 8.537 evrov in zavarovalno vsoto, če bi zavarovana oseba umrla, v znesku 8.537 evrov. V okviru navedene police za življenjsko zavarovanje je zajeto tudi dodatno - nezgodno zavarovanje. Skupna letna premija za zavarovanje znaša 2.095 evrov.

Družba KP Velenje je v letu 2005 (od aprila do vključno decembra 2005) plačevala premije za življenjsko zavarovanje in direktorju obračunala boniteto za življenjsko zavarovanje v znesku 469.434 tolarjev, saj v zavarovalni polici kot upravičenec ni navedena družba KP Velenje. Direktor bi bil upravičen do plačila zavarovanja v višini 150 evrov, kar za obdobje od aprila do decembra 2005 ob upoštevanju mesečnih tečajev Banke Slovenije znaša 359.430,77 tolarja. Družba KP Velenje je direktorju plačala previsoko premijo za življenjsko zavarovanje glede na pogodbo o zaposlitvi v znesku 110.003 tolarjev.

Ukrep družbe KP Velenje

Družba KP Velenje je direktorju pri obračunu plače za julij 2006 znižala boniteto za 110.003 tolarjev in pri obračunih plače od aprila do julija 2006 znižala neto plačo v skupnem znesku 110.003 tolarjev.

2.2.2.2.b Družba KP Velenje je za direktorja v letu 2005 plačala tudi premije in hkrati direktorju obračunala boniteto za kolektivno nezgodno zavarovanje v znesku 12.000 tolarjev, kar glede na sklenjeno življenjsko zavarovanje, ki vključuje tudi nezgodno zavarovanje, presega v pogodbi določen znesek 150 evrov.

Ukrep družbe KP Velenje

Družba KP Velenje je direktorju pri obračunu plače za september 2006 znižala boniteto za 12.000 tolarjev, direktor pa je s plačilnim nalogom dne 13. 10. 2006 plačal družbi KP Velenje 12.000 tolarjev.

2.2.2.3 Boniteta za preventivni zdravstveni pregled

V obeh pogodbah o zaposlitvi je določeno, da ima direktor pravico do vsakoletnega enkratnega preventivnega zdravstvenega pregleda. Družba KP Velenje je plačala račun Bolnišnice Topolšica za opravljen preventivni zdravstveni pregled v znesku 38.661 tolarjev in v navedenem znesku direktorju obračunala boniteto. Obračun bonitet za preventivni zdravstveni pregled je bil v vseh pomembnih pogledih pravičen.

2.2.3 Povračila stroškov v zvezi z delom

V obeh pogodbah o zaposlitvi je določeno, da je direktor upravičen do nagrade za osebne delovne jubileje ter jubileje podjetja oziroma dejavnosti, regresa za prehrano med delom, povračila stroškov prevoza na delo in z dela ipd.

Direktorju so bili povrnjeni stroški regresa za prehrano v znesku 169.320 tolarjev in izplačana jubilejna nagrada za 30 let delovne dobe v znesku 220.000 tolarjev. Direktor je dobil v letu 2005 povrnjene stroške regresa za prehrano v znesku 830 tolarjev za dneve prisotnosti na delu.

2.2.3.a V 44. členu Pravilnika o plačah in vodenje evidence na delu je določeno, da je prehrana delavcu zagotovljena v denarni obliki največ do višine Uredbe Vlade o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek. Navedena določba Pravilnika o plačah in vodenje evidence na delu ni v skladu z Zakonom o višini povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov (v nadaljevanju: ZPSDP), saj ta ureja izplačilo regresa za prehrano med delom, povračilo stroškov prevoza na delo in z dela, dnevnice za službena potovanja v državi, kilometrino, povračilo stroškov prenočevanja, terenski dodatek, odpravnino ob odhodu v pokoj in nadomestilo za ločeno življenje za zaposlene v javnih podjetjih.

Ukrep družbe KP Velenje

Družba KP Velenje je spremenila 44. člen Pravilnika o plačah in vodenje evidence na delu, v katerem je zapisala, da

delavcu pripadajo povračila stroškov v zvezi z delom v zneskih, določenih z ZPSDP.

2.2.3.b v skladu s 7. in 11. členom ZPSDP in objavljenim količnikom rasti cen prehrambnih izdelkov znaša v letu 2005 znesek regresa za prehrano med delom 717 tolarjev na dan za dneve prisotnosti na delu.

Direktorju je bil v letu 2005 zato preveč izplačan regres za prehrano v znesku 23.052 tolarjev.

Ukrep družbe KP Velenje

Direktor je s plačilnim nalogom dne 13. 10. 2006 povrnil družbi KP Velenje 23.052 tolarjev.

2.2.4 Regres za letni dopust

Direktorju je bil obračunan regres za letni dopust v znesku 190.700 tolarjev. Izplačan regres za letni dopust ni presegel 70 odstotkov povprečne plače predpreteklega meseca zaposlenih v Republiki Sloveniji. Izplačilo regresa za letni dopust je bilo v vseh pomembnih pogledih pravilno.

3. MNENJE

Revidirali smo pravilnost določanja, obračunavanja in izplačevanja plač, drugih prejemkov, bonitet, povračil stroškov v zvezi z delom in regresa za letni dopust direktorja Komunalnega podjetja Velenje, d. o. o., Velenje v letu 2005. Za pravilnost določanja plač direktorju družbe KP Velenje je odgovoren skupni organ občin ustanoviteljic družbe KP Velenje. Za ustanovitev skupnega organa so odgovorni mestni oziroma občinski sveti občin ustanoviteljic družbe KP Velenje. Za pravilnost določanja, obračunavanja in izplačevanja plač, drugih prejemkov, bonitet, povračil stroškov dela in regresa za letni dopust direktorja družbe KP Velenje je odgovoren direktor družbe KP Velenje. Naša naloga je izreči mnenje o pravilnosti določanja, obračunavanja in izplačevanja plač, drugih prejemkov, bonitet, povračil stroškov dela in regresa za letni dopust direktorja družbe KP Velenje za leto 2005.

Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili ustrezne in zadostne dokaze za izrek mnenja.

3.1 Mnenje o pravilnosti poslovanja Mestne občine Velenje, Občine Šmartno ob Paki in Občine Šoštanj pri določanju plače direktorja

MOVE, Občina Šmartno ob Paki in Občina Šoštanj, ustanoviteljice družbe KP Velenje, so v letu 2005 ravnale v neskladju s predpisi, ker niso ustanovile skupnega organa občin ustanoviteljic družbe KP Velenje, kot določa 61. člen ZLS, in niso bila sprejeta merila za določanje plač direktorjev skupnih javnih podjetij, javnih skladov in agencij, kot določa deseti odstavek 100.b člena ZLS. Direktorju družbe KP Velenje je bila v letu 2005 izplačana plača, ki presega z desetim oziroma enajstim odstavkom 100.b člena ZLS določeno plačo najmanj za 6.723.827 tolarjev (točka 2.1.1). Po našem mnenju so občine MOVE,

Občina Šmartno ob Paki in Občina Šoštanj ravnale v pomembnem neskladju s predpisi (negativno mnenje).

3.2 Mnenje o pravilnosti poslovanja družbe KP Velenje pri določanju in obračunavanju plače direktorja

Družba KP Velenje je v letu 2005 ravnala v neskladju s predpisi in pogodbo o zaposlitvi v naslednjih primerih:

- v drugi pogodbi o zaposlitvi ni določila plače direktorja v skladu s takrat veljavnim enajstim odstavkom 100.b člena ZLS, zaradi česar je bila direktorju za leto 2005 obračunana plača, ki presega z desetim oziroma enajstim odstavkom 100.b člena ZLS določeno plačo za 6.489.117 tolarjev (točka 2.2.1.1.a);
- direktorju je obračunala dodatek za delovno dobo v znesku 98.325 tolarjev v neskladju s pogodbo o zaposlitvi (točka 2.2.1.1.b);
- za direktorja je plačala premije za življenjsko zavarovanje v previsokem znesku 110.003 tolarjev glede na pogodbo o zaposlitvi (točka 2.2.2.2.a);
- za direktorja je plačala premije za kolektivno nezgodno zavarovanje v previsokem znesku 12.000 tolarjev glede na pogodbo o zaposlitvi (točka 2.2.2.2.b);
- direktorju je izplačala regres za prehrano v previsokem znesku 23.052 tolarjev glede na določbe 7. in 11. člena ZPSDP in objavljenim količnikom rasti cen prehrambnih izdelkov (točka 2.2.3.b).

Menimo, da je družba KP Velenje v letu 2005 pri določanju, obračunavanju in izplačevanju plač, bonitet in povračil stroškov v zvezi z delom direktorju ravnala v pomembnem neskladju s predpisi in pogodbo o zaposlitvi (negativno mnenje).

4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Mestna občina Velenje, Občina Šmartno ob Paki, Občina Šoštanj morajo v roku 80 dni, družba KP Velenje pa v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivna poročila.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nepravilnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo, in
3. izkaz popravilnih ukrepov.

MOVE, Občina Šmartno ob Paki in Občina Šoštanj morajo v odzivnih poročilih predložiti ustanovitveni akt skupnega organa občin ustanoviteljic družbe KP Velenje in sprejeta merila v skladu z desetim odstavkom 100.b člena ZLS (točka 2.1.1).

Družba KP Velenje mora v odzivnem poročilu predložiti pogodbo o zaposlitvi z direktorjem družbe KP Velenje, ki bo v skladu s spremenjenimi merili skupnega organa občin ustanoviteljic družbe KP Velenje oziroma bo omejevala plačo direktorja vsaj v vrednosti plače župana MOVE (točka 2.2.1.1.a).

Družba KP Velenje je med revizijskim postopkom že izvedla nekatere ustrezne popravilne ukrepe (tretji odstavek 29. člena ZRacS-1), ki jih v nadaljevanju na kratko povzemamo:

- direktorju je zaradi nepravilno obračunanega dodatka za delovno dobo za september 2006 znižala plačo za 98.325 tolarjev (točka 2.2.1.1);
- direktorju je zaradi prenizko obračunanega dela plače za delovno uspešnost zvišala plačo za september 2006 za 43.395 tolarjev (točka 2.2.1.2);
- ker je za direktorja plačevala premijo za življenjsko zavarovanje v višjem znesku, kot je določena v pogodbi o zaposlitvi, mu je pri obračunih plače za obdobje od aprila do julija 2006 znižala neto plačo v skupnem znesku 110.003 tolarjev (točka 2.2.2.2.a);
- ker je za direktorja plačevala premijo za kolektivno nezgodno zavarovanje v višjem znesku, kot je določena v pogodbi o zaposlitvi, je direktor 13. 10. 2006 vrnil 12.000 tolarjev (točka 2.2.2.2.b);
- direktorju je izplačala regres za prehrano v neskladju z ZPSDP in prejela na podlagi plačilnega naloga z dne 13. 10. 2006 od direktorja 23.052 tolarjev (točka 2.2.3.b).

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravilnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1.

Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravilnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja. Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da MOVE, Občina Šmartno ob Paki in Občina Šoštanj ter družba KP Velenje kršijo obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

5. PRIPOROČILA

Računsko sodišče priporoča, naj Mestna občina Velenje, Občina Šmartno ob Paki in Občina Šoštanj sprejmejo merila, ki bodo pri določitvi plače direktorjev:

- upoštevala obseg nalog, finančno stanje podjetij ter doseganje ciljev iz letnih načrtov,
- vsebovala omejitve, da se v pogodbah o zaposlitvi direktorjev ne sme določati drugih pravic oziroma oblik nagrajevanja, kot so opredeljena v merilih,
- določila obvezno soglasje skupnega organa občin ustanoviteljic družbe KP Velenje k pogodbi o zaposlitvi.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Igor Šoltes, generalni državni revizor

Intervju z županom občine Šoštanj g. Darkom Menihom

Predvolilni program bomo realizirali!

Pogovarjal se je Peter Rezman

Od volitev je minilo že kar nekaj časa. Najbrž ste tudi vi že pozabili na vesele trenutke volilne zmage in se lotili županovanja. Kako je potekala primopredaja poslov s prejšnjim županom?

Volilni izid je bil za nekatere nepričakovan. Sam sem bil seveda vesel, a hkrati sem se zavedal odgovorne naloge, ki je pred mano. Uradno sem kot župan začel z delom 27. novembra lani. Prejšnji župan mi je predal ključne pisarne z inventarjem in povedal nekaj osnovnih informacij. Predlagal sem mu, da skupaj pregledava dokumente in da podpiševa predajo dokumentov, a se nisva datumsko uskladila. Upam, da bova kdaj našla primeren čas in to opravila.

Kako komentirate pestrost in število izvoljenih list ter strank v občinskem svetu.

V svetu je res veliko strank in list, vendar so bili vsi legalno izvoljeni od volivcev in njihovo voljo moramo spoštovati. Kljub tako pisani zasedbi sem prepričan, da bomo znali najti skupen jezik pri reševanju nalog, ki so pred nami, vse v korist občank in občanov.

Kolikor je bilo razbrati iz gradiva za drugo sejo oz. odgovora enemu od svetnikov, ste koalicijo že sestavili. Kdo jo sestavljajo in ali računate, da bo ta koalicija trdna vsa štiri leta vašega mandata?

Na osnovi pogovorov in sorodnih programskih usmeritev smo sestavili koalicijo, ki ji popolnoma zaupam in verjamem, da bo zdržala ves mandat. Morebitna razhajanja bomo sproti reševali v korist in zadovoljstvo vseh.

Koalicijo sestavljajo svetniki naslednjih strank in list: SDS, pet svetnikov, Nove Slovenije, dva svetnika, SLS, eden svetnik, SD, dva svetnika, Lista za razvoj krajevnih skupnosti Mirka Pergovnika, en svetnik, neodvisni kandidat Drago Kotnik ter lista Vikija Dreva, trije svetniki.

V opoziciji so ostale stranke LDS, trije svetniki SNS, eden in DeSUS, eden svetnik? So sami odklonili sodelovanje, ali vam ni ustrezal njihov predvolilni program

Stranki DeSUS sem ponudil sodelovanje, vendar so ga odklonili. Ostali dve stranki pa sta imeli drugačen predvolilni program, ki ga ne bi mogel uskladiti z našim.

Program za mandat

Vaš predvolilni program je bil precej obsežen in konkreten. Takratni protikandidati so vam očitali, da bi za izvedbo istega potrebovali vsaj tri mandate? Katere pa so tiste programske točke iz programa, ki jih boste skušali uresničiti do leta 2010?

Predvolilni program je bil res obsežen, a popolnoma na realnih tleh. Očitno je bil dobro pripravljen, da so ga volivci podprli s svojimi glasovi. Eden izmed protikandidatov, gospod Kopušar, mi je res očital, da imam program za tri mandate. Svojega programa pa ni komentiral, čeprav je bil tudi zelo obsežen. Do leta 2010 bom skušal uresničiti čim več svojih obljub, saj me moralno vse obvezujejo. To pa so: prijazna občinska uprava, enotna ureditev občine s kažipoti in prepoznavnost občine, večja podpora društvom, ureditev prostora za mlade.

Potem urediti dokumentacijo in izgradnja vrtca, doma za starejše občane, nakupovalnega centra in tržnice.

Uredili bomo najnujnejše ceste in pločnike. Naj omenim probleme Skornega, Primorske ceste, ceste v Penk, Podbregar, Onat v Lomu in še nekatere druge.

Infrastruktura v mestu in krajevnih skupnostih, vodo oskrba v občini, enakomeren razvoj v vseh krajevnih skupnostih, specialistične ambulate - vse to bo naše vodilo do konca tega mandata.

Skladno s svojimi pristojnostmi, bomo tudi skrbeli za nova delovna mesta z aktiviranjem obrtne cona, tudi za podjetnike, za celovita turistično ponudba.

Podpirali bomo nadaljnjo izgradnjo kolesarskih stez, parkirišč v mestu, obnovitev vile Ma-

jer, kamor bi radi postavili kiparska dela našega umetnika Ivana Napotnika in starine gospoda Zvoneta Čebula. V starem Kajuhovem hotelu bomo uredili Kajuhovo spominsko sobo.

Od dokumentacije naj navedem urbanistično ureditev mesta ter projekte za pridobivanje državnih in evropskih sredstev.

Sistemske je treba urediti šport, turizem, mladinski center in kulturo. Nadaljevati aktivnosti za dokončanje Muzeja usnjarstva, v Belih Vodah v bivši osnovni šoli organizirati obšolske dejavnosti z učnimi delavnicami okoljske vzgoje in ekologije.

Omeniti je treba tudi projekte toplovodnega ogrevanja Lokovice, Raven in Florjana, pomoč pri sanaciji plazov, skrb za podružnični šoli.

Stalnica so še rekonstrukcija lokalnih in državnih cest, veliko pozornost pa bomo posvetili pridobitvi zemljišč za individualno gradnjo. Pa še seveda veliko dejavnosti, za katere bo čas pokazal potrebo.

Katerih nalog se boste lotili najprej, torej še letos?

Najprej se bomo posvetili urejanju prostorskih aktov, pripravi projektov, pridobivanju dokumentacije za izgradnjo cest in že omenjenih projektov. Dokončne obnove zdravstvenega doma. Dokumentacije za rušenje nekaterih starih hiš v mestu in bivše OŠ Bibe Roecka. Ureditev prostora za mlade, kar smo začasno že rešili.

Obnova Majerjeve vile in Kajuhove spominske sobe. Nadaljevati in čim prej ugodno rešiti pogoje o denacionalizaciji Vošnjakovega imetja. Izdelava projektne dokumentacije za gradnjo domov krajanov in mrliške vežice v Belih Vodah, kanalizacije in vodovodov v krajevnih skupnostih.

Razgovori z Ministrstvom za šolstvo in šport o propadlih sredstvih za športno dvorano. Razgovori z Ministrstvom za zdravje o odkupu zemljišč v Topolšici. Priprava projektov za pridobitev sredstev iz Regionalne razvojne agencije Celje.

Foto: Dejan Tonkli

Za vami je priprava proračuna za leti 2007 in 2008. Ob tem delu ste se najbrž že soočili z dediščino svojega predhodnika. Ta je večkrat poudarjal, da je občina Šoštanj finančno konsolidirana in urejena. Je po vašem prvem delovanju tudi takšen vtis?

Občina Šoštanj ni tako finančno stabilno urejena, kot je bilo rečeno, saj je kar nekaj denarja manj zaradi obveznosti občine iz preteklih let. Da ne bi govorili na pamet, predlagam tabelarično predstavitev sledečih podatkov:

- Kredit za toplifikacijo Lokovice (Posojilna pogodba podpisana 16.12.1999, odplačilo leta 2015, obveznosti 31.12.2006 so 68.859.000,00 SIT oz. 83.100 EUR, podpisnik podžupan Jakob Marjan.).
- Kredit za stanovanja ob Paki (Pogodba o nakupu stanovanj 6.2.2001, posojilna pogodba 20.9.2001, odplačilo leta 2026, obveznosti 31.12.2006 so 121.925.000,00 SIT oz. 508.784 EUR, podpisnik župan Milan Kopušar.).
- Kredit za ureditev Trga bratov Mravljak (Posojilna pogodba podpisana 24.4.2002, odplačilo leto 2011, obveznosti 31.12.2006 so 20.541.000,00 TSIT oz. 85.716 EUR, podpisnik župan Milan Kopušar.).
- Leasing za izgradnjo športne dvorane pri OŠ Šoštanj (Leasing pogodba podpisan 21.3.2005, odplačilo 2015, obveznosti 31.12.2006 so 579.169.000,00 SIT oz. 2.416.829 EUR, podpisnik župan Milan Kopušar.).
- Obveznosti do Mestne občine Velenje iz naslova stroškov vzgoje – otroško varstvo (Neporavnan dolg iz preteklih obdobij za zahteve, kateri so že zapadli v plačilo, je 31.12.2006 42.510.000,00 SIT, dolg je vključen v osnutku proračuna za leti 2007 in 2008.).

In še nekaj o plinifikaciji Gaberk. Že od leta 2003 dalje je bila v proračunu Občine Šoštanj načrtovana izgradnja plinifikacije v tej krajevni skupnosti. V ta namen so bila pri prihodkih načrtovana sredstva v višini 45 milijonov tolarjev od Premogovnika Velenje. Ustno se je s premogovnikom o tem pogovarjal s takratni župan Milan Kopušar. Pričetek dejanske izgradnje plinifikacije se je pričel 2006. Pisnega dogovora s Premogovnikom Velenje o namenskih sredstvih pa ni in zato tudi ni denarja!

Prve odločitve oziroma komentarji

Vemo, da vam je proračun v tem času vzel največ časa. Poleg tega pa ste bili soočeni z nekaterimi odločitvami prejšnjega župana, ki jih je sprejel tik pred volitvami. Med njimi je prav gotovo odločitev, da bo postopek za pripravo lokacijskega načrta za blok 6 TEŠ izvajala občina. Katere so po vaše prednosti oz. slabosti te odločitve?

Ne poznam okoliščin, v katerih je bila sprejeta ta odločitev. Občina Šoštanj pripravlja dva lokacijska načrta za TEŠ. Prvi je občinski lokacijski načrt za blok 6 s spremljajočimi objekti, drugi je OLN za dimnik in hladilni stolp bloka 6.

Priprava OLN teče skladno z določili zakona o urejanju prostora. Občina Šoštanj pa po podpisu dogovora med Ministrstvom za okolje in prostor, Ministrstvom za gospodarstvo, Termoelektrarno Šoštanj in Občino Šoštanj v postopku sodeluje kot pripravljavec obeh lokacijskih načrtov. Naloga pripravljavca strogo določa Zakon o urejanju prostora. Med drugim je to skrb za pošiljanje in prejemanje gradiva, organizacija in vodenje prostorskih konferenc, javnih obravnav in javnih razgrnitve, itd. TEŠ v postopku sodeluje kot pobudnik in investitor ter v sodelovanju s podjetji ZUM, d.o.o. iz Maribora, HSE Invest, d.o.o. iz Maribora in CEE Ingeniring iz Ljubljane zagotavlja vse načrte in potrebne strokovne podlage. Namen izgradnje bloka 6 ter dimnika in hladilnega stolpa je nadomestiti blok 1, 2 in 3, ki jim je potekla življenjska doba, in s tem zagotoviti manjšo degradacijo in okolju prijaznejšo tehnologijo z večjim izkoristkom dosedanje količine energetskih surovin. V postopku pridobivanja gradbenih dovoljenj bo TEŠ seveda morala pridobiti vsa potrebna okoljevarstvena potrdila in dovoljenja izdana na podlagi celovite vplivov na okolje.

Zaradi širitve TEŠ-a, če bo za to izdelano gradbeno dovoljenje, je za enkrat predvidena rušitev Osmice in mogoče tudi Elgroja, za druge objekte s strani TEŠ-a pa še potekajo dogovori. V času del bo prevoznost ceste zagotovljena s tem, da bo na jugozahodnem delu industrijske cone najbrž potrebno zgraditi nadomesten odsek.

V postopku priprave obeh OLN zaenkrat vključujemo z zbiranjem smernic, na podlagi katerih bosta izdelana analiza in predlog lokacijskega načrta. Vzporedno s pripravo OLN vodimo tudi postopek za pripravo strategije prostorskega razvoja občine, saj bo ta vključevala tudi spremembo namembnosti zemljišča zaradi širitve termoelektrarne.

Kako bo občina, kot izvajalec tega projekta ravnala v slučaju navzkrižja interesov energetikov (TEŠ in Premogovnik), ter prebivalcev, ki bi jih investicija v TEŠ neposredno ali posredno prizadela?

Upam, da do nasprotovanj in nesoglasij ne bo prišlo. V nasprotnem primeru pa bo potrebno poiskati ugodno rešitev za obe strani.

Druga stvar, s katero ste soočeni tik po volitvah, ne krivi, ne dolžni, lahko rečemo, je negativno mnenje Računskega sodišča v primeru plače direktorja Javnega komunalnega podjetja Velenje. Ali je koalicija do tega vprašanja že sprejela kakšno stališče oziroma ali ste ji vi predlagali kakšno rešitev, ki jo bo treba v roku 80-tih dni zapisati v odzivno poročilo računskemu sodišču in kasneje tudi uresničiti?

Pred kratkim smo prejeli revizijsko poročilo Računskega sodišča o pravilnosti obračunavanja plač direktorja Komunalnega podjetja Velenje. Imamo 80 dni časa za odzivno poročilo, ki ga moramo predložiti Računskemu sodišču. Koalicija je seznanjena s poročilom, vendar skupnega stališča še nismo sprejeli. Vsekakor moramo upoštevati vse zakonske predpise, ki določajo

pravilno obračunavanje plač direktorja Komunalnega podjetja.

Kadrovske zadeve

Po teoriji naj bi občine funkcionirale nemoteno, ne glede na dejstvo, kdo je župan. Kadrovska struktura občinske uprave in zaposleni ostajajo tam kjer so?

Vsi zaposleni v občinski upravi ostajajo zaenkrat na svojih delovnih mestih. Nekateri se še niso sprijaznili z nastalo spremembo, vendar do sedaj delo poteka normalno in strokovno.

Običajno »nova metla« želi za uresničitev svojega programa tudi preurediti strukturo občinske uprave. Ali tudi vi razmišljate o reorganizaciji in sistematizaciji uprave.

Zadnjo sistematizacijo občinske uprave je opravil bivši župan 10. novembra lani. To je dva dni pred volitvami, kar je bilo rečeno, precej nenavadno. Čas bo pokazal, če bo potrebno kaj reorganizirati in na novo sistematizirati. Vsekakor bo nujna premestitev uslužbencev znotraj uprave. Vsi so zaposleni za nedoločen čas, razen ene uslužbenke, ki nadomešča porodnico, uslužbenke, ki je pripravnica pri družbenih dejavnostih in župan. Skupaj je sedemnajst zaposlenih: direktorica uprave, devet uradniških mest, šest strokovno tehničnih mest in župan.

Prejšnji župan je imel enega podžupana. Vi ste imenovali dva, tretjega pa naj bi, ko bo to omogočal spremenjeni statut občine. Ali lahko pojasnite, kdo so novi podžupani občine, kakšne so njihove pristojnosti, naloge in na katerih področjih?

Zaenkrat sta dva podžupana, in sicer Vojko Krneža, ki je zadolžen za okolje in prostor in Drago Koren, ki je zadolžen za družbene dejavnosti. V kolikor bo spremenjen statut občine, bo tretji podžupan Viki Drev, ki bo pokrival področje komunale.

Za zaključek, gospod župan, morda še vaša misel za sklep tega razgovora...

Od rojstva živim v tej občini in sem nanjo čustveno in eksistenčno vezan. Torej mi ni vseeno, kaj se bo s temi kraji dogajalo v prihodnje. Vedno sem bil pošten, odgovoren in sem držal obljube. Zavedam se, da se bodo razna podtikanja, ki so se začela že pred volitvami in med volitvami, še nadaljevala, a me to ne bo zaustavilo pri mojem delu. Čas je, da občani Šoštanj začnejo bolj složno delovati za dobro svoje občine. Če ima kdorkoli kakšno dobro idejo, moja vrata so vedno odprta. Prisluhnil bom vsem in poskušal uresničiti njihove želje. S kulturnim in strpnim dialogom se lahko rešijo na videz nerešljivi problemi. Prepričan sem, da bo s časom naša občinska uprava postala prijetnejša in dostopnejša. Za nami je trdo delo, saj smo pripravljali proračun. Upam, da se občani zavedajo, da se vseh želja in potreb ne da kar čez noč realizirati. Vezani smo na denarna sredstva in tudi na zakonske predpise. S polno paro delamo projekte za pridobitev državnih in evropskih sredstev, da bi bila v občini kvaliteta življenja boljša.

Intervju z Ivanom Drevom

Še eden uspešen Belovoščan

Milojka Komprej

Foto: Milojka Komprej

Ivan Drev – Ivo je prvi mož Kmetijske zadruge Šaleška dolina. Tudi ko še ni zasedal direktorskega stolčka, je bil zaposlen v tej organizaciji in je bil na nek način vseskozi prepoznaven. Po delu, kajti delal je na različnih področjih, hkrati pa po svojem značaju. Prijazen, a na nek način strog, komunikativen, a odločen, vsekakor pa sposoben in delaven. Na zadrugi in v okolju ga poznamo kot človeka, ki ve, kaj hoče, in pozna pot, po kateri bo prišel do cilja. Ker ima do sebe visok prag odgovornosti, to pričakuje tudi od drugih. Poštenjak je in dober opazovalec. Dober strateg in menedžer. Poznamo pa ga tudi kot skrbnega očeta in moža in kot predsednika staršev gluhih in naglušnih otrok Slovenije, kar pa ga postavlja spet v drugačno vlogo. V prijazno, čutečo in bolj humano. Tisto, kjer odpovejo vsi strateški načrti, ekonomija in planiranje. Ostane preprosto Človek. In Ivan Drev to je.

Na pogovor smo vas povabili kot direktorja zadruge in tudi kot človeka, domačina, ki je vse svoje življenje v tem okolju. Zanima nas nekaj o vas in vašem življenju v tem prostoru ter kakšne so vaše izkušnje na »zadrugi« v Šoštanju, kot domačini radi rečemo.

Moje ime je Ivan Drev, vsi me kličejo Ivo, rojen sem leta 1963, živim v Florjanu, kjer smo si zgradili hišo, drugače sem rojen Belovoščan. Imam družino, ženo in štiri otroke, dve hčeri in dva sinova. V Kmetijski zadrugi Šaleška dolina delam od leta 1986. Prvi marec 1986 je bil tisti mejnik. Lahko rečem, da zadrugo poznam dobro, do zadnjega člena. Po poklicu sem inženir agronomije, trenutno končujem diplomu na Visoki šoli za management Koper. Za diplomsko delo sem si vzel Trženje ekoloških mesnih proizvodov. Priznam, da sem si vzel malo širši zalogaj, saj je to trenutno prva meni znana naloga v Sloveniji. Pisanje mi vzame kar nekaj časa, predvsem zaradi zbiranja podatkov in snovanja strategije, vendar je hkrati izziv.

Na »zadrugi«, bom tudi jaz po domače povedal, sem opravljal različna dela. V prvi fazi, ko sem začel, sem delal v takrat še pospeševalni službi. Nato sem prevzel koordinacijo, koordiniranje in pospeševanje in leta 1993 vodenje delovne enote. V letu 1998 sem prevzel dela vodje komercialne in pomočnika direktorja do leta

2005, ko sem postal v. d. direktorja. S prvim julijem 2006 sem postal direktor zadruge.

Kaj bi lahko rekli o Kmetijski zadrugi glede njene organiziranosti, ki je malo drugačna kot ostale gospodarske družbe? Predvsem nas zanima, kako je lahko tržno uspešna in konkurenčna.

V zadrugo zvezo Slovenije je vključenih 81 članic ali zadrug. Naša zadruga pozitivno odstopa od povprečja, glede prometa in članov. Mi imamo 325 članov. Člani so kmetje, ki plačajo članski delež, le-ta znaša 500 evrov. S tem ko so včlanjeni, jih zadruga spremlja na trgu, jim odkupuje kmetijske proizvode ter jih najugodnejše plasira naprej. Članom nudimo repromaterial in ostali material za delo.

Problemi zadrug so v tem, ker gleda slovenska država nanje kot na drugorazredne subjekte. Zadruge namreč ne moremo kandidirati enakopravno kot druge gospodarske družbe na določene vzpodbude, ki jih razpisuje država, ker imamo svoj zakon o zadrugah. Zakon, ki je bil sprejet 1992, uokvirja delovanje zadrug s člani, drugače pa imamo enake dolžnosti in obveznosti kot ostale gospodarske družbe, pri pravicah smo pa precej zapostavljeni. Postopki sprememb zakona tečejo že par let, vendar se še ni nič zgodilo, kar zadruge čudi, kajti s tem kar precej zgubljam, kar se trga tiče. Preprosto nimamo dostopa do razvojnih sredstev, ki bi nam omogočila konkurenčnejši nastop na trgu. V tem času, ko je konkurenca prestopila meje države, smo v slabšem položaju. To zahteva dodatna močnejša angažiranja. Vsekakor bo potrebno zadruge izenačiti z ostalimi gospodarskimi subjekti.

Kakšno vlogo ima tu Ministrstvo za kmetijstvo?

Veliko vlogo, oni so tudi dali v postopek spremembe, vendar se stvari premikajo prepočasi.

Kakšna je organiziranost zadruge glede kadrov?

Zadruga je organizirana maksimalno racionalno. Vendar je treba stalno iskati rezerve. Zniževanje stroškov je zgodba, ki nima konca in se iz dneva v dan spreminja. Imamo centraliziran in decentraliziran sistem vodenja, odvisno od panog. Smo ena uspešnejših zadrug, to gre tudi na račun zelo dobrih odnosov s kmeti, ki so v zadrugi. Povezanost mora biti v dobrem in slabem. So srečanja, kjer nas postavljajo za vzor, na to smo ponosni, je pa to dodatna vzpodbuda in obveza.

Kako naprej, je vprašanje, ki si ga zastavljamo že nekaj časa in spoznavamo, da brez širitve dejavnosti ne bo šlo. Naš trg obvladujemo z repromaterialom, kjer smo na absolutni izkoriščenosti. Potrebno je povezovanje z ostalimi zadrugami zaradi racionalizacije stroškov, ekonomija obsega pa tudi vpliva na dodano vrednost.

Kmetijska zadruga Šaleška dolina pokriva svojo dejavnostjo tudi sosednji občini.

Naša poslovna organiziranost je v treh občinah, povsod smo prisotni s svetovalnim in tržnim delom

in seveda lastno proizvodnjo. V Velenju je nasad sadovnjakov Turn, v Šoštanju in Šmartnem ob Paki pa je delo usmerjeno na pitanje mlade živine. V vseh treh občinah imamo tudi sedaj dobre kmetijske trgovine, ki nemoteno oskrbujejo naše člane in ostale potrošnike. Zelo smo ponosni na zadnjo pridobitev, Kmetijsko preskrbovalni center v Šoštanju, ki smo ga odprli 27. oktobra. Center omogoča kvalitetno ponudbo občanom Šoštanja, članom zadruge in širši okolici.

Omenili ste pitanje mladega goveda; kot je slišati, vam je lani uspelo registrirati tudi center za odkup živine, ki je v Ravnah pri Šoštanju.

Pitanje mladega goveda je ena naših priorit. Lahko rečemo, da dosegamo res dobre rezultate. Tu smo storili velik korak tudi na odkupu govedi (mlado pitano govedo – biki do 24 mesece, govedo – krave op. av.)

Uspelo nam je razširiti mrežo odkupa govedi po skoraj celi Sloveniji. V decembru lani smo registrirali center za odkup živali, ki ga imamo na delovni enoti Ravne. Preko tega centra gre odkup velikega števila živali iz celjske regije. Ni odveč pojasnilo, da to za zadrugo pomeni večji prihodek in veliko racionalizacijo, hkrati pa to prinese manjše stroške za kmete, glede potrebne dokumentacije ob prodaji. Tudi za ta center smo se lani borili celo leto, decembra pa je VU RS le izdal potrdilo.

Ob odprtju Centra ste v svojem govoru omenili razvojno pot tega velika projekta. Bi jo mogoče ponovili še za naše bralce?

Ideja o izgradnji je stara skoraj 10 let, od takrat je bilo vloženih že precej precej naporov. V letu 2005 pa smo odločno zakorakali k izvedbi. Občina je prisluhnila spremembi prostorskih planov, veliko vlogo so odigrali člani upravnega odbora, ki so potrdili investicijo. To je bilo zelo korajžno dejanje. Ta investicija je največja naložba zasebnega kapitala v Občini Šoštanj v letu 2006. Investicija je vredna milijon petsto tisoč evrov, kar je tudi za slovenski prostor in za zadrugo veliko.

Kmetijsko preskrbovalni center ima veliko trgovino s parkirišči in skladišči, pokritimi in nepokritimi, kar omogoča, da nudimo kompletno ponudbo. Lokacija je odlična in omogoča dober dostop v vseh pogledih. V pritličju bo tudi Deželna banka, ki se bo s sedanje lokacije preselila v aprilu ali maju. Ne gre tudi brez urejenega bifeja. V nadstropju so poslovni prostori KZ Šaleška dolina, svetovalne službe in prostori Zavoda za gozdove. Urejena je tudi sejna soba, ki jo bomo dajali v najem, za zgolj pokritje stroškov.

Selili smo se od srede 17. januarja, tako da delamo v novih prostorih od 22. januarja 2007.

Ste na novo kaj zaposlovali?

V novih prostorih trgovine delamo z sedemčlansko delovno silo, z določenim prestrukturiranjem kadrov pa bo tudi osvežitev na upravi, kar pa ni novost. Proces teče že drugo leto, kar nam narekujejo tržne potrebe. Zaposlenih nas je trenutno 44 delavcev po vseh enotah in imamo 190 000 evrov prometa po osebi na leto, kar nas umešča v vrh slovenskega zadrugištva.

Kakšna je izobrazbena struktura kadra?

Pretežno je srednje-, višji- in visokošolski kader. V delu na delovnih enotah pa prevladuje četrta stopnja.

Omenili ste prestrukturiranje. To pomeni tudi novo sistemizacijo in spremenjen kadrovske načrt?

Tako je. Na zadruzi smo v letu 2005 naredili kadrovske načrt in sistemizacijo delovnih mest, ki natančno določa delovna mesta, ki so opredeljena z opisi del. Na podlagi tega ni odstopanj. Nova sistemizacija se je izkazala kot uspešna in obvladljiva, seveda z možnostjo sprememb. Vedno se moramo zavedati, da je delavec na firmi tisti, ki lahko s svojim delom firme največ prinese dobrega, ravno tako pa slabega z morebitnimi odstopanji.

Novi sveže vseljeni prostori prav gotovo prinašajo zaposlenim zadovoljstvo. Od odprtja centra pa so minili že trije meseci, kako ocenjujete delo v centru?

Center se je dobro prijel. Ljudem je zelo všeč, radi zahajajo vanj. Všeč mi je, da smo ga odprli v nesezoni, kar pomeni čas za dobro pripravo na višek sezone, ki se prične v februarju. Takrat mora biti zagotovljena maksimalno dobra ponudba. Želimo si, da bi prišla v Metleče tudi živilska trgovina, ki bi nudila Šoštanju konkurenčnejšo ponudbo. Šoštanj ne rabi ogromnega trgovskega centra, temveč zdravo konkurenco.

V Šoštanju je 50 % članov zadruga in upam si zavriniti očitke, zakaj se je center gradil v Šoštanju. Tudi enoti Velenje in Šmartno ob Paki sta doživeli posodobitve, ki so prijazne članom zadruga in drugim. V Šoštanju praktično ni bilo trgovske ponudbe.

Glede na velik zalogaj, ki ste ga pogoltnili v teh dveh letih, nas zanima, ali ste si privoščili počitek, ali imate načrte za vnaprej že pripravljene.

Počivanja ni, konkurenca ne počiva. Načrtujemo nadaljnje projekte, med katere sodijo ureditev poslovnih trgovinskih prostorov v Šmartnem ob Paki in Velenju, vsekakor pa veliko energije vlagamo v aktivna povezovanja in širitev prometa. Naš cilj je, da v roku štirih let podvojimo promet.

To so kar ambiciozne poteze. Imate že kaj na papirju?

Ja, tudi.

Če povzamem najin pogovor, lahko rečem, da je zadruga med uspešnejšimi v Sloveniji, da ima vizijo prihodnosti in hkrati odlične člane, to je kmete, ki živijo na tem območju.

Vsekakor bi želel dati vso pohvalo delu članov zadruga in seveda delavcem. Imamo izredno napredne kmete, ki sprejemajo novitete, kar je pogoj, da lahko uspešneje kljubujemo zankam na trgu. Naši kmetje so med najvidnejšimi proizvajalci v Sloveniji. Predvsem v mlečni proizvodnji, kjer so pridelovalci mleka v lanskem letu dosegli preko 80 000 litrov mleka na kmetijo, kar nas uvršča ob bok Avstrijcem in Švicarjem.

V pogovoru ste omenili, da vidite prihodnost zadrug v povezovanju. Kako ste si to zamislili?

Dogovarjamo se s sosednjimi zadrugami. Odprti pa smo za vsakega, ki gleda na jutrišnji dan z očmi uspešnega zadrugnika in želi graditi kvaliteten servis za člane zadruga in ostale potrošnike. Združevanje je najbolj optimalen način zniževanja stroškov in povečanje zdravega prometa in širitve trga.

Vrneva se na začetek pogovora. Delujete kot človek, ki mu ne manjka idej in energije. Hkrati pa ste borec, tako v službi kot tudi doma, saj ste omenili, da sta dve vaši hčeri slušno prizadeti oziroma naglušni.

Ja, za obe hčeri se je izkazalo, da imata težave s sluhom. S tem se je morala soočiti cela družina. Ne morem reči, da je enostavno, je pa lahko tudi lepo. Obe hčeri sta uspešni v šoli. Zelo sem ponosen nanju, saj sta tudi onidve pravi borki in se zavedata, da je potrebno veliko energije za uspeh. Seveda za vsemi temi uspehi je mama oziroma žena Sonja, ki posveča vso energijo in ljubezen dekletoma in celotni družini. Prav zaradi družinske izkušnje sem prevzel vlogo predsednika staršev gluhih in naglušnih otrok Slovenije; v tej vlogi me pozna bolj malo ljudi. Osebnih zadev ne nosim s seboj v službo. Mi pa je lepo, če lahko pomagam staršem teh otrok, predvsem v prvi fazi, ko starša spoznata, da otrok ne sliši. Takrat je prav, da smo zraven tisti, ki vemo svetovati, kam se obrniti po pomoč in kako čim bolj sprejeti to drugačno pot, ki je res drugačna, je pa tudi zelo lepa.

Foto: Milojka Komprej

Zdrava konkurenca

Čisto zares sem je vesela. Vesela naše kmečke tržnice. Neuradne seveda, postavljene glede na interes prodajalcev in v pričakovanju potreb kupcev. Trg v Šoštanju, kjer se veliko pritožujemo nad ponudbo, kjer si želimo trgovskega centra, da ne bomo več denarja nosili drugam! Vprašanje? Ali odgovor vsem nam, ki se srečujemo po nakupih v Velenju, Celju, tudi Mozirju. Ja, tudi tam.

Ampak v Šoštanju imamo čisto zares kmečko tržnico. Sicer skromno, z eno stojnico ... a vendar! Ob četrtkih se mi zdi, kot da je Šoštanj bolj prijazen. Bolj domač. Nekje v lanskem ali zdaj že predlanskem letu se je prvič pojavila s ponudbo kmetija Mlinar, Zvonka Oblak. Sezonsko sadje in zelenjava. Prijazna beseda, nasmeh. Ljudje v Šoštanju niso taki, da bi kar segli po novi ponudbi. Bolj previdni so, nezaupljivi. A so se kmalu začeli ustavljati ob njej. Pred trgovino, na majhni stojnici. Mislila sem, da se ne bo prijelo. Ja, seveda, človek najprej pomisli na to. V Šoštanju imamo vsi kakšen svoj vrtiček. Za delo in za izgovor. Saj veste, solata iz domačega vrta. Vsi slej ko prej prisegamo na »svoje«.

Pa se je prijelo. Skoraj si upam trditi tako in upam, da je res tako. Mogoče tudi zaradi nje, zaradi Zvonke, ki nevsiljivo, prijazno, a s prepričanjem, a prodaja pravo stvar, ponudi svežo zelenjavo, jabolka, repo in kisló zelje. Pa seveda še druge stvari. Korenček, oni rumeni, da juha prav posebej zadiši! Še zaradi nečesa je kupovati pri Zvonki lepo. Ker je vedno dobre volje. Ker je nekoč živel v Ravnah pri Šoštanju, preden se je poročila na kmetijo Mlinar v osrčju Škal. In ker ima rada svoje delo in ljudi. Življenje nas velikokrat postavi pred preizkušnjo. Zvonko in njenega moža je takrat, ko so zaprli Tovarno usnja Šoštanj. Leta 1999. Doma pa je bila zemlja, 5 ha ... Kaj torej? Zvonka se je skupaj z družino lotila obdelovanja zemlje in pridelave zelenjave. Najprej na 2 arih, zdaj pa že na dveh hektarih. Ampak ne kar tako. Na naraven način. Z naravo, iz narave do naravnih izdelkov. Ampak izdelke je treba prodati. Najprej je poskusila na trgu v Velenju, kjer se je ponudba dobro prijela. Nato se je ozrla tudi na Šoštanj. Zdaj ima tudi tu redne stranke in kar je posebej razveseljivo in prijetno slišati, ljudje so je veseli in hvalijo pridelke. »Ta si res zasluži, da pride v časopis!« mi je dejal domačin. Saj ne gre za to, ali je v časopisu ali ni. Bolj pomembno je, da vemo, zakaj se splača kupovati pridelke kmetije Mlinar, katerih zaščitni znak je pikapolonica. Zaradi integrirane pridelave so njihovi izdelki zdravju prijazni. To pomeni, da je njihova zelenjava z visoko biološko vrednostjo pridelana pod strogim nadzorom in ne vsebuje prekomernih ostankov sredstev za varstvo rastlin in nitratov. Zelo pomemben pri pridelavi je kolobar, kar pomeni, da na istih površinah v obdobju petih ne posadijo iste vrste zelenjave (plodovke, metuljnice, korenovke, kapusnice in stročnice). Na kmetiji Mlinar pridelujejo zelenjavo v skladu s pravilnikom o IPZ, (integrirana pridelava zelenjave, kar pomeni novo kakovost pri nas. Kmetija Mlinar je na pragu ekološke pridelave zelenjave, poleg katere pridelujejo še jagode, breskve, maline ipd. Veliko so se naučili iz literature, veliko je pomagala tudi Kmetijska svetovalna služba Šoštanj, kjer jih usmerjajo, predvsem Zvonko, na različna izobraževanja in pomagajo z napotki. Nadzor nad pridelavo vrši Inštitut za kontrolo in certifikacijo integrirane pridelave iz Maribora, kamor je Zvonka Oblak tudi vključena.

Na kmetiji Mlinar v tem času ne mirujejo. Za prodajo pripravljajo kisló repo in zelje na star način, kar pomeni, da je edini dodatek kuhinjska sol in pa seveda kisanje na primerni temperaturi v posodah, obteženih s kamni. Poleg tega delajo načrte za drugo leto, pripravljajo zaščito za zelenjavo pred srnjadjo in neugodnimi vremenskimi pogoji. V to se občasno ali redno vključuje kar cela družina, mož Avgust in hči Sabina ter sin Matej. Ob četrtkih dopoldan se torej dobimo na kmečki tržnici. Sicer skromni, a z bogato ponudbo kmetije Mlinar. Ne samo izdelkov, temveč tudi zdravja!

Polis

Tanja Jenko

Svoboda

Zadnje čase veliko slišimo o svobodi, kar zadeva sprejemanje zakona o t.i. verski svobodi. Iz razprav je slutiti, da je na preizkušnji svoboda kot taka, kajti, dokler v javnosti ne bo take »klime«, v kateri ne bo vsakemu posameznemu katoličanu s strani ostalih posameznikov dopuščeno, da se brez posebnega poguma in tveganja ali celo življenjske nevarnosti izreče za pripadnika Katoliške Cerkvi, dotlej verska svoboda ne bo popolna, ugotavljajo njeni pripadniki.

V tem primeru se jasno manifestira sodobno razumevanje svobode. Obseg svobode v neki skupnosti namreč merimo po obsegu svobodnega prostora, ki ga skupnost zagotavlja očitno nepolitičnim dejavnostim, svobodni ekonomski podjetnosti ali svobodi izobraževanja, vere ali kulturnih in umskih dejavnosti ali izbiri blaga na policah supermarketov.

Po izkušnji totalitarizmov 20. st., njihovih prizadevanjih, da bi vsa področja življenja po-

dredili zahtevam politike – tu gre za perverzno razumevanja politike po ideologu tretjega rajha Schmittu, ki je teoretično določil, da so države politične enote, politično delovanje med njimi pa je vojskovanje; sodobna dediščina schmittovskega dojemanja seveda ni politika v odnosih enakosti, temveč se v odnosih prijatelj/sovražnik, zaveznik/nasprotnik, vrana vrani ... in roka roko ... odvija z zavajanjem, merjenjem moči, izključevanjem, ustrahovanjem, izsiljevanjem, in antagonizmi – in zaradi njihovega vztrajnega nepriznavanja civilnih pravic, predvsem pravic do zasebnosti in svobode pred tako razumljeno politiko, dvomimo ne le o sovpadanju politike in svobode, pač pa celo o njuni združljivosti sami. Nagibamo se k prepričanju, da se svoboda začne tam, kjer se politika neha, saj smo izkusili, da je svoboda izginila, ko so t.i. politični oziri prevladali nad vsem drugim.

Zgoraj navedeni primer lahko prepoznamo v premnogih drugih, kjer neko stališče, mnenje ali vprašanje, ker niso nekaj, čemur pravijo »politično korektna«, t.j. vnaprej dovoljena, ne smejo biti izražena, saj jih »klima« ne sprejema. Vprašanje svobode tukaj dejansko ostaja na mestu.

Področje, na katerem je bila svoboda od nekdaj znana, in to zagotovo ne kot problem, pač pa kot dejstvo vsakdanjega življenja, je politično področje. Delovanje in politika sta edini izmed vseh sposobnosti in možnosti človeškega življenja, ki si ju ne moremo niti zamisliti, ne da bi vsaj predpostavili, da svoboda obstaja. Svoboda

je dejansko razlog, da ljudje sploh živijo skupaj v političnih skupnostih. Ta svoboda pa je popolno nasprotje t.i. notranje svobode, tega notranjega prostora v človeku, v katerega lahko ljudje pobegnemo pred zunanjo prisilo in se čutimo svobodne.

Z gotovostjo lahko trdimo, da človek ne bi vedel ničesar o tej notranji, nepolitični svobodi, če ne bi izkusil stanja svobode kot otipljive svetne realnosti. Svoboda je bila razumljena kot status svobodnega človeka, ki mu je omogočal, da se giblje, da odide od doma, gre v svet in se v besedah in dejanjih sreča z drugimi svobodnimi ljudmi. Biti svoboden je pomenilo predhodno osvoboditev od golih življenjskih nujnosti. V tako pridobljenem prostem času za svobodo človeku ni dovolj iti v naravo, biti sam s sabo in se navdihovati nad stvarstvom, pač pa svoboda potrebuje skupnost drugih ljudi v istem položaju in skupni javni prostor, kjer jih sreča, z drugimi besedami politično organiziran svet v katerega se lahko vključi vsak svoboden človek s svojimi besedami in dejanji.

Brez politično zagotovljenega javnega področja svoboda nima svetnega prostora, kjer bi se pokazala. Družbe so skupnosti, ki so po definiciji antipolitične, in takega javnega področja nimajo, zato smo v njih obsojeni na to, da z vsakim posredovanjem samih sebe iz notranje svobode, v katero smo pregnani, na način Nazarečana bolj ali manj tvegamo svojo eksistenco. ■

Smrekovec za vse

V ponedeljek, 22. januarja, je imela svojo redno letno skupščino Naravovarstvena zveza Smrekovec. Člani zveze so nekatera društva in sicer Planinsko društvo Šoštanj, Planinsko društvo Velenje, Lovska družina Smrekovec in Gozdarsko društvo, ki v zvezi predstavljajo skoraj 1000 svojih članov. Skupščine, ki je potekala v šoli v Belih Vodah, kjer ima zveza svoje prostore, so se udeležili vsi delegati posameznih društev pa tudi nekateri gostje. Predsednica zveze Zofija Mazej Kukovič je za uvod prebrala časopisni članek, ki govori o globalnem spreminjanju zemeljskega ozračja. Na to temo, zlasti v povezavi z ohranitvijo Smrekovskega pogorja, so se nato navezali gostje v živahni razpravi. Enotni so bili v mnenju, da bodo potrebni dolgoročni napori pri ozaveščanju prebivalstva o vrednosti neokrnjene narave, ki jo na Smrekovcu ponekod še

imamo. Menili so še, da je ljudi potrebno seznanjati tudi s projektom Natura 2000 in jim povedati, da ta še vedno omogoča na svojih področjih tudi gospodarski razvoj, seveda sonaravno usmerjen. »Ne moremo pričakovati, da bo Smrekovec ostal nespremenjen, saj se v času vse spreminja. Truditi pa se moramo, da bodo spremembe naravnane tako, da ne bodo ogrožale njegove naravne vitalnosti,« je med drugim dejala Kukovičeva. Veliko navora nameravajo na zvezi še naprej nameniti delu z mladimi, ki jim je treba vrednote narave čimbolj nazorno predstaviti. Obžalovali so, da se skupščine niso udeležili predstavniki ljubenske in črnanjske občine, saj si ti dve lokalni skupnosti delita Smrekovec s šoštanjsko. Sta se pa zato skupščine udeležila dva predstavnika denacionalizacijskih lastnikov zemljišč na Smrekovcu. Njihove

interese bo odslej v Naravovarstveni zvezi zastopal lastnik Marjan Zazijal iz Zreč. Ta je povedal, da si bo kljub oddaljenosti vzel čas in prihajal na sestanke. Tudi lastniki so zainteresirani za uravnoteženo izkoriščanje naravnih bogastev Smrekovca in varovanje biotske raznolikosti. Ker je pri uveljavljanju občinskih uredb izredno pomembno konstruktivno sodelovanje predstavnikov lokalne skupnosti, je predsednica Mazejeva predlagala, da se župana Darka Meniha imenuje za podpredsednika zveze. Delegati so ta predlog soglasno podprli. V načrtih za letošnje leto pa so zapisali, da bodo poleg rednih dejavnosti poskušali za delo na projektih ohranitve Smrekovca vendarle pridobiti tudi pristojne na občinah Ljubno in Črna.

tekst&foto: Marija Lebar

Informacije v prostoru

Edi Vučina

»Scenarij "pospešenega izkoriščanja mineralnih surovin" bi bil v lokalnem okolju najverjetneje najslabše sprejet, saj se prebivalci Občine Šoštanj vedno bolj zavajajo o okoljskih problemov, ki jih prinaša termoelektrarna.« Citirana misel je zapisana v gradivu, ki so ga v okviru priprave strategije prostorskega razvoja in prostorskega reda naše občine pripravili načrtovalci iz podjetja Urbanisti, d. o. o. Kot strokovnjaki, ki ne živijo v našem kraju, so upravičeno sklepali, da se Šoštanjčani dovolj zavedamo, kaj nam prinaša življenje pod elektrarniškimi dimniki. Pa se res?

V omenjenem gradivu lahko najdemo tudi poskus izbire najprimernejšega scenarija prostorskega razvoja. Izbira pa je poenostavljena med dvema skrajnima scenarijema, med katerimi naj bi prvi predstavljal »pospešeno izkoriščanje mineralnih surovin«, drugi pa »izjemno varstvo okolja«. Seveda so načrtovalci dodali še tretji scenarij z naslovom »razvoj energetskega mesta«, ki naj bi poskušal združiti navidez nezdružljivo (varovanje okolja in proizvodnjo energije), ki pa pogojuje prehod na **nove oblike pridobivanja energije** na območju premogovnika in termoelektrarne. Strokovnjaki, ki na razvoj naše občine gledajo neobremenjeno, so torej scenarij prostorskega razvoja naše občine, ki bi temeljil na pospešenem izkoriščanju lignita, označili za najmanj ustrezen. Da se s slednjim strinjam tudi sam, najbrž ni potrebno omenjati. Kaj pa o tem mislijo ostali Šoštanjčani, je pa še uganka.

V prvem letošnjem Uradnem listu OŠ je objavljen program priprave obeh strateških prostorskih dokumentov (SPRO in PRO), v katerem je med ostalimi splošnimi usmeritvami izrecno omenjena širitev območja TEŠ za šesti blok z dimnikom in hladilnim stolpom vred. Ali to pomeni, da je odločitev o novem bloku TEŠ na lignit že sprejeta? Je torej lokalni energetski lobi, ki je v borbi za ohranitev svoje moči že lani objavil svoj scenarij prostorskega razvoja (v prilogi »Razvojna energija Šaleške doline«) preglasil zdrav razum? Je celoten postopek sprejema pomembnih strateških dokumentov občine le nepotrebna časovna ovira, ki jo je na poti proti novemu bloku TEŠ na lignit potrebno preskočiti?

Pred letom dni sem na tem mestu že zapisal, da je za usklajevanje dolgoročnih ciljev nujna javna razprava, neprestana interaktivna izmenjava mnenj, ki posledično korigira in regulira predlagane cilje. Ugotavljam pa, da obstoječe demokratične oblike (občinski svet, komisije, ...) in predpisani postopki (javne obravnave, prostorske konference, ...) očitno ne zadostujejo več oz. ne služijo svojemu namenu. Demokracija se danes seli na svetovni splet, kjer se ljudje še lahko neposredno in necenzurirano (kako dolgo še?) izražajo. Zaradi množičnosti medija pa se večja tudi vpliv in občutek, da posameznik ni tako osamljen. Preko lokalnega spletnega foruma smo lahko skozi diskusije spremljali razglašeno razmišljanje vplivnega voditelja ŠARM-a, tudi člana nadzornega sveta TEŠ, in tako izvedeli več, kot bi si »upal« zapisati kateri koli drug finančno odvisen medij.

Če so »urbanisti« našemu mestu v najverjetnejšem scenariju dodali pridevnik »energetsko« (kar seveda ni isto kot »mesto svetlobe«), pa pogledimo nekatere možnosti za »prehod na nove oblike pridobivanja energije«. V zanimivi brošuri z naslovom **Slovenija znižuje CO₂**, so poleg opozoril, ki jih je slikovito in nazorno dopolnila kar letošnja zima s »Kyrillom«, navedene tudi »dobre ideje v akciji«. Med njimi je omenjena že pred desetletjem zgrajena hiša v Velenju, ki je v pretežni meri zasuta z zemljo, šele zdaj pa je javno opazna njena energetska varčnost (89 % energije pridobi iz sonca). Velenje se lahko pohvali tudi z novo energetsko varčno šolsko stavbo (MIC) in pa s pridobivanjem sončne energije v rudarskem muzeju. V brošuri je naštet še nekaj osnovnih šol, ki so z učinkovito rabo in uporabo obnovljivih virov energije poskrbele za občutne prihranke ter za okoljsko vzgojo otrok, kar je za prihodnost še pomembnejše. Žal se naša nova osnovna šola s čim podobnim ne more pohvaliti, pa četudi jo je projektiralo lokalno podjetje, ki bi naj obvladalo sodobne eko-tehnologije.

Pohvala pa gre velenjskim hčerinskim firmam premogovnika, ki resno proučujejo možnost izgradnje največje sončne elektrarne v Sloveniji. Če bo projekt uspel, bi to vsekakor prispevalo k

Imate moč.
Pokažite še
modrost.

O podnebnih spremembah

Slovenija
znižuje
↓ CO₂

miselnemu preboju iz zablode, da trajnostni razvoj predstavlja le nadaljnje izkoriščanje lignita. Mogoče bi se potem približali realizaciji še ene, na videz utopične ideje, da bi tudi gladino vedno večjega ugrezninskega jezera uporabili za namestitev plavajočih fotovoltaičnih modulov ter tako jezera spremenili v sončne elektrarne. Zakaj se »nemogoče« ne bi uresničilo v Šaleški dolini? To bi pa že bilo podobno scenariju energetskega mesta, kaj ne? Sicer pa bo scenarij, po katerem bodo zgradili še eno elektrarno za izkoriščanje lignita, moral dobiti pridevnik »zgodovinski«. Izrazito najbolj umazan način pridobivanja energije, ki se mu razviti svet odpoveduje, bo namreč naše mesto postavil daleč stran od principov trajnostnega razvoja, na smetišče zgodovine.

Žive jaslice tokrat še bolj »žive«

Pri cerkvi sv. Antona v Skornem so člani tukajšnjega turističnega društva na god sv. Štefana, 26. decembra, zvečer postavili žive jaslice. Ob tem so predstavili tudi igrane prizore iz življenja svete družine.

Pobuda za takšen prikaz Gospodovega rojstva je prišla pred časom iz članstva TD in tokratna postavitev je bila že četrta po vrsti. Vsako leto so prizori bolj bogati in domiselni. Letos je dogajanje izpred dobrih dveh tisočletij oživilo kar 20 igralcev in 25 pevcev, večinoma članov Turističnega društva Skornega, v spremljajoče dejavnosti in pomoč pri organizaciji pa je bilo vključenih še veliko ostalih krajanov. V predstavi so sodelovali tudi osliček, ovce in konj.

Foto: Deljan Tonkai

Tokrat so se v TD Skorno odločili za medijsko oglaševanje dogodka, kar se je odrazilo tudi v obisku. Našteli so več kot tisoč obiskovalcev, nekateri so prišli celo iz Maribora in Ljubljane. »Neverjetno, koliko ljudi se je zbralo od vsepovsod. Vedeli smo, da bo obiskovalcev več kot lani, zato smo se na to tudi pripravili, tolikšen obisk prireditve pa je bil presenečanje tudi za nas, saj so nam pripravljene dobrote skoraj pošle še pred koncem prireditve,« je povedala predsednica turističnega društva Maša Stropnik.

Zagreti ustvarjalci te pristrčne prireditve pa že načrtujejo, kakšne bodo naslednje žive jaslice, in lahko verjamemo, da nas bodo zopet prijetno presenetili.

Marija Lebar

Sedmi občni zbor

Člani Turističnega društva Pristava so se letos odločili, da organizirajo svoj 8. občni zbor dober mesec prej kot ponavadi. Tako so se letos skoraj v popolni zasedbi srečali 20. januarja na turistični kmetiji Apat. Predsednik Drago Kotnik je najprej pozdravil vse prisotne, nato pa je predstavil poročilo o uspešno opravljenem delu v letu 2006. Ob tem je še posebej poudaril uspešno izvedene akcije in prireditve, kot so bile popravilo poškodovane brvi na Ravenski poti pod kmetijo Apat, organizacija Prvomajskega srečanja krajanov na Pristavi, Oglarija ter prevod zloženke o Pristavi v angleški jezik. Konec leta so obiskali starejše krajanje Pristave in že tretje leto zapored izdali lasten koledar z motivi

iz Pristave v letu 2006. Še za eno leto so podaljšali mandat sedanjemu upravnemu odboru in predsedniku, za novega podpredsednika društva pa so izvolili Jožeta Friškova - Pepija.

V letu 2007 so si zastavili zelo ambiciozen plan. Poleg rednega urejevanja poti in cest po Pristavi, rudnika, razvalin gradu Forhtenek, obnavljanja smerokazov, izvedbe prireditev Prvomajsko srečanje in Oglarija ter sodelovanja na Karnevalu in sejmi v Šoštanju so se odločili, da bodo v red spravili kapelico, ki stoji na križišču za Pristavo, pod kmetijo Hrastnik (Cvenk). Rumena kapelica s častljivo letnico izgradnje 1850 je trenutno v zelo slabem stanju. Njihova želja in hkrati izziv je v enem kosu prestaviti to 157 let staro kapelico, zidano iz rdeče opeke, nekaj metrov višje na vidnejše mesto ter jo z obnovo vrniti v prvotno stanje.

Predsednik je tudi pohvalil prostovoljno delo in zainteresiranost krajanov pri skupnem delu. Opazili so povečanje odpadkov ob cesti na Pristavo, prav tako pa jim povzročajo dodatne stroške in delo tudi »lumpi«, ki delajo škodo na razsvetljavi naravnih znamenitosti Pristave.

Zelo so bili tudi veseli, ker so letos pridobili tudi novega mladega člana društva.

Predsednik in upravni odbor so se tudi odločili, da zaslužnim članom podelijo priznanje TD Pristava. Tako so letos priznanje dobili: pobudnik ustanovitve in prvi predsednik TD Pristava Tone Plazl, družina Apat, Stane Trap, Alojz Trap, Rudi Hriberšek, Jože Miklavžina, Romana Hriberšek, Franc Urbanc, Jože Friškovec in Franc Kotnik.

Foto: A. Grudnik

Občni zbor je s svojim obiskom počastil tudi župan Darko Menih. Po uradnem delu je sledila zabava s plesom.

A. Grudnik

Enajsti blagoslov konj

Cerkvi svetega Ilija v Šentilju pri Velenju se je na Štefanovo dopoldne zgrnila množica ljudi iz širše Šaleške doline. Ljudje so pospremili lep ljudski običaj, blagoslov konj s kulturnim programom ter številnimi nastopajočimi glasbeniki in pevci. Prireditve, ki jo je pred več kot desetletjem postavil na »konjska kopita« domačin iz Šentilja Mirko Uranjek, je privabila več kot tisoč ljubiteljev konj, plemenite živali pa so lastniki pripeljali iz Savinjske in Šaleške doline, najštevilnejši so bili člani konjeniških klubov Velenje in Pirešica, še zlasti številčno pa so se udeležili blagoslova tudi konjeniki iz Gaberka, Škal in okolice Šoštanja. Poleg ponudbe čaja in zakuhanega vina so obiskovalcem ponudili še kaj »kratkega«, da mrz le ni prehitro zlezal za

Foto: Jože Miklavc

obleko. Glavno besedo na prireditvi je imel Toni Rehar za mikrofonom, ki je pospremlil k blagoslovu domala vsakega konjčiča in njegovega spremljevalca z iskričami besedami priznanja in vzpodbude. Valentin Hajndl pa je po svoji šegi delil izrezljane spominke v spomin na ta, za konjenike in konje posvečeni dan.

Blagoslov konj je ob sprevedu konjenikov opravil tamkajšnji župnik Andrej Mazej.

Jože Miklavc

Končno pravi taborniki!

Enostavno niso pravi taborniki, dokler ne dobiš svoje prve taborniške rutice. Tega se zavedajo tudi naši najmlajši člani, ki so nestrno pričakovali dan taborniške prisega. Z velikim ponosom so ponovili prisego za načelnico MČ Petro Peunik in starešino rodu Pusti grad Šoštanj Heleno Urh ter prejeli svoje prve rumene taborniške rutice. Prav tako so istega dne nove rdeče rutice dobili tudi »novopopečeni« medvedki in čebelnice. Pomen takšne prisega je zelo velik, saj s tem pri tabornikih zaznamujemo prehod iz ene starostne kategorije v drugo in za nove tabornike začetek njihove taborniške poti. Izvedbi prisage zato v vodstvu rodu posvečamo veliko pozornost.

Foto: SINi

Svečana prisega je hitro minila, da pa skupnega druženja le ni bilo tako hitro konec, smo si vsi skupaj ogledali mladinski film v taborniškem kinu. Polni energije in navihnanosti so otroci komaj zdržali do konca filma in v avli OŠ Šoštanj smo lep večer zaključili z družabnimi igrami. Kot vedno pri tabornikih smo se skupaj imenitno zabavali.

Za konec pa novim tabornikom lahko rečemo le: »Tako, sedaj ste pa pravi taborniki! Sedaj pa le pogumno naprej v svet taborniških dogodivščin.«

SINi

Postni čas – čas smisla ali nesmisla

Tisti čas je Duh odvedel Jezusa v puščavo. V puščavi je bil štirideset dni in satan ga je skušal. Bil je med zvermi in angeli so mu stregli. Ko pa so Janeza zaprli v ječo, je šel Jezus v Galilejo. Oznanjal je Božji evangelij in govoril: »Čas se je dopolnil in Božje kraljestvo se je približalo. Spreobrnite se in verujte evangeliju!« (Mr 1,12-15)

Postni čas je pomembna »etapa« na poti k Bogu, saj se je sam Kristus postil in evangeliji pravijo, da v puščavi, kamor ga je odvedel Duh.

Pojem puščava se v Svetem pismu stalno pojavlja. Samo pomislimo na pot Izraelcev v obljubljeno deželo. Gotovo je puščava prispodobna časa, kjer smo samo z Bogom, saj v njej ni drugih »mikov sveta«. Puščava je tudi simbol za tveganje in preizkušnjo in kraj skušnjav. Tudi Jezus je bil skušan v puščavi, podobno tudi Izraelci. Stalno so se upirali Bogu, godrnjali zoper njega in Mojzesa: »Saj bi bilo boljše za nas, da bi služili Egipčanom, kakor da umrjemo v puščavi.« (2 Mz 14,12) Izraelci so ta kraj doživljali kot nesmiseln. Podobno doživlja vsak, ko se odloči za Boga in zapusti deželo sužnosti ter se odpravi na pot v obljubljeno deželo. Pot ga vodi skozi puščavo, kjer res ni glasov sveta, a je tam močan glas skušnjavca, ki hoče človeka, ki se je odpravil na pot k Bogu, prepričati, da je njegovo prizadevanje nesmiselno.

Puščava je kraj preizkušnje, kjer se razgali vsa naša nemoč in notranja praznina. Kakor se je izraelska. In še marsikatera! Fant, ki se je odločil za Boga posvečeno življenje, je pripovedoval o prvem obdobju, ko je zapustil »egiptovsko sužnost« in se umaknil pred svetom v »puščavo«

samostana, da bi mu spregovoril Bog. V začetku je tako tudi bilo. Vse mu je govorilo: mašo je globoko doživljal. Sveto pismo ga je nagovarjalo, v molitvi je bil zbran in srečen. Toda kmalu je začutil praznino, nemoč in božji molk.

Izraelci so v puščavi za seboj pustili egiptovsko sužnost, a se niso dovolj zavedali, da imajo pred seboj obljubljeno deželo. S postnim časom se tudi mi na nek način odpravljamo v puščavo, ki je tudi kraj preizkušnje. Vsak, ki se je odločil za Boga, bo moral skozi puščavo, kjer bo skušan. Tudi Kristus je v puščavi »satan skušal«. V znamenem filmu Mela Gibsona Pasijon satan v podobi kače Kristusa v vrtu Getsemani še enkrat skuša in mu govori, da nima smisla trpeti. Prizadevanje za dobro mu hoče prikazati kot nesmiselno. Iz evangelijev pa vemo, da je Jezus skušnjave zavrnil. Njemu je bil cilj – odrešenje ljudi – več kot sredstvo za dosego le-tega, čeprav je bilo to sredstvo trpljenje in smrt na križu. Pri prizadevanju za dobro se moramo vedno zavedati, da je to, čemur se odpovedujemo (hrana, razvade, lenoba, hitra jeza), manjše in manj vredno kot tisto, po čemer stremimo (bližanje Bogu). Ne moremo na potovanje skozi puščavo brez misli na cilj naše poti, ki je Bog.

Kristus je svoj čas bivanja v puščavi izkoristil, da se je pripravil na javno delovanje in odrešenje ter zavrnil skušnjave. Naj stoji ob strani tudi nam, da bomo v postnem času izkoristili ugoden čas, »verovali evangeliju« ter v moči te vere zavrnil skušnjave, ki nas hočejo spraviti s poti k Bogu, in se »spreobrnili«.

Tadej Linasi, kaplan

Nikodemovi večeri v Velenju

Tudi letos bomo imeli v Velenju Nikodemove večere od 15. do 18. februarja.

Posvečeni bodo Svetemu pismu. Slovenski škofje so letošnje leto razglasili za leto Svetega pisma.

- prvi večer (četrtek, 15. 2., ob 19. uri) nam bo o Svetem pismu – knjigi molitve – spregovoril koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak;
- drugi večer (petek, 16. 2., ob 19. uri) bo z nami akademik dr. Jože Krašovec, ki bo predstavil

Sveto pismo kot knjigo ljubezni;

- tretji večer (sobota, 17. 2., ob 19. uri) bo prof. dr. Drago Ocvirk govoril o Svetem pismu in Koranu (muslimanska sveta knjiga);
- četrti večer (nedelja, 18. 2., ob 19. uri) pa bo z nami mag. Branko Cestnik s temo Pop ljubezen.

Letos se bomo zbirali v velenjskem Kulturnem domu.

Lepo vabljeni!

Praznik Lurške Matere Božje

11. februar – svetovni dan bolnikov

V litanih Matere Božje imamo Mariji vzklik: »Zdravje bolnikov!«

Med vsemi svetimi, ki jih kristjani kličemo na pomoč v stiski, je gotovo največkrat omenjeno Marijino ime. Kdor je v živo doživel večerno procesijo z lučkami v Lurdu, ve, kaj pomeni z zaupanjem častiti Boga po Marijini priprošnji. »Ave Marija!« odmeva čez lurško ravan iz tisoče grl, bolnih in zdravih. To je tisto, kar ob zakramentalni povezanosti s Kristusom okrepi vero romarjev. Da, Lurd človeka duhovno poteši, tudi bolnika.

Zato je bil pred leti praznik Lurške Matere Božje razglašen za svetovni dan bolnikov. Naj nas letošnji, ki ga obhajamo na sam Gospodov dan, še posebej poveže z našimi brati in sestrami, ki nosijo križ bolezni.

Jože Pribožič, župnik in dekan

2. februar 2007

petek - Svečnica – svete maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30 z blagoslovom sveč,
šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri z blagoslovom sveč,
Bele Vode ob 8.30 z blagoslovom sveč,
Zavodnje ob 10. uri z blagoslovom sveč.

3. februar 2007

sobota - sv. Blaž – maše z blagoslovom sv. Blaža:

šoštanjka župnijska cerkev ob 18. uri,
šoštanjka mestna cerkev ob 7. uri,
Bele Vode ob 8. uri,
Zavodnje ob 8. uri.

4. februar 2007

5. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Topolšica ob 9.45.

11. februar 2007

6. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Gaberke ob 9.45.

18. februar 2007

7. navadna nedelja – svete maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
šoštanjka mestna cerkev ob 11. in ob 18. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Topolšica ob 9.45.

21. februar 2007

Pepelnica – svete maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. uri s pepeljenjem,
šoštanjka mestna cerkev ob 18. uri s pepeljenjem,
Bele Vode ob 8. uri s pepeljenjem,
Zavodnje ob 8. uri s pepeljenjem.

25. februar 2007

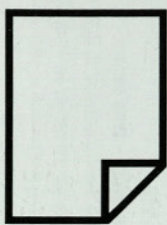
1. postna nedelja – svete maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30 (skupni krst),
šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Gaberke ob 9.45.

4. marec 2007

2. postna nedelja – svete maše:

šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30,
šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri,
Bele Vode ob 8.30,
Zavodnje ob 10. uri,
Topolšica ob 9.45.

Sredina

NAPOVEDNIK PRIREDITEV

februar 2007

KDAJ	ZVRST	KAJ	KJE	VABI VAS
1. teden				
četrtek, 1. 2. ob 16:00	predavanje	Pravljica ura	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
sobota, 3. 2. ob 13:00	kegljanje	Šoštanj : Fužinar FE (2. slovenska liga vzhod – ženske)	Športni center TEŠ	Ženski kegljaški klub Šoštanj
2. teden				
torek, 6. 2. ob 17:00	delavnica	Torkova peta: ustvarjalna delavnica za otroke in starše	Kulturni dom Šoštanj	Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje
sreda, 7. 2. ob 19:00	razstava	Otvoritev fotografske razstave Andreja Veternika: Ameriški nacionalni parki	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj
četrtek, 8. 2. ob 9:00	pohodništvo	Pohod po mejah KS Skorno – Florjan	Skorno - Florjan	Krajevna skupnost Skorno
četrtek, 8. 2. ob 15:00	prireditev	Prireditev ob kulturnem prazniku	Gasilski dom Gaberke	Kulturno-turistično društvo Kulturnica Gaberke
četrtek, 8. 2. ob 18:00	prireditev	Osrednja svečanost ob kulturnem prazniku	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 10. 2.	planinstvo	Planinska tura na Debelo peč 2014m (zimsko tura)	Julijske Alpe	Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 10. 2. ob 16:30	kegljanje	Šoštanj : Rudnik (2. slovenska liga vzhod – moški)	Športni center TEŠ	Kegljaški klub Šoštanj
sobota, 10. 2. ob 18:00	odbojka	Kajuh Šoštanj : ŽOK Kočevje (2. državna odbojcarska liga za ženske)	Telovadnica OŠ Šoštanj	Ženski odbojcarski klub Kajuh Šoštanj
sobota, 10. 2. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Partizan Črna (3. državna odbojcarska liga)	Športna dvorana Šoštanj	Odbojcarski klub Šoštanj Topolšica
nedelja, 11. 2.	pohodništvo	Tradicionalni zimski pohod po Gaberški poti	Gaberke	PD Šoštanj – sekcija Gaberke Krajevna skupnost Gaberke
nedelja, 11. 2. ob 14:00	pust	Otroški pustni karneval	Trg bratov Mravljak	Turistično olepševalno društvo Šoštanj
3. teden				
sreda, 14. 2. ob 14:00	kviz	Kviz za učence osnovnih šol	Kulturni dom Šoštanj	Območni odbor Rdečega križa Velenje
četrtek, 15. 2. ob 7:00	krvodajalstvo	Krvodajalska akcija	Restavracija Rednak	Območni odbor Rdečega križa Velenje
četrtek, 15. 2. ob 16:00	predavanje	Pravljica ura	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 15. 2. ob 18:00	bridge	Bridge: razmigajmo možgane	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
petek, 16. 2. ob 20:00	koncert	Koncert skupine ALETHEIA s celjsko legendo Danijem Bedračem in z gostom, kant avtorjem Bojanom Dobrina	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 17. 2. ob 15:00	pust	Šoštanjski pustni karneval	Trg bratov Mravljak	Turistično olepševalno društvo Šoštanj
sobota, 17. 2. ob 17:00	pust	Pustno rajanje	Telovadnica OŠ Šoštanj	Turistično olepševalno društvo Šoštanj
sobota, 17. 2. ob 19:00	košarka	Elektra Esotech : Triglav Kranj (1. A slovenska košarkarska liga)	Športna dvorana Šoštanj	Košarkarski klub Elektra
nedelja, 18. 2. ob 13:00	pust	Pustna povorka Topolšica	Gasilski dom Topolšica	Društvo prijateljev mladine Topolšica
4. teden				
torek, 20. 2. ob 9:00	odbojka	Šola odbojke za učence OŠ (poteka do petka, 23.2.)	Telovadnica OŠ Šoštanj	Odbojcarski klub Šoštanj Topolšica
četrtek, 22. 2. ob 16:00	predavanje	Pravljica ura	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
petek, 23. 2. ob 20:00	koncert	Koncert Simona Goriška: Nepozaben večer slovenske in druge glasbe	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj
sobota, 24. 2. ob 18:00	odbojka	Kajuh Šoštanj : Prevalje (2. državna odbojcarska liga za ženske)	Telovadnica OŠ Šoštanj	Ženski odbojcarski klub Kajuh Šoštanj
sobota, 24. 2. ob 20:00	potopis	Potopis Marka Milešiča Šerdonerja: Kenija s kančkom Tanzanije	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj
nedelja, 25. 2.	planinstvo	Planinska tura na Obir oz. Ojstrc 2139m (lahek turni smuk)	Karavanke – Avstrija	Planinsko društvo Šoštanj
nedelja, 25. 2. ob 11:00	slovesnost	Slovesnost ob preboju štirinajste divizije pri Osreških pečeh v Ravnah	Osreške peči v Ravnah	KUD Ravne in Šaleška konjenica

Napovednik prireditev objavljajo: mesečnik LIST, Kabelska televizija Šoštanj (kanal 34) in spletni Portal Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>). Podatke o prireditvah pošljite na el. naslov: prireditve@sostanj.net.

KATEGORIJE PRIREDITEV:

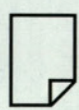
 šport

 kultura

 šolstvo

 gospodarstvo

 splošno

List

kabelsko razdelilni sistem šoštanj

Šoštanj.info
<http://sostanj.info>

Sredina vabi

Sredina vabi

Podoba kulture

Poje: Oktet Zavodnje!

K prijetnemu prazničnemu dogajanju v Šoštanjju je prispeval božično novoletni koncert Okteta Zavodnje, ki je bil 28. decembra v Mestni galeriji Šoštanj. Program, ki je temeljil na pesmih, primernih za ta čas, je ustvaril prijazno domačnost med poslušalci. Ana Meža, ljudska pesnica, je brala svojo poezijo in tako dodatno po-

Foto: Dejan Tonkeli

pestrila praznično vzdušje. Koncert je zaključila pesem Božični večer v priredbi Jožeta Grabnerja, ki je tudi sicer avtor priredb, ki jih poje oktet. Hkrati je Jože tudi pevovodja, poleg njega pa oktet sestavljajo Janez Grabner, Tone Grabner, Janko Stropnik, Vlado Kompan, Miro Perovec, Milan Sovič in Grega Reberšak. Oktet bo letos dopolnil tridesetletnico delovanja, na kar se posebej pripravljajo. V željah in voščilih za vse dobro v novem letu se je večer zaključil z družabnim delom.

Iz zasebnih zbrk

Razstave iz zasebnih zbirk so redkejšje v Mestni galeriji Šoštanj. Slikarska razstava iz zasebne zbirke Roberta Boliča je bila med prvimi. Boličeva zbirka je zbirka slik še živčih avtorjev, manj in bolj priznanih in je še v nastajanju. Vsebuje velika

Foto: M. K.

in mala platna, grafike, olja, tako da je izbor slik, ki si jih lahko ogledate do začetka februarja, za skoraj vsako oko in okus. Prav gotovo med njimi ne moremo prezreti dela Jožeta Hrovata Jakija, Božidarja Jakca, Barta Jukundusa in dalje Tomaža Gostinčarja, Jožeta Poljanka, Viktorja Šesta, Anastasova Todorčaja, Narcisa Kantardica in nenazadnje dela Ingebor Bolič. Pisana zbirka torej, ki se je iz domače hiše za dobra dva teden preselila v galerijo.

Na odprtju je o svojem zbiranju, ki se veže tudi na finančno podporo ustvarjalcem, spregovoril Bolič sam, besede k odprtju pa sta dodala Kajetan Čop in Milojka Komprej. Prijeten dogodek je zaokrožil saksofonist Sandi Pečnik.

Tri v enem

Praznični dnevi. Polni lepih želja, dogodkov, prireditev. Tudi v Lokovici smo decembrske dneve obogatili s tradicionalnim božično-novoletnim koncertom, ki smo ga povezali še s proslavljanjem dneva samostojnosti in enotnosti. Lokovičanom smo naš koncert – kot darilo za vse naštetje praznike – podarili v torek, 26. decembra, ob 15. uri v Domu krajanov v Lokovici.

Poslušalci, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano, so lahko prisluhnili petju ženskega pevskega zbora, ki je pripovedoval predvsem o zimskem času in opravilih, s katerimi se na vasi v tem času srečujemo (mmm ... koline ...), moškemu pevskega zboru, ki je opeval lepote naše samostojne domovine, Darji in Franciju Pečnik, ki sta k petju pritegnila celotno dvorano, vnukom Atelšek, ki so združili svoje glasove in pokazali, kako se znajo skupaj ob petju veseliti vsi, od najmlajših pa do tistih, ki že prepevajo tudi v drugih lokoviških zborih. Z veseljem smo prisluhnili tudi gostom, Oktetu Zavodnje, s katerim Prosvetno društvo Lokovica redno sodeluje.

Foto: Jerica Koren

Za večjo pestrost so znova poskrbeli mladi glasbeniki. Lucija Rožič je na harmoniko zaigrala temperamentni tango, Špela Koren Bachovo sonato, poleg njiju pa so na svoje instrumente (fajtonarice) zaigrali ter zraven zapeli še Andrej Pečnik, Jure Ledinek, in Rožle Javornik.

Da nam je v srcu ostala kakšna lepa misel, je – kot že tolikokrat – poskrbela naša Stanka Čremožnik, ki je celoten program vodila ter mu dajala globlje sporočilo.

»Sveta noč, blažena noč, vse že spi, je polnoč ...« pa je tudi tokrat po koncertu še kar odzvanjalo v mislih poslušalcev, saj so s to pesmijo zaključili združeni lokoviški mešani pevski zbor, ostali nastopajoči ter tisti, ki so se koncerta udeležili kot poslušalci. Naj to sporočilo prek koncerta ponese iz Lokovice tudi bralcem Lista!

Jerica Koren

Od božiča do novega leta zdravijo z glasbo

V četrtek pred božičem so prostovoljke gimnazije iz ŠCV, ki so se jim pridružile še osnovnošolke in gospod Slavko Marš, pod vodstvom prof. Alenke Čas bolnikom v Bolnišnici Topolšica pričarale nepozaben večer. Mladostni glasovi, žameten bariton, zven strun citer in kitare so ob izbranih nabožnih pesmih, ki sodijo v čas božičnih praznikov, nežno pobožali dušo slehernega poslušalca, za nekaj časa pregnali breme boleznin in na očeh bolnikov zarisali žarek sreče. S kakšnim veseljem so bolniki nekatere pesmi zapeli skupaj. Za presenečenje je poskrbel še Božiček z jelenčkoma, ki je poleg bonbonov trozil tudi zdravje. Še dolgo v noč je med zidovi bolnišnice odzvanjalo pesem in naznanjalo bližajoče se praznike.

Teden dni kasneje je bilo popoldne za bolnike ponovno praznično. Kvartet SVIT z Marino jim je poklonil Božični koncert. Ubrani moški glasovi, ki sta jih harmonično dopolnila zven citer in nežen zvok flavte, so preplavili hodnike bolnišnice ter skozi prta vrata bolniških sob božali tudi duše bolnikov, ki so zaradi bolezni priklenjeni na posteljo. Prijetno praznično vzdušje in nežna pesem, rahločutno izbrana za praznični čas, sta polnila duše in pregnala depresijo ter osamljenost. Ko ti je lepo, pozabiš na vsakodnevne težave. Bolezen postane tako znosnejša.

Foto: Janez Poles

Rudarski oktet se je s svojim novoletnim koncertom ponovno zapisal v neizbrisni spomin bolnikom in osebu Bolnišnice Topolšica. Izbor program in vrhunska interpretacija pestrega programa sta navdušila vse poslušalce. Navdušili so z zabavnim programom in dalmatinskim melosom, svoje pa je dodala še Žerdonerjeva harmonika. Res nam ni bilo treba po srečo v sedmo nadstropje, kot je hudomušno dejala povezovalka gospa Diana Janežič. V bolnišnične prostore so jo prinesli pevci Rudarskega okteta in z njo dobro voljo ter kanček zdravja. Za nekaj časa smo vsi pozabili na bolezen in se predali valovanju čarobne glasbe. Ob slovesu ni bilo potrebno besed. Ogrete dlani in sreča v očeh, v nekaterih tudi bleščeče solze, so povedali vse.

In za konec še desert. Poklonili so nam ga godbeniki Pihalnega orkestra Zarja Šoštanj v obliki tradicionalnega novoletnega koncerta. Čudovit izbor zabavnih melodij, rahločutno izbran za praznični čas, je ob briljantni izvedbi orkestra in solistov navdušil poslušalce. Še posebej so se ogreli ob fantastičnih priredbah Mozarta in Slovenskih pet, kjer je dirigent prof. Jani Šuligoj znova dokazal, da je pravi umetnik in mojster glasbe. Svoje so prispevali še gostje – Oktet Zavodnje in Majnice. Skozi program nas je ubrano in šarmantno vodila gospa Urška Menih-Dokl. Ko smo ob koncu uživali ob skupaj za-

petih pesmih, so se duše topile in srca vriskala od sreče. Na svoj račun so prišle še dlani, ki so se dobro ogrele, še posebej ob Radetskem maršu. Leto 2007 nas je objelo in vzelo za svoje. Naj bo srečno, zdravo in prelito z ljubeznijo; naj bo mirno prizanesljivo in razumevajoče. Bodimo taki tudi sami.

Janez Poles

Tamburice in Vulkan

Prvo nedeljo v novem letu je Kulturno športno društvo Vulkan, ki deluje v Belih Vodah približno dve leti, organiziralo koncert Tamburaškega orkestra iz Cirkovc. Šola, ki je začasno zaprta od leta 2003, na takšen način dobiva vsebine in vsaj občasno zaživi, prostor pa je res primeren za kulturna in družabna dogajanja. Ni potrebno posebej omenjati, da so v popoldnevu uživali številni domačini in z veseljem prislusnili besedam njihove (nekdanje) krajanke Zofije Kukovič Mazej. Ta je skupaj z družbo Esotech tudi pokrovitelj društva.

Foto: Robert Rezončnik

Prireditve se je udeležil tudi šoštanjski župan Darko Menih, ki rad spremlja dejavnosti po krajevnih skupnostih. Kot je napovedal, se bo rad udeleževal prireditev, če bo povabljen. V bogatem programu so tamburaši, ki jih vodi dirigent Drago Klein, številnim obiskovalcem predstavili svoj program. Tamburaški orkester Cirkovce, ki prihaja iz osrčja Dravskega polja, ustvarja že 30 let. V orkestru igra 20 članov, predvsem mladih in veselih ljudi, večkrat pa se mu pridružijo tudi razni solisti. Njihov repertoar obsega vse glasbene zvrsti, od klasične do rocka. Večino priredb modernih skladb napiše dirigent sam, ki so mu kakor tamburašem všeč veseli ritmi. V 30 letih delovanja je nastalo precej skladb, tako da je lahko orkester pred petimi leti izdal svojo prvo samostojno zgoščenko in kaseto, v lanskem letu pa so izdali novo, še privlačnejšo zgoščenko. Vredno je poudariti, da v orkestru igrajo v veliki večini amaterji, le peščica jih ima zaključeno nižjo glasbeno šolo.

Odličen kulturni popoldan so popestrile belovoj-ske gospodinje, ki so goste razvajale s svojimi kulničnimi spretnostmi.

Galerija Velenje

Otvoritev razstave v Galeriji Velenje 2. februarja 2007 ob 19.00. Spremljajoči program učencev Glasbene šole Velenje.

Na razstavi v Galeriji Velenje bodo razstavili 20 del iz ustvarjanja mlade slikarke Barbare Jurkovšek in tako podali njen opus z naslovom Prasvetovi. Ob razstavi bo izšel katalog z reprodukcijami in besedilom kustosinje Milene Koren Božiček.

Barbara Jurkovšek iz Dola pri Ljubljani je v letu 2006 zaključila študij slikarstva na Akademiji za

Foto: arhiv

likovno umetnost v Ljubljani pri profesorici Metki Krašovec in dr. Jožefu Muhoviču. Podiplomski študij opravlja na isti akademiji. Imela je že nekaj samostojnih in vrsto skupinskih razstav.

Je zanimiva slikarska predvsem zato, ker dela po klasičnih slikarskih postopkih. Prepoznavna je po barvni občutljivosti. Minimalistične nadrobnoti postanejo v njenem prezentiranju velike, pomembne in neformalno opredeljene snovi estetskega čustvovanja.

Danes ta sistem razmišljanja ni posebno pogost, ker vse deluje na globalnem, kjer se izgubljajo podrobnosti o drugačnosti in posebnosti.

Jurkovškova se giblje po poti prehajanja iz realnosti navideznega v irealnost ustvarjalne dražljivosti. Geometrijske matrice so posejane z redkimi a učinkovito zaznavnimi ploščinskimi, kubistično prerezanimi telesi, ki posebej krajino z dorisanimi iluzijami otroške preprostosti. Dosega izčiščenost likovnega dela v strukturah narave. Prepletanje preteklosti, vizualizacija pa v sodobnosti. Slika postane vizionarski prikaz očem nevidne realnosti, ki pa skozi doživetja Jurkovškove postane nova resničnost predvsem s sredstvi teksture.

Razstava bo na ogled do 28. februarja.

M. K. B.

Zaslужen za slovensko književnost

Ob koncu leta 2006 je v Pragi umrl 82-letni dr. František Benhart, ambasador slovenske književnosti, prevajalec, urednik in publicist, prejemnik Pretnarjeve nagrade v letu 2005. Prejel jo je na Herbersteinskem-Literinem srečanju v Velenju.

František Benhart, ambasador slovenske književnosti, prevajalec, urednik in publicist je leta 2005 na Herbersteinskem-Literinem srečanju slovenskih književnikov prejel Pretnarjevo nagrado za vsestransko prizadevanje in dolgoletno ustvarjalno delo pri povezovanju češke in slovenske literature in kulture. Benhartova intimna vez s Slovenijo se je spletla že zgodaj, ko je ob razkosanju Češko-slovaške, tik pred drugo vojno, kot begunec iz zakarpatске Rusije z družino potoval čez Romunijo

Foto: Jože Milkavc

in Jugoslavijo in v Mariboru doživel veliko manifestacijo slovensko-češkega bratstva, ki je takratnega mladeniča Františka za zmeraj zaznamovala.

Sadovi njegove ljubezni in njegovega dela so Slovincem znani desetletja. Od leta 1946 je v češkem revialnem tisku informativno in kritično spremljal sodobno slovensko književnost, njegov malone petdesetletni prevajalski opus pa je razpet med leta 1957 objavljenim romanom Karla Grabeljška Dolomiti se kršijo in antologijo Nebo nad nami, ki je izšla leta 2005 in v kateri so predstavljeni sodobni slovenski pesniki. Med tema mejnikoma je še sedemdeset v knjižni obliki objavljenih naslovov sodobne slovenske književnosti.

K opusu velja prišteti še njegove v slovenščini objavljene knjige, kritične refleksije o sodobni slovenski in češki književnosti ter potopisne skice v slovensko pokrajino zaljubljenega češkega popotnika.

Jože Milkavc

Z glasbo obarvani prazniki

Glasbena šola Velenje, oddelek v Šoštanj, je leto 2006 primerno zaokrožila z božično-novoletnim koncertom, v katerem so nastopili vsi učenci tega oddelka, in sicer združeni v dva pev-ska zbora. Koncert je bil v Kulturnem domu Šoštanj 20. decembra in je bil pričakovano dobro obiskan. V programu, ki so ga poslušalci odlično sprejeli, so nastopili še drugi. Godalni orkester, ki ga vodi Peter Napret, je prepričljivo izvedel svoj nastop, skupina sodobnega plesa iz Velenja je razgibala dogajanje na odru. S prepoznavnim slogom igranja in z dinamiko so program zaključili člani mladinskega pihalnega orkestra, oddelka Šoštanj, ki ga vodi Miran Šumečnik.

Navdušen aplavz je bil dovolj glasna pohvala ponosnih staršev in pedagogov glasbene šole, ki spremljajo glasbeni razvoj in napredek učencev.

Glasba združuje ljudi, pravi Sonja Beriša, vodja oddelka, njena pozitivna moč pa je v predprazničnih dneh ustvarila še posebno toplino.

Mark je ...

»Karkoli boš zapisala, je navidezno in hkrati res,« mi je rekel, ko sem ga vprašala, kako naj ga predstavim bralcem Lista. Naj bo preprosto Mark. Ob njem sem se ustavila, ko je v četrtek popoldan in zvečer igral na kitaro pred šoštanjsko blagovnico. Ljudje so več ali manj hodili mimo, tu in tam je kdo postal in mu poklonil kakšen cent ali celo evro.

Foto: M. K.

Verjetno pa Mark ni igral samo zaradi tega. Verjetno je igral, da bi ga ljudje poslušali, se ustavili in uživali ob zvokih kitare. Vsaj mislim, da je tako. Vse je res in vse je navidezno.

Dobrodelni koncert v Šmartnem ob Paki

V Šmartnem ob Paki so 19. januarja priredili dobrodelni koncert s pomembnim naslovom Ljudje za ljudi. Izkupiček koncerta - nastopajoči so se odrekli honorarju - je bil namenjen nakupu hematološkega analizatorja za laboratorij v šmarškem zdravstvenem domu.

V bistvu je bil koncert le zaključna točka dalj časa trajajoče akcije zbiranja sredstev za posodobitev in nekatere adaptacije v zdravstvenem domu Šmartno ob Paki. Nosilec akcije je bil Ivan Atelšek. Iz tako zbranih sredstev pa so lahko kupili tudi sodoben reanimacijski kovček.

Kot je v kratkem nagovoru dejal tamkajšnji zdravnik Jovan Stupar, sicer častni član občine Šmartno ob Paki, je pri velikem številu nepredvidenih zdravstvenih zapletov čas izjemno pomemben dejavnik. Zato je od takojšnje pomoči in ustrezne opreme marsikdaj odvisno prenekatero človeško življenje. Preden pride ekipa nujne medicinske pomoči iz Velenja, je z ustreznimi aparati možno nuditi prvo pomoč že takoj na kraju samem. »Ponosen sem na vse vas in vesel, da sem zdravnik ravno tukaj. Prepričan sem, da si zaslužite te sodobne naprave,« je dodal Jovan Stupar.

Spregovoril je tudi generalni direktor Direktorata za zdravstveno varstvo Republike Slovenije primarij Janez Remškar. Dejal je, da Šmarčani dokazujejo, da se kljub vsemu da marsikaj narediti, če se stvari lotiš z voljo in prepričanjem v uspeh, ne pa da samo čakaš križem rok, kaj ti bo dala država ali pa kdo drug. »Vesel sem, da sem nocoj v teh lepih trenutkih z vami, saj dokazujete, da ste ljudje toplih src. Prepričan sem, da boste odprtih rok ostali tudi za naprej!«

Foto: Marija Lebar

Besedo je povzel župan Alojz Podgoršek in se zahvalil vsem, ki so kakorkoli doprinesli k uspehu akcije. Janezu Remškarju je podaril simbolično majoliko. Občinstvu v dvorani pa je med drugim povedal: »Kljub temu, da ste odšteli nekaj za nakup vstopnic, sem prepričan, da bo nocoj iz dvorane Kulturnega doma v Šmartnem vsak od nas odšel precej bolj bogat, kot je prišel. Ker živimo samo enkrat, nikar ne odlašajmo z dobrimi deli!«

Podoben koncert so v Šmartnem priredili že prej in sicer leta 2004, ko so zbrana sredstva namenili za nakup defibrilatorja. Letošnjega dogodka sta se poleg ostalih gostov udeležila tudi šoštanjski župan Darko Menih in velenjski Srečko Meh s soprogama.

Številno občinstvo v dvorani - vstopnice so pošle že dober teden pred pričetkom prireditve - se je zabavalo ob veselih zvokih zmagovalcev tekmovanja za mlade talente pri Jožovcu, brata in sestre Martina in Barbare Juhart s Koroškega, ki sta prevzela s svojo mladostjo. Domačin Jodlar Lojz s svojimi prijatelji je povedal, da se vedno radi odzovejo na dobrodelne koncerte, vendar v domačem kulturnem domu nastopajo tokrat prvič. Veliko odobravanja so poželi tudi fantje iz ansambla Spev, prav tako domačini. Poleg tega, da lepo igrajo in krasno pojejo, jim gre od »ust« tudi zabavna in duhovita beseda, pripravili so že kar nekakšen skeč, ki se mu je občinstvo od srca nasmejal. To je uspelo tudi »vicmaherju« Pungartnikovemu Korlu. Povabilu na nastop se je odzval tudi Matjaž Ograjenšek. Seveda pa večer ne bi bil popoln, če ne bi nastopila še domača »Strašna Jožeta«, ki s svojo spontano duhovitostjo vedno »vžgeta«. Tokrat sta v goste povabila Meto Malus, ki se je pred nedavnim iz Ljubljane preselila v Domžale. Sicer pa je šmarška

rojkinja. Dejala je, da jo srce še vedno vleče v domači kraj. Kot astrologinja meni, da bo leto 2007 pisano na kožo tistim »malim« ljudem, ki si svoj kruh služijo pošteno z žulji lastnih rok. Prav tako bo to leto dobro za male kraje, ki se trudijo, da bi bilo njihovim prebivalcem vedno boljše in mednje gotovo sodi občina Šmartno ob Paki.

Na koncu (pa ne nazadnje) naj omenimo še izredno sceno, delo Jožeta Napotnika. Vajeni smo njegovih dobrih scen, a tokrat je mojster, lahko rečemo, prekosil samega sebe. Skratka, bil je koncert in bil je večer, ki si jih lahko le želimo in upamo, da bo kmalu spet kakšen.

Marija Lebar

»Samo resno delo vodi do uspeha«

V prejšnjih številkah LISTA smo pisali o novi zgoščenki, ki so jo izdale pevke skupine Gaberški cvet. V Gaberke so na prireditvi ob promociji povabile številne goste, med njimi tudi ansambel Golte. Ob tej priložnosti so se nam fantje podrobneje predstavili. Lahko rečemo, da je bilo minulo leto za člane ansambla Golte uspešno. Poleg številnih nastopov so se predstavili tudi na dveh festivalih in dosegli vidne uspehe.

Ansambel je pravzaprav trio. Sestavljata ga brata Andrej in Grega Rak iz Brezja nad Mozirjem in Toni Drobež iz Florjana pri Gornjem Gradu. Fantje igrajo narodnozabavno in zabavno glasbo, ki jo spremljajo s triglasnim petjem. Spoznali so se na prireditvi na Ljubnem in od leta 2002 igrajo skupaj. Vsak od njih pa ima svojo zanimivo zgodbo, kako se je pričel ukvarja-

ti z glasbo. Brata Rak sta se navdušila pri svojem starem očetu, ki je igral harmoniko. Z njim sta že zgodaj nastopala na raznih prireditvah ljudskih godcev po Zgornji Savinjski dolini. Toni Drobež, ki sedaj igra kitaro, je za svoj prvi instrument zamenjal kar sestrično kolo.

Ubrano triglasno petje mladih muzikantov - stari so od 18 do 22 let - je kmalu pritegnilo številne poslušalce. »Čeprav ima vsak od nas kakšnega konjička, pa nam glasba pomeni največ. Je stvar, ki se ji nameravamo resno posvetiti, zato se v tej smeri tudi izobražujemo in nadgrajujemo znanje, ki smo ga dobili v Glasbeni šoli Nazarje. Samo z resnim odnosom tako do publike kot do glasbe je mogoče doseči uspeh,« menijo fantje.

Poleg rednih skupnih vaj se vsi trije učijo solo petja pri Davorinu Mikuliču v Celju. V zadnjem času sodelujejo z zasavsko založbo Zlati zvoki in Igorjem Podpečanom, kar je že samo po sebi garancija za določen kakovostni nivo. Poleg dela na kmetiji in ukvarjanja z glasbo jim prostega časa res ne preostaja, a se vendar z veseljem udeležujejo tudi dobrodelnih koncertov. Svoje znanje pa že prenašajo tudi na mlajši rod, saj zlasti Andrej Rak poučuje harmoniko številne mlade v Šmihelu.

Izvajajo glasbo drugih ansambllov, imajo pa tudi nekaj lastnih. S pesmijo Če je ljubezen greh so sodelovali na festivalu v Vurberku in osvojili za tretje mesto bronastega zmaja, na tekmovanju v Mariji Reki pa so dosegli četrto mesto. Njihove skladbe vrtijo tako bližnje lokalne radijske postaje kot tudi drugod po Sloveniji. Na radiu Murski val so zmagali na lestvici, na Radiu Prelek pa je bila njihova pesem izbrana za vižo meseca. Letos pa bodo izdali tudi CD.

Marija Lebar

Sladka zgodba

Nekega dne je v slaščičarno prišel mali sladkosned. Dolgo si je ogledoval različne sladice. Bile so posute z belim in rjavim sladkorjem. Na mizah so bile postavljene sladkornice. Ker je bil sladokusec, je imel rad vse, kar je bilo sladko. Vzel je sladkornico in si stresel nekaj sladkorja na dlan. To je bilo pravo sladilo! Med vsemi sladkarijami si je izbral vanilijev sladoled, ker je bil najbolj sladek.

Jurij Konovšek, 5. d

Pozdravljeni

Zdravko je včeraj nazdravljajal s prijatelji, pa še jedli so nezdrave jedi. Zjutraj se je slabo počutil, zato se je napotil k zdravniku. Pozdravil je: »Zdravo!« Rekel je, da hoče zdravniški pregled. Zdravnik mu je predpisal zdravilo in mu naročil, da mora hitro ozdraveti. Dodal je še, da mora Zdravko jesti bolj zdrave jedi in piti čaje iz zdravih zelišč, sploh pa bolj paziti na svoje zdravje. Ko se je napotil proti domu, ga je pozabil pozdraviti. Bil je ves pretresen, saj je izvedel, da ima bolezen ozdravil.

Maja Kumer, 5. d

Lenuhi mislijo le na noč

Blaž je znal lenuhariti. Kako je to mogoče, da je bil tak lenuh? Kar naprej je mislil na noč, da bi končno zaspal. Doma so mu pravili, da je Lenušek, ker je len. Rad je prenočil vedno drugje, da ljudje ne bi vedeli, kako je len. Ni čakal, kdaj bo polnoč ali enakonočje. Niti na silvestrovo. Misel na to, da bi dočkal polnoč, mu je bila tuja in je prej zaspal, preden je pomislil na to. Tudi v šoli je bil lenuh. Nič ni sodeloval. Enkrat pa so se končno pogovarjali o noči, enakonočju in kdaj hodijo otroci spat. Takrat je z veseljem sodeloval in dobil petico.

Tadeja Rezončnik, 5. a

Ljubezen

Ljubica se je nekega dne zaljubila. Takrat, ko se je ljubiteljsko ukvarjala z golfom, je spoznala svojega ljubljene. Dolgo časa sta bila par, ljubimca. Imela sta tudi majhnega, ljubkega, hišnega ljubljence. Veliko sta se poljubljala. Obema je bilo priljubljeno ljubkovalno ime Ljubi. Zelo sta se ljubila. Srečna zaljubljenca sta nato živel srečno ljubzensko življenje do konca svojih preljubnih dni.

Klementina Borovnik, 5. d

ŽELJE ZA 2007, 2. c

ŽELIM SI, DA BI BILO VELIKO SNEGA, DA BI SE LAHKO OTROCI SMUČALI IN SANKALI.

Žan Morn

V NOVE LETU SI NAJBOLJ ŽELIM RAČUNALNIK IN MOBILTEL.

Katja Trap

ŽELIM SI, DA BI IMEL ŽELVJE OBLEKE IN MEČE.

Miha Šalamon

NAJBOLJ SI ŽELIM, DA BI ZAPADEL SNEG.

Maja Debeljak

ŽELIM SI, DA BI BIL MANJKRAT POŠKODOVAN.

Boris Pirečnik

RADA BI, DA BI VSI UBOGALI UČITELJICO. IN RADA BI, DA MOJ MEDVEDEK GOVORI.

Nadja Janežič

ŽELIM SI, DA BI BILI VSI OTROCI ZDRAVI IN VESELI.

Pia Globačnik

ŽELIM SI, DA BI BILA MOJA MAMA VESELA.

Lisica Zvitorepka in Muca Copatarica sta šli kupovat jelko

Na steni je visel koledar. Ob pogledu na mesec december se je božič približeval z veliko hitrostjo. Lisica Zvitorepka in muca Copatarica sta morali kupiti še jelko in novoletne okraske. Oblekli sta topla oblačila in se peš odpravili v mesto. Med potjo sta prepevali božične pesmi in opazovali snežinke, ki so padale z neba. Mrzlo je bilo in veter je bril. Ko sta prispeli v mesto, ju je z druge strani ulice opazoval prodajalec božičnih dreves. Stopili sta k njemu in kupili najlepšo jelko. Na poti domov ju je zajel snežni metež in jima iz rok iztrgal jelko. V bližnjem bistroju sta se ustavili na skodelici vročega čaja. Le kako naj se vrmeta domov brez jelke? Muca Copatarica je predlagala, da bi okrasili le kako rožo, a Zvitorepki predlog ni bil všeč. A glej čudež! Pred domom sta zagledali smrečico. Pozabljen je ležal v snegu. Odnegli sta jo v hišo, kjer sta jo z Delfino in Brezdomko skupaj okrasili. Naslednji dan je bil božič. Pred vrati so našle darila in pismo.

»Drage moje deklice! Dobil sem vaše pismo. Ker

je letos dovolj snega, sem se mimo vaše hiše pripeljal na saneh. Tako se mi je mudilo naprej, da sem darila položil kar pred vhodna vrata. Skozi okno sem videl, kako lepo jelko imate. Lučke na njej so mi živahno utripale v pozdrav. Res škoda, da se mi tako mudi. Pri tistem na zvonec in že me ni več ...«

Vaš Božiček

Nik Nadvežnik, 3. c

Jabolko za dobro jutro

Hladno jutro. Hitim po poledeneli cesti proti šoli. Čutim, da so moja lica rdeča in oči se mi solzijo.

Končno odprem vrata šole in vstopim v garderobo. Obujem copate in se odpravim proti klopi v avlo. Sedem in čakam na sošolce. Čez nekaj časa se obrnem in na mizi zagledam veliko košaro, polno jabolok. Uf, tista tam zgoraj je videti prav okusna. Najraje bi jo vzela in naredila velik grizljaj, a nisem povsem prepričana, zakaj ravno so ta jabolka. Verjetno lahko sadež vzamem in pojem, ampak skeptika zopet odigra svojo vlogo.

Kaj če so ta jabolka za dekoracijo? Ali pa jih potrebujejo pri gospodinjskem pouku?

Nekaj časa še pomišljam. In ko ravno nameravam odtrgati pogled od košare, se poleg mize postavi fant in pozorno gleda v košaro. Videti je bilo, kot da išče nek plen. In res! Čez trenutek pobrska po košari in nekje na dnu poišče veliko rdečo jabolko. Z velikim nasmeškom se zagriže v sočen sadež in odide. Torej so bili moji dvomi nepomembni? Lahko ta jabolka vzame vsakdo? Da, res je! Namenjena so nam, učencem. Lahko si jih privoščimo kot nekakšen uvod malice.

Sedaj se tudi jaz dvignem s klopi in pristopim k mizi. Malce opazujem in iščem kar se da veliko, zrelo jabolko. Nato pa ga zagledam tam v kotu košare. Bilo je tisto, ki sem ga opazovala že prej. Nasmehnem se, ga zgrabim in odgriznem velik kos sočnega sadeža. »Njam!« Kaj meniš? Jabolko. Sadež ali lep začetek dneva.

Dea Zager

Mesto so ljudje

Roman

Pibernik

Kam segajo tvoje korenine?

Stari oče Jože Pibernik, roj. 05.03.1894 starejši. je bil doma iz Zajasovnika pri Trojanah. Lokacija kraja je na tromeji med občinami Zagorje - Kamnik - Domžale in le tristo metrov vstran od mejnika četrte občine Vransko. Zaradi tega se je reko po domače pri Konfinarju - konfin-mejnik. V obdobju Napoleona je bila v tej hiši zelo znana gostilna in v njej bi se naj ustavil tudi sam Napoleon. Okoli leta 1929 je stari oče prišel v Velenje, kjer je kupil mesnico v Starem trgu. Preko svoje službe in odkupa živine je po smrti svoje prve žene Marije Zlokarnik (12. 5.1934) spoznal svojo drugo ženo gospo Cerovšek Angelo roj. 05.08.1895, hčerko Mihaela Cerovška in Marije Cerovšek roj. Rojnik. Gospa je bila prej poročena z gospodom Medic Jožefom, ki je bil upravitelj zdravilišča Topolšica in imela sta gostilno, kjer danes stoji Kavarna. Njen mož Jožef Medic, roj. 23.11.1888, je umrl 27.12.1931 in postala je vdova, tako kot je bil tudi moj stari oče. Moj stari oče Pibernik Jože in Cerovšek Angela sta se poročila 12.12.1938 in delo se je nadaljevalo na relaciji Zajasovnik, Šoštanj, Lokovica, Velenje. V Velenju je bila mesnica in v Šoštanju gostilna Cerovšek - Pibernik. Stari oče je bil dober za »kšeft«, imel je tudi žilico za barantanje, saj je kupoval živino po vsej Sloveniji.

Moj oče je rojen v Zajasovniku 13.11. 1921, ko je stari oče še živel s prvo ženo. Med drugo svetovno vojno so na kmetiji veliko pomagali partizanom, da so le ti lahko preživel. Včasih se je zgodilo, da so v gostilni v Šoštanju na podstrešju imeli skrite partizane, med tem ko so Nemci spodaj popivali.

Zgodilo se je, da je stari oče nekoč na skrivaj po-

vedal partizanom, točno katere krave na kmetiji v Lokovici naj odpeljejo in katere ne. Oskrbnik hleva o tem ni vedel nič in če bi zvedel bi lahko Nemci starega očeta ustrelili. Ko so prišli po živino in jo odpeljali, je oskrbnik stekel do starega očeta in povedal, da mu ni jasno, kako so partizani vedeli, katere krave so breje in katere ne, saj so vzeli le tiste, ki niso bile breje. Stari oče je le modro molčal in se doma do solz nasmejal.

Nашa zgodovina je dolga in pestra, zahvaljujoč moji mami Štefki in očetu Jožetu Piberniku mlajšemu, ki sta vztrajala pri ohranjanju naše dediščine, kljub temu da so nam po vojni vzeli skoraj vse.

Danes ste del tega premoženja dobili nazaj?

Da, od leta 1993 do leta 2000 smo v postopku denacionalizacije dobili nekaj premoženja nazaj, vključno s to gostilno Pibernik. Leta 1979 je stari oče, preden je umrl, rekel mojemu bratu in meni, da ve, da bova nekoč upravljala s to hišo. Kako je vedel, mi še danes ni jasno, vem pa, da je imel dober občutek za to, katera živina je dobra in katera je slaba. Ko se je pogajal za odkup, je imel pri sebi palico, s katero je povlekel po hrbtu živine in takoj ugotovil, katera je primerna in se je v trenutku odločil za odkup. Imel je nekakšne dobre občutke za veliko stvari.

Kaj pa ti?

Rojen sem v Ljubljani 14.01.1976. Osnovno šolo sem obiskoval na šoli KDK, popoldne pa smo s prijatelji Bojanom, Petrom, Srečkom, Dejanom in drugimi igrali svoje igre. Za šolo nisem bil preveč navdušen, rad pa sem imel matematiko. Veliko smo se kotalkali, igrali frnikole in se kot drugi mladostniki posvečali svojemu svetu. Nekaj časa sem preživel tudi na kmetiji, kjer sem se spoznaval z naravo.

Kaj je bilo po osnovni šoli?

Starši so obdelovali kmetijo v Lokovici in tudi meni je bilo takšno življenje všeč. Težnja po kmetijskem znanju me je zanesla v Maribor, na srednjo šolo Kmetijske mehanizacije. Stanoval sem v internatu in spoznaval samostojno življenje. Tisti starejši letniki so nas mlajše imeli dobesedno za fazane in so z nami tako tudi ravnali. Šola mi ni delala nobenih problemov, saj sem na koncu bil celo odličen in mi zaradi tega ni bilo potrebno delati zaključnega izpita. Na lastne noge smo se pričeli postavljati, ko smo ugotovili, da lahko denar za karto vlaka ali avtobusa privarčujemo, če se odpravimo domov na »štop«. Vsak vikend smo se vračali v svoje domače kraje in mnogo ur prezeblili na tako imenovanih »štop placih«. Najdaljši »štop« je trajal celo sedem ur, preden sem dobil nekoga, ki me je bil pripravljen vzeti v avto. Večkrat smo na tak način spoznali tudi znane obraze s televizije, kot so Gojimir Lešnjak, Valter Wolf in podobne, ki so nas pobrali v svoj avto. V tistem obdobju srednje šole sem se tudi vpisal v Planinsko društvo Šoštanj, za kar me je navdušil prijatelj Bojan Rotovnik. Svoje starše sem prepričal, da so Planinskemu društvu Šoštanj odstopiličasne prostore v naši bivši gostilni. Tam smo se planinci dobivali dve leti vse do 1997, ko smo staro gostilno porušili.

Kam si šel po srednji šoli?

Kmetijstvo je bilo nekako v krizi, predvsem tudi pri meni. Odločil sem se za študij na Ekonomsko poslovni fakulteti, kjer sem moral za vstop opravi-

ti tudi sprejemne izpite. Matematika in angleščina sta bila pogoj in ker je bila podlaga v srednji šoli dobra, sem lahko pričel s študijem. Stanoval sem še vedno v dijaškem domu tako kot v srednji šoli, pozneje pa sem se preselil v študentski dom zraven Štuka, blok 7, soba številka 239. Najprej sem naredil višjo, potem pa še visoko strokovno šolo. Danes sem diplomiran ekonomist. V obdobju študija sem bil tudi aktiven na področju mladinskega odseka Planinskega društva Šoštanj. Pozneje sem bil eno leto tudi blagajnik Planinskega društva Šoštanj. Ob študiju pa smo jo s prijatelji radi mahnili v svet, tako smo med drugim z Urbanom in Bojanom prepotovali celo Madžarsko, vse do Ukrajine vključno z manjšim delom Ukrajine.

Stari oče Pibernik Jože, stara mama Pibernik Marija, moj oče Pibernik Jože ml.

Kaj se ti je dogajalo po tem?

Z bratom Mihom sva pričela razmišljati, kako bi staro gostilno, ki je bila v slabem stanju, spremenila v nekaj, kar bi imelo smisel in nov izziv. Od nekdaj sem se navduševal za starinske stvari in na idejo smo prišli, da bi zgradili objekt, kjer bi bila kavarna v stari preobleki. Nekje leta 1997 se je pričela gradnja, ki se je končala leta 2002. Najprej smo dali ponudbo, da bi objekt prevzelo gostinstvo Štorman, kajti sam nisem imel izkušenj s tem. Ni prišlo do dogovora, zato sem pri gospodu Štormanu naredil praktični tečaj za strežbo v lokalu. Potem se je pričelo obdobje, ko sta zaživela kavarna in zanimiva postrežba čajev. Za Šoštanj je bilo to nekaj novega in priljubljenega, ljudje pa so radi prihajali na družinske pogovore in razna druženja. V kavarni se je dogajalo marsikaj, od glasbenih nastopov do razstav in drugih prireditvev. V sklopu novozgrajenega objekta so sedaj na voljo še druge usluge, od računalniške prodajalne, fotokopirnice, masažnega salona, trafike, pa vse do stanovanj. Skupaj z bratom Mihom imava podjetje Konpromis, ki se ukvarja tudi z nepremičninami. Sam imam tudi licenco za opravljanje poslova nepremičninskega posredovanja. Kavarna je center druženja in zdaj v njej opravlja gostinsko dejavnost podjetje Štorman. V bodoče bom sodeloval pri vsebinskem delu kavarniške ponudbe in za leto 2007 je predviden program potopisov, razstav in nastopi posameznih glasbenih skupin.

Tu, kjer sediva, vidva slike starih podob mesta in vaše gostilne?

Slike je prispeval gospod Zvone Čebulj iz svoje zbirke, nekaj jih je iz družinske zakladnice. Povečave je opravil Peter Marinšek, uokvirili pa smo jih v Ljubljani. Vsebinska slik je naša družinska preteklost v povezavi z mestom Šoštanj. Ljudje radi posedijo v prostoru, ker čutijo toplino in domačnost.

Kako je s tvojim družinskim življenjem?

S svojo življenjsko sopotnico Jernejo sva se spoznala preko planinskega društva Šoštanj, danes pa imava malo več kot leto in pol mlado hčerko Emo. Družijo naju skupni interesi, ker sva si podobna. Rada skupaj kolesariva in za nama je čudovito potovanje, ko sva prekolesarila pot od Reke do Dubrovnika po otokih. Vožnja z vmesnimi postanki je trajala dvanajst dni, šesto kilometrov dolgo pot pa sva nazaj na start naredila s trajektom. Jerneja končuje študij fizioterapije, živimo pa v Šoštanju. Ko bo hčerka malo večja, bova spet odšla na podobne počitnice. Sam rad deskam na snegu, kolesarim in hodim v planine, seveda če je čas. Imel sem izkušnjo srečanja z onstranstvom, ko sem na deskanju zdrsel v globel in se ustavil ob trdnem drevesu. Šivali so mi brado in ustnice in k sreči ni bilo hujšega, lahko pa bi bilo kaj drugega. Imel sem neverjetno srečo, da sem v drevo priletel najprej z nogami in ne z glavo.

Vem da si bil izvoljen v Krajevno skupnost Šoštanj?

Zahvaljujem se vsem volivcem, ki so me izvolili in mi zaupali to nalogo. Danes sem odgovoren za mladinska vprašanja in kulturno dediščino našega mesta. Vesel sem in upam, da bom lahko napravil kaj koristnega za naš domači prostor. Mislim predvsem, da moramo našemu kraju vtisniti malo več duše in predvsem družabnega življenja.

Kaj bi rad sporočil vsem našim zvestim bralcem LISTA in tudi drugim?

Veselim se tistega ne tako oddaljenega dneva, ko bo Šoštanj imel Muzej usnjarstva Slovenije, urejeno kolesarsko pot od Šoštanja v Topolsico in nazaj v Velenje. Upam, da bodo zgodovinsko pomembne zbirke znanih Šoštanjčanov zaživele v primernih prostorih, kjer bodo lahko na ogled vsem turistom in domačinom, ko bo mestno jedro zapolnjeno s poslovnimi in trgovskimi prostori. Moja želja je tudi, da bi ob vsem tem bilo mesto zapolnjeno z veliko ateljeji (ustvarjalno-razstavno-prodajnimi) naših bolj in manj priznanih umetnikov, slikarjev, lončarjev, izdelovalcev glasbil in drugih, ki jih v dolini ni malo. Verjamem, da bi ustvarjalci z veseljem prevzeli prostore v mestnem jedru Šoštanja, kot na primer v Izoli ali Piranu in drugih evropskih mestih, če bi jim bili ti ponujeni. Umetniki, bi tako dobili svoje prostore, mogoče le za en evro na leto, Šoštanj kot staro mesto pa DUŠO, ki si jo zasluži in čaka nanjo že od tistega davnega leta ko smo izgubili Upravno enoto, Sodišče pa Vošnjake in drugo.

Upam da to niso samo moje sanje, ampak da bomo vsi Šoštanjčani pripomogli, da bi se to v bližnji prihodnosti tudi zgodilo.

Zahvaljujem se ti za zanimiv pogovor in upam, da se ti velikopotezne želje uresničijo, zdaj ko imamo novo občinsko vodstvo. V imenu bralcev LISTA in v svojem imenu ti želim ustvarjalnega dela na vseh področjih in morda zopet kakšno kolesarjenje po »morju«, ko bo hčerka malo večja.

Jani Napotnik

Svetloba

Meditacija

Vsaka duša je morala iti skozi evolucijo osem milijonov štiristo tisoč različnih življenjskih oblik, preden je dobila človeško telo. Najprej je živila kot mineral, nato kot rastlina, drevesa, črvi, insekti, plazilci, ribe, ptice, štirinožne živali in šele na koncu dolgega evolucijskega procesa dobila človeško telo.

Človeško telo je zadnja stopnička v evoluciji in je prav zaradi tega izredno dragoceno. Samo v človeškem telesu se lahko duša dvigne in se vrne nazaj v svoj pravi dom. V tem materialnem fizičnem minljivem in negotovem svetu živimo kot tuji, kar je glavni razlog našega trpljenja. Kot duše smo bili ločeni od pravega doma kot kapljice od oceana in smo se odeli v različna telesa, ko smo se spustili na nižje nivoje in končno v ta materialni svet. Sedaj smo ujeti v kolesu življenja in smrti, v začaranem krogu karme, ki nas vedno bolj bremeni. Karma pomeni »dejanje«. Vsakemu dejanju prej ali slej sledi njegova posledica. Vsak trenutek, vsako minuto nekaj delamo, mislimo in ta dejanja nas vežejo z zlatimi ali železnimi okovi. Tako dobra kot slaba dejanja nas vežejo na ta svet. Včasih trpimo, včasih pa uživamo – vse to je rezultat karme. Če od nekoga nekaj vzamemo, mu bomo morali to vrniti, če nekomu nekaj damo, bomo morali to dobiti nazaj. Kdaj bo to, seveda ne vemo. Vežejo nas torej tudi dobra dejanja in ne le slaba. Dobra dela nas seveda osvobajajo bolečine. Užitek, bolečina, revščina, bogastvo, bolezen in zdravje so rezultat naših preteklih dejanj. Naša karma je ogromna in ničesar ne vemo o njej. Ne vemo koliko čas se bomo morali rojevati in koliko življenj. Katera oblika življenja nas bo doletela? Zapis našega celotnega življenja je shranjen na višjem nivoju bivanja, na kavzalnem področju v ogromnem skladišču. Vsak človek je v tem trenutku to, kar je posejal. Žetev je plod lastnih dejanj in telo je rezultat preteklih dejanj. Um in intelekt sta narejena po naših delih.

Ljudje smo vpeti v to veliko neznanje, v ta velika vprašanja in nikoli ne bomo dobili odgovorov, če se ne bomo potrudili in prebudili iz svojega globokega sna. Kaj nam lahko ponudi svet? Nekaj malih znanj, nekaj malih užitkov, veliko trpljenja in veliko dela, ki je obsojeno na propad. Zakon narave je neizprosno. Naše znanje je tako silno omejeno, ker je zasidrano samo na nivoju uma in intelekta, ki nimata pravega vedenja o človeku in njegovem pomenu. Človek je danes šolan in poln znanja, najosnovnejšega pa ne vidi. Zaslepljen s svojo pomembnostjo, egom, racionalnostjo in brezplodnostjo rajši ostane v neznanju, kot da bi se potrudil in odkrival najpomembnejšo

zadevo, raziskati samega sebe. Vse drugo mu je bolj pomembno, kot on sam. Nihče se ne ljubi, kajti človek je samo lutka na vrvcu drugih in se vrti v krogu neznanja in nepomembnih stvari.

Kdor se je imel priložnost srečati z Učiteljem, z Budo ali Jezusom, ve kakšne so poti rešitve iz pasti človekovega neznanja in zaslepljenosti. Učitelj, ki ni telo, lahko pa zavzame vsak trenutek telo ali ga zapusti kadar hoče, nas lahko reši bremena preteklih karm, nas lahko napolni z znanjem o tem, da bomo rešeni naključnega pojavljanja v nižjih telesih bivanja. Toda človeku današnje silno materialno in potrošniško usmerjene mentalitete se vse to zdi pravljica, morda še ena potegavščina. Vendar je to Znanje, ki ga mora vsak sam izkusiti in nikoli vanj samo verjeti. Drugače postaneš vernik in teh je mnogo preveč. Največ vernikov je tistih, ki verujejo v večno življenje na Zemlji, vsaj tako se obnašajo, ko spravljajo svoje bogastvo v trezorje in mislijo, da jih nihče ne vidi. Vse se vidi, obstaja oko, ki nikoli ne spi, ki nima trepalnic, niti se nikoli ne zapre. Obstaja Sodnik, ki sodi po Resnici in je zelo trd in neizprosno. Kdor tega ni doživel, še bo in zato se je najbolj pomembno odpraviti k Svetlobi skozi meditacijo. Pot v meditacijo ni nekaj, kar naredimo zjutraj ali zvečer in nato na to pozabimo, meditacija je nekaj, kar moramo živeti vsak trenutek svojega življenja. Ko hodimo, govorimo, mislimo in spimo, mora vse to postati meditacija. Pomen meditacije je najti Svetlobo, videti sebe, razumeti sebe, ljubiti sebe. Kdor je prišel tako daleč, da mu je dano, da to pravkar bere si je to prav gotovo zaslužil. Zdaj je potrebno še samo zavedanje, v nasprotnem smo izgubili še eno priložnost, da se rešimo iz nevarne zanke, v kateri se nahajamo. Da smo shodili nas je moral to nekdo naučiti, da smo dobili znanje smo morali imeti v šoli učitelja, da smo lahko opravljali svoje delo nam je moral nekdo pokazati večino in če hočemo v duhovnem svetu pravo Znanje, tisto, ki nekaj velja moramo do Učitelja, ki ima popolno Znanje. Učitelj nas pričakuje in nam je pripravljen dati zaklad, ki obstaja. Nič na tem svetu se ne more primerjati s tem večnim mirom in Svetlobo.

Zen Aj

Nekaj kratkih komentarjev obiskovalcev Dneva Elektre:

Bojan Brešar, podpredsednik KK Elektra: Dnevi rekreacije so odlična priložnost za srečanja vseh ljubiteljev košarke, od najmlajših naprej. Zato bo klub tudi v prihodnje podpiral takšne aktivnosti, prav tako pa tudi množičnost in kvaliteto v mlajših selekcijah.

Miha Čmer, trener Male šole košarke: Ni pomembno, kdo zmaga na tej prireditvi, važno je sodelovati in to velja tako za igralce kot trenerje.

Bojan Juras, ravnatelj OŠ Šmartno ob Paki: Lepo je videti, da se toliko mladih ukvarja s košarko in upam, da bo tudi čim več mladih igralcev iz Šmartnega ob Paki nadaljevalo svojo športno pot, mogoče kdo tudi do vrhunskega košarkarja.

Lidija Batič, mama mladega igralca: to je super promocija športne vzgoje in preventive pri preživetju prostega časa mladih. Skupinsko delo v okviru ekipe mladim koristi tudi pri doseganju uspehov v življenju.

DAN ELEKTRE 2007 – PRAZNIK KOŠARKE V ŠOŠTANJU

Košarkarski klub Elektra je v soboto, 27. januarja 2007, izvedel že tretji DAN ELEKTRE, ki z množično udeležbo mladih športnikov in vedno večjim obiskom staršev in ostalih ljubiteljev košarke vedno bolj dokazuje, da gre za pravi PRAZNIK KOŠARKE! Ker klub vsako leto povečuje število mladih, ki so aktivno vključeni v vsaj eno skupino ali selekcijo kluba, se tudi prireditve časovno daljša. Tokrat so se aktivnosti pričele že ob 9. uri dopoldan in trajale skozi celotni dan vse do zaključka članske tekme ob 21. uri!

V sezoni 2006/07 v klubu beležimo, da vsaj enkrat tedensko (nekateri pa tudi osemkrat tedensko) v klubu trenira več kot 200 mladih igralcev in v tej sezoni tudi preko 40 deklic, ki smo jih v tej sezoni prvič sistematično vključili v sistem redne vadbe v okviru kluba. Vadbene skupine delujejo na osnovni šoli Šoštanj, na kar petih osnovnih šolah v Velenju ter na osnovni šoli v Šmartnem ob Paki. Vse te skupine vodi 11 ustrezno usposobljenih trenerjev, nekateri tudi po štiri različne skupine.

Na letošnji prireditvi so se predstavile vse skupine in selekcije Košarkarskega kluba Elektra, od 5-letnikov, ki delujejo v mali šoli košarke, preko vseh skupin šol košarke, pionirjev, kadetov in mladincev do članov, ki so prireditve zaključili s prvenstveno tekmo proti ekipi Zagorja. Prvič so se predstavile tudi mlade igralke košarke, ki v tej sezoni prvič organizirano vadijo v dveh skupinah v Velenju ter v okviru Šolskega centra Velenje. Upamo, da nam bo tudi v Šoštanju kmalu uspelo vzpostaviti skupino deklic za redno treniranje. Sestavni del prireditve pa je bil tudi plesni nastop učenek osnovne šole Šoštanj ter predavanje klubskega zdravnika in fizioterapevta na temo Medicina v športu, ki je bilo namenjeno predvsem mladim igralcem in njihovim športnikom.

Čeprav rezultat na predstavitvenih tekmah v okviru Dneva Elektre (razen seveda članske tekme) ni bil pomemben, pa si vseeno pogledajmo rezultate posameznih tekem:

- Livada 98 (trener: Kremer) : Šalek 98 (trener: Rituper) – 17:28 (polčas 9:12)
- Livada 96 (trener: Kremer) : Šoštanj 96 (trener: Cilenšek) – 7:11 (polčas 3:6)
- Šmartno (trener: Herman) : MPT (trener: Supić) – 9:9 (polčas 5:3)
- Livada 95 (trener: Kristan) : Šoštanj 95 (trener: Čepin) – 22:19 (polčas 7:9)

- Deklice Gorica (trener: Rituper) : Deklice MPT (trener: Supić) – 10:32 (polčas 4:18)
- Deklice OŠ (trenerja: Rituper in Supić) : Deklice SŠ (trener: Decosta) – 47:18 (23:6)
- Pionirji Šoštanj (trener: Herman) : Pionirji Velenje (trener: Rituper) – 42:34 (polčas 19:18)
- Šmartno starejši (trener: Herman) : Šalek starejši (trener: Vidovič) – 13:28 (polčas 3:14)
- Kadeti in mladici A (trener: Cerar) : Kadeti in mladinci B (trener: Ruprecht) – 55:53

S to prireditvijo je Košarkarski klub Elektra predstavil način in rezultate dela vseh selekcij kluba, hkrati pa je to srečanje izkoristil za medsebojno druženje in za zanimive ter športne tekme. Na tribunah se je tako zbralo večje število gledalcev, največ med njimi je bilo veliko staršev, sorodnikov in prijateljev nastopajočih, ki so vsi s pomočjo navijaških rekvizitov pripravili napeto in zanimivo športno ozračje.

Dan Elektre so zaključili igralci članske ekipe Elektra Esotech in poskrbeli da je ta dan zares uspel, saj so gledalcem podarili zmago nad ekipo Zagorja z rezultatom 91:64. Z visoko zmago so še potrdili trenutno mesto med vodilno sedmerico, ki je na poti v ligo za prvaka.

Razpored tekem članske ekipe do zaključka 1. dela Lige UPC Telemach:

krog	Datum	Dan	Ura	Domača ekipa	Gostujoča ekipa
16.	3.2.2007	sobota	19:30	Zlatorog	Elektra Esotech
POKAL	8.2.2007	četrtek	18:00	Alpos Šentjur	Elektra Esotech
17.	17.2.2007	sobota	19:00	Elektra Esotech	Triglav Kranj
18.	20.2.2007	torek	18:30	Geoplin Slovan	Elektra Esotech
19.	3.3.2007	sobota	19:00	Elektra Esotech	Postojnska jama
20.	10.3.2007	sobota	20:00	TCG Loka kava	Elektra Esotech
21.	17.3.2007	sobota	19:00	Alpos Šentjur	Elektra Esotech
22.	24.3.2007	sobota	19:00	Elektra Esotech	Koper

Človekovega vpliva ni moč več zanikati

Besedilo in fotografije: Marija Lebar

Znanstvene raziskave so pokazale, da človekovega vpliva na podnebne razmere ni moč več zanikati. To je nedavno priznal celo ameriški predsednik George Walker Bush. Kljub temu se ZDA še vedno krčevito branijo podpisati Kyotski protokol o omejevanju izpustov toplogrednih plinov v ozračje. Poleg sušne in izredno tople zime pa nas letos menda čaka še močan vpliv zalivskega toka imenovanega »El Niño«, ki vpliva na vremenske razmere po vsem svetu.

Čeprav je nazadnje le zapadel tako težko pričakovani sneg, meteorologi ugotavljajo, da je letošnja zima najtoplejša v zadnjih 150 letih. Potrditev teh navedb je med drugim tudi fotografija, ki je nastala sredi januarja v Lepi Njivi in prikazuje ovce na paši. Res je, da trave ni bilo ravno v izobilju, pa so se zato lotile bršljanja na jablani. Enako se dogaja z divjadjo, pticami in čebelami, ki so skoraj vso zimo izletavale in celo prinašale cvetni prah (resje, leska, teloh). Kako bo to vplivalo na razvoj živalskih mladičev in čebeljih družin letos, ne ve napovedati nihče.

Še nedolgo tega se za viharje, tajfune in tornade nismo kaj prida menili, saj se je to dogajalo drugje, nekje daleč od nas. Nedavni vihar Kyrill pa je tokrat prizadel Evropo. Terjal je najmanj 40 smrtnih žrtev, predvsem v Severozahodni Evropi.

Tudi v Sloveniji smo ga čutili, čeprav so ga Alpe že malo omilile. Ni pa še znano, kolikšno gmotno škodo je povzročil.

In ravno to, torej gmotna ali materialna škoda je tista, ki večino ljudi prisili, da o neki stvari začnejo razmišljati kot o dejstvu. Čeprav se o podnebnih spremembah govori že dolgo, se največkrat zamislimo šele takrat, ko se nas kaka stvar neposredno tiče in nas »udari po žepu«. In sedaj je že jasno, da se klimatske spremembe dogajajo veliko hitreje, kot smo sprva mislili in da poleg neposredne škode povzročajo tudi posredno, ki ni tako vidna že na prvi pogled. Seveda je najbolj prizadeto kmetijstvo, saj je od podnebja najbolj odvisna gospodarska panoga. Poleg višjih temperatur so prisotne tako suše kot poplave. Res je, da posledice obeh vremenskih pojavov

zaenkrat še lahko omilimo z namakalnimi sistemi in nasiپی, kar pa je kratkoročna in zelo draga rešitev, ki ima za posledico dražjo hrano, to pa se že tiče vseh nas.

Pomanjkanje padavin in njihova drugačna časovna razporeditev pomembno vpliva na drugačno izbiro vrst in sort za kmetijsko pridelavo, opozarjajo agrometeorologi. Izbira posevkov se bo morala prilagoditi višjim temperaturam in posledičnim sušnim obdobjem. Zaradi previsokih zimskih temperatur in premalo snega bo preživelo tudi veliko več rastlinskih škodljivcev kot je bilo običajno. Za zatiranje le teh pa bomo zopet porabili večje količine raznih »cidov« in s tem še dodatno ogrožali svoje zdravje ter višali stroške pridelave hrane.

Zaradi toplote in izrednega števila sončnih dni v tej zimi rastlinske vrste niso mogle počivati. Sokovi so se pretakali, drevje ima že napeto popje, vzcvetele so tudi trobentice in marjetice, prve znanilke pomladi. Če bi se sedaj pojavil hud mrz, kar bi sicer ne bilo nič nenavadnega, saj trije »sloviti« ledeni možje godujejo šele v sredini maja, lahko na sadnem drevju povzroči precejšnje negativne posledice. Tudi zato je zadnji sneg s svojo odejo tako dobrodošel.

Velik vpliv pa imajo posledice podnebnih sprememb tudi na ostala področja gospodarstva. Zavarovalnice morajo ob skrajnih vremenskih pojavih izplačati veliko več odškodninskih zahtevkov. Na udaru pa je predvsem zimski turizem, zlasti žičničarji in smučarska središča. Izpada dohodka zaradi pomanjkanja snega v letošnji zimi jim gotovo ne bo mogoče zlahka nadomestiti.

Velika temperaturna nihanja in mile zime pa tudi neposredno vplivajo na človekovo počutje in zdravje. Lotevajo se nas razni virusi, prehladi, bronhitisi. Kot zatrjujejo, pa je že na pohodu tudi epidemija gripe. Človekovo telo se na tolikšne vremenske ekstreme le težka prilagaja.

Pomanjkanje pitne vode je problem, ki si ga še pred nekaj desetletji ni bilo mogoče predstavljati, saj je bila voda v potokih še tako čista, da si jo brez skrbi pil. A s svojim brezglavim ravnanjem z »neomejenimi« naravnimi viri smo jo povsem onesnažili. Neoporečno pitno vodo moramo sedaj na izlet s seboj nositi v plastenkah, ki jih nato prazne brezbrizno odvržemo v najbližji »graben«.

Kaj torej lahko storimo, da se te črne napovedi ne bi povsem uresničile? Časa za odlaganje ni več, treba

je začeti ukrepati takoj!

Če vemo, da je večina toplogrednih plinov v ozračju, predvsem CO₂, posledica človekovega delovanja, vemo tudi, da na nastajanje le tega lahko vplivamo. Precejšen del plina se sprošča pri izogrevanju fosilnih goriv kot sta premog in nafta. Če bomo bolj pozorni na rabo energije, predvsem električne, če bomo razumno uporabljali prevoze z avtomobilom, ugašali luči tam, kjer jih ne potrebujemo, bomo že nekaj storili. V prejšnji številki LISTA je Edi Vučina pisal o nesmiselnem blišču novoletno razsvetljenih stavb in dreves. Ki se zaradi dobička željnih trgovcev vleče vse od novembra pa do februarja in čisto po nepotrebnem troši ogromno energije in pripomore k nastajanju toplogrednih plinov. Mogoče pa bi le veljalo razmisliti o tem in podobnem in nehati tekmoval, kateri sosed, katera trgovina bo bolj »lepo« (in predvsem za kupca bolj vabljivo) osvetljena.

Ministrstvo Republike Slovenije za okolje in prostor je z Britanskim veleposlaništvom v Sloveniji in British Councilom zasnovalo projekt imenovan Slovenija znižuje CO₂. V njem želi ponuditi nabor čim več ukrepov, ki bi vsak zase prispevali k zniževanju izpustov ogljikovega dioksida. Ta je poleg metana in dušikovih oksidov glavni vzrok za nastajanje učinka tople grede v zemeljski atmosferi.

Sporočila akcije Slovenija znižuje CO₂ so namenjena nam vsem, ki lahko še s tako majhnim dejanjem ukrepamo in spremenimo trend naraščanja emisij. Več o tem lahko najdete na spletni strani www.slovenija-co2.si.

Ko sem nekoč vprašala sosedo, ki je v posodo za smeti z napisom »ostali odpadki« ravno odvrгла velik zavoj časopisnega papirja, zakaj ga ne da drugam, se mi je zasmejala in rekla: »Ti pa jes že ne boma sveta spremenile!« No, moje mnenje je drugačno. Samo ti pa »jes« lahko nekaj narediva. Človek lahko spreminja samo sebe. Tudi v odnosu do narave.

Šentfalénčje

Zapisala Špela Janežič

Valentinovo je danes za veliko mladih dan zaljubljenecv, včasih pa so se k sv. Valentinu množično prihajali priporočiti za zdravje ljudi in živine. Častili so dva Valentina; oba praznujeta v začetku leta. Prvi goduje 7. januarja, takoj za sv. tremi kralji, drugi pa 14. februarja. V Zavodnjah so bili pred drugo svetovno vojno na valentinovo januarja in februarja veliki shodi, kakršni so bili tam le še na petrovo poleti, ko goduje zavodenski cerkveni zavetnik.

Dva sv. Valentina na stranskem oltarju cerkve v Zavodnjah.

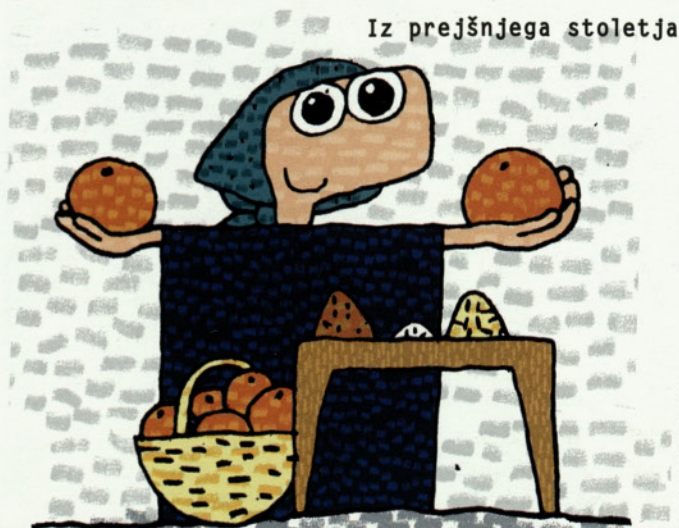
V Zavodnjah že od nekdaj posebej častijo oba sv. Valentina. Upodobljena sta na stranskem oltarju v družini še dveh drugih priprošnjikov za zdravje: sv. Antona in Roka. Oltar sv. Valentina se omenja že leta 1631, ko je v Zavodnjah delovala tudi bratovščina sv. Valentina. Domačini povedo, da je bil nekdaj pomembnejši »januarski« sv. Valentin, danes pa bolj častijo »februarskega«. Na to kaže tudi upodobitev: februarskemu sv. Valentinu, mašniku in mučencu,

so odmerili najpomembnejše mesto v sredini oltarja, medtem ko je januarski sv. Valentin, škof, upodobljen v oltarni kroni.

Šentfalénčje, valentinovo, so imeli za sopraznik: »Ni bila nedelja in ni bil delavnik.« Zjutraj so posli postorili le najnujnejše (nakrmili živino) in se odpravili na pot v Zavodnje. Na valentinovo januarja in februarja so se v Zavodnjah zbrali domačini, verniki iz vseh okoliških krajev, prišli pa so tudi od daleč. S suhim cvetjem okrašeno cerkev so verniki napolnili do zadnjega kotička. Prišli so še berači, ki so zasedli prostor pred cerkvijo in računali na radodarnost vernikov. Ob 10. uri je bila sveta maša in šli so k ofru okrog oltarja, kot ob vseh večjih cerkvenih praznikih.

Kot je še danes navada, so se verniki po maši zbrali v gostilni. V Vesi sta bila pred drugo svetovno vojno dve gostilni, pri Petru in pri Hrvatu. Preden so v Zavodnjah ustanovili šolo, je bila menda tam tudi tretja gostilna, pri Randetu (p. d. Ránde). Valentini so v gostilni praznovali svoj god (tudi tiste, ki jim je bilo ime Zdravko, so krstili za Valentine). Nekateri so v

Leta 1929 je bilo na valentinovo v februarju toliko snega, da je bila cerkev prazna. Domačini se spominjajo, da so gazili po snegu, ki je odraslim segal do vratu.

Ilustracija: R. Poles

Pomarančnca, kot so pravili starejši ženski iz Šoštanja, je v stari Jugoslaviji prihajala ob shodih prodajat pomaranče, kremeneje in začimbe: poper, cimet, klinčke, muškatni orešek. Prinesla jih je v košari in prodajala na Sejmišču, kot pravijo prostoru ob cerkvi pred župniščem. Na Sejmišču je ob nedeljah pod lipo mežnar Zavodnjčanom tudi delil pošto.

Votivna podoba sv. Valentina na koru v cerkvi sv. Petra v Zavodnjah, delo slikarja Straussa. Nastala je v 18. stoletju po naročilu Slopšnekov, kmetov v Zavodnjah, kjer so bolehalo ljudje in hiralale živali. Po ljudskem izročilu naj bi povsod v kraju razsajala kuga, zaradi katere so skoraj pri vsaki domačiji umirali ljudje. Pri Slopšneku so se zato priporočili k sv. Valentinu in se zaobljubili darovati podobo sv. Valentina, če ozdravijo.

gostilni spili nekaj kozarčkov mošta, redkeje vina, in se nato odpravili na obiske. Drugi so pojužinali golaž ali čisto juho, kos mesa in domači kruh. Kmalu so zaigrali muzikantje in že so se zavrteli na tancpodnu. Plesali, peli in veselili so se do večera. Šele ko se je začelo mračiti, so šli domov.

Najkasneje na valentinovo v januarju so se zamenjali tudi posli na kmetijah, če so se tako dogovorili v času med božičem in novim letom.

Foto: Š. Janežič

Ker je na valentinovo prišlo veliko ljudi iz drugih krajev, se je nemalo krat pripetilo, da je veselo vzdušje med pobi preraslo v pretep. Radi so se stegli, zaradi pijače ali deklet. S klobuki, okrašenimi s petelinjim perjem so izzivali: »Priprav'te škafe za kri in r'šeta za čreve!«

Na širšem šoštanjskem območju so nekdaj častili sv. Valentina še v Belih Vodah, kot pomočnika pri boleznih goveda. Leta 1909 so Belovoščani sv. Valentinu na čast postavili kapelo ob cerkvi sv. Andreja, ki je bila z zvonikom, poslikavami, vitraji ter tremi kipi belovoški župniji v ponos. Tudi v Belih Vodah so nekdaj ob kapeli vsako leto obhajali god sv. Valentina.

Pripovedovali so: Cilka Knez, Franc Meža, Marija Roglšek.

Ilustracija: R. Poles

Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Maja Rezman Huremović

Malo pretoplo je in trobentice smo že preizkusili, pa pomlad diši ... preveč za januar. Ampak nam je lepo. Snega ne pogrešamo preveč, vsak dan smo zunaj, nihče ni prehlajen. Zaenkrat.

Knjige, knjige, knjige ...

Prva za otroke ima naslov *Jaz bila bi divja ovčka*, avtor simpatične slikanice je **Michael Schober**. V slikanici so zbrane lepo ilustrirane kratke uganke v tej maniri: *Jaz bila bi divja ovčka, z bas kitaro in brez stolčka, nikdar pridna, v vročih kodrih, bi zažigala ...* kako se nadaljuje, vam ne bom izdala. Kajti napetost mora biti. Presenečenja se skrivajo na zavijkih, ki se odpirajo včasih na desno in včasih navzgor ter kažejo, kakšne so videti skrivne želje ovčke, ježa, slona in še mnogih drugih živali. In na koncu knjige lahko izpolniš željo celo sam sebi!

Založba Kres.

Druga je *Igrača zate*, **Alenke Vidrgar**. Avtorica je akademska kiparka, ustvarja na področju kiparstva, fotografije, grafike in keramike. V knjigah *Glina* in *Leteča riba* je združila svoje ustvarjalne izkušnje z otroki. *Igrača zate* je torej že njena tretja knjiga te vrste.

Igrača zate je izredno simpatičen priročnik za samostojno ustvarjalno in tehnično izizzvalno delo otrok. Otroku na njemu razumljiv, zelo enostaven in prijazen način predstavi postopke izdelave igrač iz že uporabljenih materialov. Igrače izdelava otrok sam, zato imajo močan vzgojni vpliv in vrednost. Knjiga je namenjena otrokom med sedmim in desetim letom starosti, a se bodo s pomočjo staršev izdelave igrač lotili tudi predšolski otroci.

Založba Tamara d.o.o., Grosuplje.

Še ena, še ena za mlade! **Andrej Rozman Roza** je napisal super pravljico - pesmico z naslovom *Mihec gre prvič okrog sveta*. Izvrsno jo je ilustriral Damijan Štepančič.

Kaj neki je tam, kjer se pride drugam, se Mihec Sprašuje in premišljuje, da Zemlja je okrogla, in če greš po njej nenehno nikamor drugam kot naprej, ne prideš do njenega konca nikoli, ampak na koncu prispeš naokoli. Mihec je odpotoval ... potem pripotoval, in bo nekaj časa doma. Mladinska knjiga.

Toliko knjig! je zanimiv in bogat pogovor o knjigah, branju, o ponorelem poslu, v katerem se vsakih trideset sekund rodi nova knjiga, in hkrati razprava o knjigah od Sokratovih časov do današnjih dni. Kako v neskončni poplavi knjig ostati bralec, hkrati pa ohraniti glavo nad vodo? Mehiški pesnik in kritik **Gabriel Zaid** odgovarja na to vprašanje na več načinov; nekateri so duhoviti, drugi modri, vsi pa so izizvalni. Izjemno izvirna knjiga, ki se bo zanesljivo vpisala med moderne klasike. Sodobnost International.

Priročnik *Digitalne videokamere* je namenjen vsem, ki vstopajo v čudoviti svet digitalnega videa: tako popolnim začetnikom kakor tudi vsem, ki so prve snemalne korake naredili še z analogno kamero v roki. Napisan je v vsakomur razumljivem jeziku, zaradi česar je primeren za vse nedeljske snemalce, ki (še) ne vedo, kaj je kader in plan, a hkrati dovolj poglobljeno, da jo bodo lahko s pridom uporabili tudi nekoliko izkušenejši snemalci. S snemanjem se delo ljubiteljskega snemalca ne bi smelo končati in v knjigi si boste lahko prebrali tudi veliko koristnih nasvetov za urejanje videa z računalnikom, vključno s preizkusom štirinajstih najboljših programov za videomontažo. Skratka – po branju priročnika bodo vaše domače filmske mojstrovine še boljše. Avtor knjige je **Nikolaj Pečenko**, pisec mnogih priročnikov o računalništvu; je eden od urednikov vodilne slovenske računalniške revije *Monitor*. Ukvarja se tudi z biologijo, predvsem z živalskimi vrtovi – napisal je knjigo *Naš Zoo*, vodnik po ljubljanskem živalskem vrtu, ki je prav tako izšla pri založbi Pasadena.

Hiša ali stanovanje je veliko več kot le streha nad glavo. Naši prostori za bivanje so se skozi zgodovino dramatično spreminjali. Današnji domovi morajo omogočiti izredno raznoliko uporabo, saj služijo kot restavracija, otroški vrt, hotel, pisarna, knjižnica ... Prostori, v katerih živimo, morajo vsem, ki pridejo vanje, zagotavljati varnost, prijetnost, navdih in toplino.

Najbolj učinkovit način za poživitev bivalnih prostorov je sprememba njihove barve. Toda kako izbrati pravo kombinacijo? Kako ugotoviti, katere barve so med seboj skladne in katere vzpodbujajo počutje? Priročnik *Barvne sheme* **Anne Stramer** vsebuje čez 150 barvnih shem, namenjenih opremljanju stanovanj in interjerjev nasploh. Odkrijte, kako lahko z barvami oblikujete prostor, ga navidezno povečate, poglobite, naredite toplejšega in svetlejšega. Vsebinska je razdeljena na barvne sklope s širokim obsegom barvnih odtenkov od primarnih do pastelnih barv. Naučite se ustvarjati tematske barvne sheme z navdihi iz narave, umetnosti, potovanj, ali celo svojih priljubljenih predmetov. S pomočjo barvnih palet, prikazanih v številnih primerih, opremiti prostore s svežimi in originalnimi barvami.

Tehniška založba Slovenije.

Berta Golob je avtorica več knjig in knjižic leposlovne, poljudno – strokovne, pedagoške in verske vsebine. *Svetilniki* so njena četrta leposlovna knjiga, ki je izšla pri Celjski Mohorjevi družbi.

Meditacijam iz zbirke *Med nama, Gospod* pa črticam iz knjige *Kako visoko je nebo* ter iz knjige *Marijine srajčke* se zdaj pridružujejo portretni dogodki preprostih ljudi. Takih je med nami največ in mednje se nemara lahko uvrstimo tudi sami, pa vendar iz njih kdaj plane iskrica, ki zaneti plamen neugasljivega spomina. To v jeziku ljubezni pomeni, da je vsak človek dragocen; ne da bi slutil, kaj šele vedel, postane kdaj drugemu drobna sreča v medsebojnem srečanju. Avtorica *Svetilnikov* je diplomirala iz slavistike na Filozofski fakulteti v Ljubljani in se v službenih letih preizkusila na različnih strokovnih področjih.

Baje bo sneg. Naj se sankajo ... lp do februarja.

pripravila Ajda Prislan

Kulturni natroski s Koroške

V Slovenj Gradcu je bila 12. Mednarodna solopevska šola Hugo Wolf za mlade interprete komornega solopevskega repertoarja, ki že ustvarjajo kariere na mednarodni glasbeni sceni. To je osrednja prireditev vsakoletnega programa glasbenih dogodkov, ki jih organizira Društvo Hugo Wolf Slovenj Gradec in so v sklada-

teljevem rojstnem mestu posvečeni glasbenemu geniju Hugu Wolfu. Seminar sta vodila redna profesorica za samospev in oratorij na konzervatoriju Mozarteum v Salzburgu BREDA

ZAKOTNIK in profesor klavirja na ljubljanski Akademiji za glasbo VLADIMIR MLINARIČ, ko-repetitor in vodja pianističnega dela seminarja. Seminarjski program je posvečen študiju Wolfove glasbene literature, v slavnostnem letu je bil dopolnjen z vpogledom v komorni vokalni opus Wolfganga Amadeusa Mozarta ter Wolfovega sodobnika in prijatelja Gustava Mahlerja. Zadnji dan seminarja so priredili zaključni koncert, večer samospevov Wolfganga Amadeusa Mozarta, Huga Wolfa in Gustava Mahlerja, ki ga je v sodelovanju z Društvom Hugo Wolf Slovenj Gradec in Avstrijskim kulturnim forumom iz Ljubljane pripravil doktor Michael Malkiewicz iz Univerze Paris-London iz Salzburga. Koncert so naslednji dan izvedli tudi v Škofji Loki.

V Mežici so praznovali 130 let osnovnega šolstva v kraju in 80. obletnico stavbe osnovne šole. Za jubilej 130 let osnovnega šolstva v Mežici so izvedli šte, ko so pregledovali stare šolske kronike, ki jih je skoraj 40 let pisal nekdanji učitelj in upravitelj Rudolf Galop, je povedala ravnateljica IVANKA LESNIK. Na slavnostni prireditvi so predstavili zbornik šolstva v Mežici nekoč in danes, himno in logotip, ki so ga pripravili prav v ta namen. Leta 1926 so v Mežici dobili šolsko zgradbo, v kateri je šola še

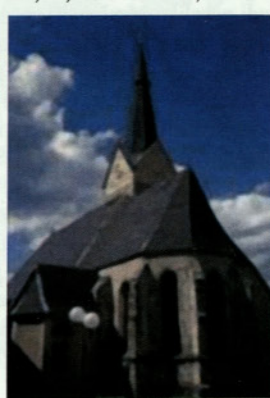

danes in je bila takrat najlepša šola v Sloveniji. Danes je pod zaščito Zavoda za kulturno dediščino in je potrebna prenove. Pouk v njej obiskuje 307 učencev.

Tradicionalni Elizabetin sejem v Slovenj Gradcu je bila prva prireditev ob 800. OBLETNICI ROJSTVA ELIZABETE OGRSKE TURINGIJSKE, iz rodu Arpadovičev, rojene leta 1207 in umrle leta 1231, SV. ELIZABETE – zavetnice revnih in pomoči potrebnih. To je sejem v Slovenj Gradcu z najdaljšo tradicijo, saj ga prirejajo že iz srednjega veka, ko je mesto leta 1251 dobilo tržne pravice. Slovesen uvod v praznovanje 800. obletnice rojstva Elizabete Ogrske Turingijske, svetnice Elizabete, je bila nedeljska sveta maša, ki jo je vodil nadškof in metropolit dr. Franc Kramberger. Uvodoma je spregovoril tudi župan Mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar, ki je nakazal vrsto prireditev, ki se bodo v imenu praznovanja te obletnice odvijale do 17. novembra 2007. Izpostavili so željo, da bi ljudje ob tem jubileju zaživel bolj enotno in da bi imeli več čuta za ljudi, ki so v stiski. To je bilo tudi poslanstvo in delo sv. Elizabete, katere duh se je v Slovenj Gradcu prek ohranjanja institucij za pomoč pomoči potrebnim skozi zgodovino ohranil vse do danes, ko Splošna bolnišnica Slovenj Gradec praznuje celo 110. obletnico svojega obstoja.

Praznovanje jubileja z geslom Kruh življenja, miru in dobrote ne bo potekalo le v Slovenj Gradcu, pridružila se mu bodo še druga mesta v svetu z isto zavetnico. Nadaljuje se z razstavo Kruh in vrtnica v sodelovanju z deželnim svetom iz nemškega Kassla, ki jo bodo odprli 30. aprila v Koroškem pokrajinskem muzeju Slovenj Gradec. Ob tem bo izšel katalog o življenju in delu sv. Elizabete, istega dne bo mednarodno srečanje vernikov in mest, povezanih z zavetnico, na srednjeveških dnevih julija bodo premierno uprizorili predstavo o življenju Elizabete Ogrske Turingijske. Na njen rojstni dan 7. julija bo v Slovenj Gradcu kongres karitativnih organizacij, v dogajanje se bodo vključili tudi otroci ob dnevu OZN.

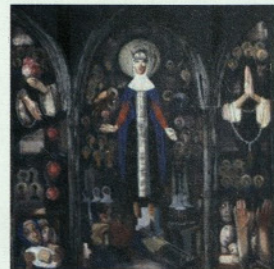
17. novembra 2007 se bodo prireditve zaključile s strokovnim simpozijem o Elizabetinem življenju in delu, mašo ter družabnim srečanjem Elizabet.

NAJSTAREJŠA CERKEV V EVROPI, POSVEČENA SV. ELIZABETI, JE V SLOVENJ GRADCU. 20 let po Elizabetini smrti, 30. aprila 1251, jo je posvetil njen stric Bertold, ki je bil takrat oglejski patriarh. V osnovi gre za romansko ladjo, ki so jo okoli leta 1400 gotizirali. Znana je slika Elizabete v velikem oltarju, delo domačina Franca Mihaela Straussa iz leta 1732, kjer svetnica, obdana s spremstvom, revežem in bolnim deli kruh in denar. Elizabeta izhaja iz bogate plemiške rodbine grofov Andeških. V cerkvi je izjemno bogata, dobro vzdrževana in zanimivo razstavljena baročna oprema. Glavni oltar je izdelal Janez Jakob Schoy. Stranske oltarje je v drugi polovici 18. stoletja oblikoval Jakob Jurij Mersi. Njegovo delo je tudi figuralno izredno razkošno okrašena prižnica. Slike v stranskih oltarjih sta naslikala Janez Andrej Strauss in Mihael Skobl.

17. novembra goduje sv. Elizabeta Ogrska, ki je bila velika dobrotnica revežev. Upodablja jo med berači, kako jim deli miloščino, ali s prizorom čudežne spremnitve kruha v vrtnice. Bila je princesa, hčerka hrvaško-ogrskega kralja Andreja II., ki je živela v času velikih svetnikov in prenoviteljev verskega življenja: sv. Frančiška Asiškega, sv. Dominika in drugih. Ko je bila stara 13 let, se je poročila s turingijskim grofom Ludvikom. Mladi grof je živel v prekrasnem dvorcu Wartburg na severovzhodu Nemčije. V srečnem zakonu mu je rodila tri otroke, prvega že, ko je bila stara 15 let. Vendar je njen srečni in ljubezni poln zakonski stan trajal kratko. Ko je pod srcem nosila tretjega otroka, je njen mož Ludvik odšel v križarsko vojno. Na poti nazaj je v Italiji umrl. Po njegovi smrti je prodala vse imetje, privzela siromaštvo in ustanovila bolnišnico, v kateri je sama negovala bolnike. Njeni sorodniki so temu nasprotovali, zato je lačne, siromašne in bolnike hranila na skrivaj. Legenda pravi, da jo je nekoč zaustavil grof, da bi videl, kaj skriva. Toda ko je odprla plašč, so se namesto kruha, ki je bil tam še pred minuto, pojavile vrtnice. Je zaščitnica pekov, beračev, bolnikov, revežev, humanitarnih delavcev, bolnišnic, vdov in ljudi v pregnanstvu. Papež Gregor 9. je Elizabeto proglasil za svetnico leta 1235 v mestu Perugia v Italiji.

Čeprav je bila zelo lepa, ni bila nikoli zapeljivka. Med plemiškimi damami Turingije je bila zaradi svoje preprostosti v oblačenju ter čednosti

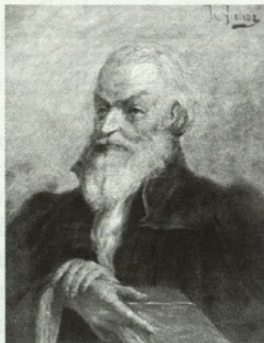
in skromnosti zelo prezirana. Ko je postala vdova in nezaščiten, je prevladala pohlepnost in zavist svojcev, ki je nikoli niso marali. V nekem pismu je njen duhovni voditelj Konrad Marburški, ki jo je zelo dobro poznal, opisal: »Elizabeta je izražala mnogo kreposti. Prehranjevala je reveže. Ukazala je zgraditi ubožnico, v katero je sprejela večje število bolnikov, nemočnih in ubogih. Tega pa ni počela samo tukaj, ampak v vseh krajih, kjer je segala oblast njenega moža. Za to je potrošila vse svoje imetje, tudi okrasje in draga oblačila.«

Na sam sveti petek, ko so oltarji bili razkriti, je položila roke na oltar v eni od cerkvic v svojem mestu, kamor je pripeljala tudi dva svoja majhna sinova. V prisotnosti prič se je v uvidu, da jo lahko pogoltno pomp in blišč tega sveta, v katerem je slavno živela v času moževega življenja, odpovedala bogastvu. Odpotovala je v Marburg in tudi tam zgradila ubožnico za reveže. Ko je prihajala iz samote k molitvi, so nekatere ženske in menihi večkrat videli, kako njeno lice čudežno sije. V času svoje smrti v srcu ni imela drugega kot plamen svoje ljubezni, s katerim se je zgarala za svojega Boga in sebi podobne. Zapustila je svoje telo, pravijo, ko so zapeli prvi petelini 17. novembra leta 1231, kot da bi pomirjena zaspala. Umrila je mlada, stara komaj 24 let. Še v času njenega življenja so jo imenovali »grofica revežev«, po smrti pa »svetnica krščanske ljubezni«.

Kulturno društvo Šmartno je že osmo leto zapored priredilo Krpačeve dni. Združeni moški pevski zbori pod vodstvom JANEZA KOLERIČA so prvič v Sloveniji zapeli SLOVENSKE PROTESTANTSKE NAPEVE V ORIGINALU. Koncert je bil posvečen spominu ob 420-letnici smrti Primoža Trubarja, utemeljitelja slovenske-

ga knjižnega jezika, ki je bil v tistem času popolnoma sodoben, s Trubarjem postavljen enakovredno ob bok takratnega nemškega jezika. Tudi drugi moderni evropski narodi so namreč dobili svojo prvo tiskano knjigo takrat v istem času kot mi, Slovenci, torej v 16. stoletju.

Eden od slovenskih protestantskih napevov, ki ga poje Moški pevski zbor Ponikva pri Žalcu, pod vodstvom Janeza Koleriča, originalno, kot je bila takrat zapisana, v slovenskem jeziku 16. stoletja, je NU PUJTE, PUJTE VSI LUDJE. Iz pesmaric slovenskih protestantov je pevovodja Janez Kolerič izbral pesmi iz let od 1550 do 1595, dobil jih je pri škofu evangeličanske Cerkve na Slovenskem Gezi Ernišu.

V Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec so imeli prireditev o stripih. Akademski slikar CIRIL HORJAK, Ravenčan, ki živi v Ljubljani, je s projekcijo predaval o nastajanju tega nekoč zapostavljenega, danes pa vse bolj popularnega medija. Stripovski avtor je provokativen na temo slovenskih 'izbrisanih' in slovenske manjšine na Koroškem. Pred dvema mesecema je gostoval v galeriji v Celovcu v Avstriji s podobno tematiko, ki jo je predstavil KGLU.

Ciril Horjak, Predavanje o stripu, nacionalizmi in sodelovanju za slovensko gimnazijo:

Ija pred različne zahteve in posledično odločitve, ki jim ljudje nismo več kos. Kot primer je navedel – po njegovem banalno – prisposodo, kako se je čas spremenil; Če si včasih hotel kupiti kruh, si moral vedeti le to, ali hočeš črnega ali belega. Če greš danes kupiti kruh, pa moraš biti že pravi izvedenec glede na tako raznovrstno ponudbo kruha. In tako je tudi na vseh ostalih področjih človekovega življenja. Obilje (čestokrat agresivne) ponudbe in neštevilnih informacij nas bega, saj moramo kar naprej sprejemati odločitve. Te nenehne zahteve po odločanju, od čisto majhnih pa do življenjskih stvari, človeka begajo in utrujajo in marsikdo temu ni več kos. Naši medsebojni odnosi so se odtujili, bojimo se bližine in iskrenosti, da ne bi bili razočarani in si ju hkrati želimo. »Ko nam je včasih kdo umrl, smo stopili do sosedov in ti so poskrbeli za mnoge stvari, ki so ob taki priložnosti potrebne. Ko danes kdo umre, pokličemo za to pogrebno službo. Za vsako priložnost in namen imamo službe in servise, med seboj pa se vse bolj odtujujemo!« K temu pripomore še kriza družine, kjer je nekoč človek lahko iskal oporo. Čeprav je v sodobni družbi prisotno veliko materialnih težav, mnogo bolj strmo naraščajo duševne stiske, za razrešitev katerih je mnogokrat dovolj že, da nekdo prisluhne in pokaže razumevanje. V obeh primerih

»Predavanje sem pripravil v okviru razstave Crossover, ki je povezala koroške umetnike z obeh strani meje, a tudi razdelila duhove v obeh državah. Umetniki razstavljamo v galeriji Kunstverein Klagenfurt, ki ustavi navkljub še vedno nosi le nemško ime. Upravitelji razstavišča niso želeli napisati na plakate, da gre za razstavo koroških umetnikov, saj naj bi bila po njihovem Koroška le v Avstriji. Avstrijski nacionalizem me je spomnil na naše izbrisane in na zaplete z romsko manjšino, zato sem se odločil nagovoriti gimnazijce slovenske gimnazije v Celovcu. Posebej za ta dogodek smo s slovenjgraško galerijo izdali strip Traktat. Bistroumne razprave o jeziku avstrijskega filozofa judovskega rodu Ludwiga Wittgensteina so bile osnova za ta strip, ki se poigrava z mislijo o uničenju Klagenfurta in rojstvu izključno slovenskega Celovca.« Strip je preslikava dejstev: na eni strani dejstva avstrijskega nacionalizma in prikrita nacizma, ki že osemdeset let vztrajno zmanjšuje izjemni pomen slovenske kulture v Avstriji, na drugi strani pa dejstva slovenskega nacionalizma; kar je za Avstrijo slovenska manjšina, to so za Slovenijo izbrisani in nerešen status romske manjšine.

»Življenje je postalo komplicirano in zahtevno«

Foto: Marija Lebar

Tako je menil v svojem predavanju dr Vinko Potočnik s Teološke fakultete. Dogodek je pripravila Župnijska karitas Mozirje v petek, 24. novembra, zvečer v Slomškovi dvorani. Predavanje je pritegnilo širok krog poslušalcev – prišli so tudi iz Potočnikovega domačega Šoštanja in dodobra napolnili dvorano. Predavatelj je s humanim pristopom in toplo domačo besedo predstavil »Socialne stiske sodobnega časa in karitas«. Dejal je, da nas sodobni čas nenehno postav-

pa lahko organizacija, kot je karitas, veliko pripomore.

Tokratni predavatelj dr Vinko Potočnik je bil rojen leta 1947 pri Mornu v Ravnah pri Šoštanju. Po študiju v Mariboru in Ljubljani je bil leta 1972 posvečen v duhovnika. Po dveh letih kaplanske službe je nadaljeval študij družbenih ved v Rimu in doktoriral leta 1980. V Avstriji je potem študiral psihoterapijo in v Grazu leta 1986 tudi diplomiral. Osem let je bil duhovnik za študente in izobražence v mariborski škofiji. Sedaj je izredni profesor na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani in prodekan za znanstveno raziskovalno delo. Veliko se posveča raziskovanju vernosti v Sloveniji in Srednji Evropi, v nekdanjih komunističnih državah in je o tej temi, pa tudi sicer objavil že veliko. Njegova dela lahko najdemo razen slovenskega še v nemškem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku. Zelo se je angažiral pri uvajanju informacijskih tehnologij v delo cerkve, zlasti v knjižnici mariborske škofije, ki je postala vzorčna.

Vinko Potočnik je še vedno topel in nasmejan, kakršnega se Šoštanjčani tudi spominjamo. »Ali še pridete kaj v Šoštanj in v Ravne,« sem ga vprašala. »Seveda,« je odgovoril, »brez svojih ljudi, ki jih imam tam, nikakor ne morem!«

Marija Lebar

Porušene hiše v Gaberkah XX. del

A. Grudnik in Z. Mazej

Pri Melanškem

- Pri Zajcu

Od preselitve zadnjih lastnic in rušenja Melanškove domačije je minilo že približno 20 let. Zadnja lastnica Milka Goričan in njena hčerka Martina sta se leta 1987 iz čudovite mirne in osamljene lokacije ob Velunji morali s težkim srcem preseliti v novo, a veliko manjšo hišo v strnjenem naselju v Mislinji. Da je bila bolečina pri njih res zelo pekoča, priča dejstvo, da od preselitve naprej Gaberk več nista velikokrat obiskali. Najhujši zanju je bil odnos nekaterih predstavnikov rudnika, ki so okoli leta 1974 ljudi arogantno začeli prepričevati, naj jim čim prej vse prodajo in si gredo dom gradit drugam, čeprav takrat še ni bilo jasno, kdaj bodo posamezna območja sploh postala ogrožena zaradi ugrezanja zemlje.

Foto: arhiv Goričan

Milka ob vrtu pred svojo domačijo leta 1986. Med vrtom in hišo je makadamska cesta, ki je vodila do Grebenškega.

Kasneje se je izkazalo, da so bila priganjanja v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja preuranjena. Zaradi težavnih pogojev pri odkopavanju premoga pod spodnjim delom Gaberk se je ta le počasi pričel odkopavati šele 25 let kasneje. Danes so v Žabji vasi že vidne posledice odkopavanja. Večina »ogroženih« bi najraje ostala v Gaberkah, a kaj ko ni bilo dovolj parcel za vse. Stari ljudje, utrujeni od dolgoletnega dela in pomanjkanja, utrujeni od življenja v strahu med vojno, so se namesto da bi končno začeli uživati v mirnem pokoju, morali začeti ukvarjati s tem, kam bodo preselili svoje domačije, kmetije, kje bodo dobili novo zemljo. Nehote so postali žrtve velike želje države po energetskih virih za proizvodnjo električne energije, katere poraba v državi je z leti hitro naraščala. Reakcija prizadetih ljudi na odredbo države je bila različna. Nekateri so obdržali jeklene živce in se zaradi tega niso pretirano jezili. Nekaterim je pretirano »sekiranje« celo načelo zdravje. Najbolje so jo odnesli tisti, ki so v vsem skupaj videli priložnost za novo, boljše življenje in so z veseljem vzeli odškodnino za dom in zemljo in šli živeti drugam.

Melanškova domačija je stala v srednjem delu gaberškega polja na desnem bregu Velunje. Sosedji na zgornji strani so jim bili Obriskalji – Bolti, gasilski dom in Kaši, spodnji južni in obenem najbližji sosedje pa so bili Grebenški. Cesta do njihovega doma je v smeri od goriškega kozolca proti staremu gasilskemu domu pri Obriskalju (Boltu) skrenila desno in po dobrih 100 metrih makadamske ceste med polji te je pripeljala do Melanškov. Cesta se je nato mimo hiše nadaljevala še do Grebenškega (Smodetovo).

Foto: Lojze Ojsteršek

Pogled na hišo z zgornje strani.

Mimo Melanškov je šla med polji tudi kolovozna pot, ki je vodila do Harejev in Zaljuberškov, kjer se je nato priključila glavni cesti. To poljsko pot so lastniki njiv uporabljali za dovoz z vprežno živino in traktorji do svojih njiv. Prav pa je prišla tudi kot bližnjica do gaberške vasi oz. Šoštanja. Kolovozna pot je peljala tudi do lesenega Goriškega mostu, preko katerega se je dalo priti na drugo stran Velunje do Goričnega, Kaša, Jezernikov in Nacove Tereze. Zaradi občasnih velikih vodostajev Velunje je bil lesen most večkrat poškodovan oz. nevarno spodjedjen, zato ga tako Goričniki kot ostali niso zmogli več popravljati. Okoli leta 1986, ko so vrtalci delali še eno raziskovalno vrtino, most ni bil več varen za težke tovornjake in traktorje. Zato so naprosili Kaše in Videmške, da so odstopili del zemlje med Kaši in Goriškim mostom na levem bregu Velunje, kjer so nato naredili makadamsko cesto, ki je v uporabi še danes. Nekaj let je most še obstajal kot nezavarovan prehod čez Velunjo, dokler ga poplava leta 1990 ni močno poškodovala in spodjedla, leta 1995 pa ga je narasla Velunja v celoti odnesla.

Domačija je bila od Velunje oddaljena nekaj deset metrov, zato ta na domačijo ni imela velikega vpliva. Obstajal pa je vseeno strah pred vodo ob velikih poplavah. Takšna je bila poplava leta 1961, ki je sprva domačiji le pretila. Domači so upali, da bo pri tem tudi ostalo in so ob tem nemo opazovali pobesnelo kalno vodo. S hitrim naraščanjem pa je voda dosegla hmeljevo zel na robu Anževjeve njive, ter jo začela nositi. Velik kup hmeljeve zeli je v trenutku zamašil Goriški most. S tem se je za Melanške začela huda ura. Voda je v trenutku narasla in poplavlila oba svoja bregova. Dosegla

je levo stran hiše, dosegla je tudi prostor med hišo in marofom, na srečo pa je le nekaj centimetrov manjkalo, da ni pritekla čez hišni prag v hišo. Oče Vinko je najprej z zanimanjem opazoval dogajanje z marofa, ko pa je videl, da je voda zalila tudi prostor med hišo in marofom, pa ga je vendarle malo zaskrbelo. Ni si upal več v hišo, zato je ponj šel eden izmed sosedov in ga varno pospremil v hišo.

Velika pritlična hiša dimenzij približno 16 x 9 m je stala vzdolžno glede na tok hudournika Velunje in je bila zgrajena med leti 1850 in 1860. V teh letih so bili zgrajeni tudi Kašev mlin, Jeričeva, Kosova in Goričnekova hiša. Streha Melanšekove hiše je bila prekrita z bobrovcem. Imela je sicer dva vhoda, povezana s hodnikom (loupo), vendar glavnega vhoda z lepo izdelanimi vrati, ki je gledal proti Velunji, že dolgo niso več uporabljali. Gledano skozi glavni vhod, so imeli na levi strani veliko hišo in eno majhno sobo, na desni strani hodnika pa malo hišo in kuhinjo. Skozi veliko kuhinjsko okno je bil lep pogled na stari gasilski dom in Kašev mlin. Za ogrevanje so uporabljali krušno peč v »veliki hiši«, ter štedilnik v kuhinji. Kasneje so uporabljali tudi peč na olje. Bolj uporaben in priročen jim je bil vhod, ki je gledal proti hlevu. Med hišo in Velunjo so imeli velik ograjen vrt. Na južni strani hiše, ki je gledala proti Družmirju,

Foto: Lojze Ojsteršek

Hišna številka Gaberke 88 in njen glavni vhod, ki ga zadnja leta pred rušenjem niso več uporabljali.

je bila klopca, ki je bila skoraj cel dan obsijana s soncem. Okrog hiše so bila nasajena sadna drevesa. Zadnja gospodarica Milka je imela zelo rada rože, zato so bile okenske police skozi celo sezono polne različnih cvetočih lončnic. Okrog hiše so bili nasajeni veliki cvetoči grmi, med katerimi ni manjkalo vrtnic.

Kako pa je hiša izgledala pred zadnjo obnovo?

Prvotno je bila fasada v beli barvi, kasneje so jo prebarvali v svetlo lila barvo. Okna z lesenimi polkni so bila ob straneh dvokrilna, vsako krilo pa je bilo razdeljeno na tri dele. Na sprednji (glavni vhod) in zadnji strani pa so imeli trokrilna okna. Pred hišo na južni strani je včasih rasla vinska trta, ki pa so jo med zadnjo prenovu hiše leta 1974 izkopali in posadili na sončno lego poleg marofa. Na prednji sončni strani je hišo dolga desetletja tesno obdajal ozek razpotegnjen vrt, ograjen z leseno ograjo. Ker je bilo z vzdrževanjem občutljive lesene ograje veliko dela, sta Milka in Franc preprčala očeta Vinka, da bi vrt naredili drugače. Nov, veliko večji vrt so naredili na drugi strani ceste. Zabetonirali so temelje in postavili železne stebre, na katere so pritrdili kovinsko mrežo. Potem so lahko pred hišo posejali travo, Milka pa je lahko posadila cvetoče grme in vrtnice.

Hiša je ob svoji obnovi leta 1974 dobila v spodnji etaži nova dvo- in trokrilna okna z zelenimi ruletami in fasado v lepi rumeni barvi z belimi obrobi. Za fasado živo rumene barve se je oče Vinko odločil zato, ker je lepo pristajala zeleni okolici.

Podstrešje hiše je imelo dovolj prostora za manjše stanovanje, ki pa se ga zaradi negotove prihodnosti domačije nikoli niso odločili dokončati. Kljub temu so še vedno upali, da bodo lahko hišo do konca obnovili, saj so nova dvodelna okna naročili tudi za podstrešne sobe. Franc je želel popraviti in polepšati tudi marof, a so se pojavile govorice o izseljevanju zaradi ugrezanja. Melanški so na rudnik poslali prošnjo, če lahko prenovijo podstrešje hiše in marof, a se naslovniku ni zdelo vredno niti to, da bi poslal vsaj negativen odgovor. Takrat rudnik prebivalcem tega območja po letu 1974 ni dovoljeval obnove in popravil hiš z obrazložitvijo, da jim vloženega denarja v primeru odkupa ne bodo povrnili. Nenehni pritiski rudnika, da se morajo izseliti v nekem nedoločenem času, so na prebivalcih tega območja pustili grenak priokus. Živeti v starih hišah brez posodobljenega ogrevanja, nujno potrebnih popravil in izboljšav, res ni bilo prijetno, poleg tega pa se ni vedelo, kam in kdaj bodo morali oditi. V letih po 1974 je bila zato glavna tema med ljudmi, kam bodo svoje domačije preselili. Nekateri so se tolažili s tem, da jim morda pa le ne bo treba oditi, a tolažba je bila bolj slaba.

Poleg hiše je prečno stal že omenjeni marof, ki je imel spodnje prostore zidane iz kamna. Na njegovem koncu je rasel srednje

Foto: Lojze Ojsteršek

Marof, slikan z zadnje strani. Za marofom je viden velik oreh, ki še sedaj raste, na sprednji strani pa se vzpenja trta, ki so jo tja posadili po obnovi hiše.

velik oreh, ki še danes raste sredi polj. V hlevu so imeli ponavadi eno do dve kravi, prašiče in kokoši. Pred marofom sta Milka in Franc postavila nadstrešek, kjer so imeli shranjeno leseno prešo in drva. Zemlje z gozdom vred so imeli približno 2 hektarja. Zemlje ni bilo dovolj, da bi si lahko vso hrano sami pridelali doma. Na srečo so bili moški pri hiši že pred vojno zaposleni, zato so si lahko pomembnejša živila tudi kupili in jih ni bilo potrebno pridelovati doma.

Melanški oz. natančneje Milkina dedek Miha in babica Helena sta kmetijo po svoji poroki kupila od prejšnjih lastnikov Zajcev, od koder tudi domače ime pri Zajcu. Domačijo je nato podedoval njegov sin Vinko Melanšek, rojen leta 1894. Z ženo Francsko sta imela šest otrok, in sicer Marijo, Ivana, Štefko, Milko, Francija, in Jožico.

Prva Vinkotova služba so bili prevozi s konjsko vprego – furmanstvo. Prvi redni delodajalec mu je bil Baltazar Deberšek, lesni trgovec iz Gaberke. Melanški so takrat imeli dva konja in furmanski voz. Iz Velunje je moral Vinko voziti les do Oroža, kjer je bila deponija lesa, ali pa na različne žage, rezan les pa k strankam, ki jih je imel Deberšek. Na furah je preživel včasih tudi cele dneve, Deberšek pa pri plačevanju ni bil ravno discipliniran. Ker Vinku Deberškova plačilna nedisciplina in njegov občasno neprimeren odnos zanj nista bila sprejemljiva, je furmanstvo opustil. Novo službo je dobil v Vošnjakovih tovarni usnja v Šoštanju. Nekaj časa je s slabo, a redno

plačo še šlo. Ko pa se je v tridesetih letih prejšnjega stoletja pojavila kriza tudi v tovarni usnja, so se lastniki odločili, da bodo tiste, ki imajo doma dovolj zemlje za preživetje, odpustili. Tako je tudi Vinko dobil odpoved. Ker brez dodatnega denarja doma niso mogli preživeti, se je njegova žena Francka odločila, da gre g. Vošnjaka prosit, če lahko Vinko dobi službo nazaj. Vošnjaka takrat ni bilo v tovarni, v njegovi veliki pisarni pa je srečala njegovo ženo. Ta je za mizo brala velik časopis in jo kar tako mimogrede vprašala, kaj želi. Francka ji pove, da so njenega moža odpustili, doma pa imajo premalo zemlje, da bi se lahko številčna družina preživljala samo s kmetijstvom. Pa se gospa Vošnjakova med branjem časopisa ni pustila motiti in ji je osorno odgovorila: »Nema dela.« Tako s službo ni bilo nič. Vinko je čez nekaj časa dobil službo v Rudniku lignita Velenje. Delo je dobil v jami, kjer je delal do upokojitve leta 1946.

Vinko je bil ustanovni član in član prvega odbora Gasilskega društva Gaberke, ustanovljenega leta 1930. Ker takrat gaberški gasilci še niso imeli svojega doma, so se dogovorili, da bo občni zbor vsakokrat pri drugem kmetu, ki ima za to primerne prostore. Tretji občni zbor leta 1933 je tako gostil na svojem domu Vin-

Foto: arhiv Goričan

Družina Melanšek: z leve stojijo: Marija, Milka, Franc Goričan, Jožica Skornšek, Štefka Pavčnik, čepi Franci Melanšek. Slika je bila posneta na spodnji strani hiše pred obnovo leta 1974, v ozadju se dobro vidijo prvotno dvokrilno okno ter vrt z leseno ograjo.

ko. Njegova hčerka Milka se še spomni tega gasilskega občnega zbora, saj je kot majhna deklica morala pomagati pripravljati zborovanje. Takrat sta bili glavni kuharici njena mama in Jeričeva mama. V letih 1940 in 1941 je bil Vinko tajnik društva in otroci so mu večkrat pomagali raznositi gasilsko pošto po Gaberkah. Med vojno ni služil vojske, delal pa je v rudniku. V nemško vojsko pa je bil vpoklican Vinkov sin Ivan, ki pa je po dopustu prebegnil v partizane. Gasilsko društvo je bilo med leti 1942–45 razpuščeno. Po koncu vojne, točneje septembra 1945, pa so se preživeli gasilci zopet zbrali in ponovno ustanovili gasilsko društvo. Takrat je prišlo med Vinkom in Ivanom Zajcem do navidez nepomembnega prepira zaradi pisalnega stroja. K Vinku sta prišla na obisk Ivan Zajc in Jermanov Karel. Nekaj časa so se pogovarjali, na koncu pa je Zajc le obrazložil namen njunega obiska. Prišla sta namreč po gasilski pisalni stroj, ki naj bi ga doma potreboval Zajc. Ker je imel Vinko po vojni namen biti še naprej tajnik gasilskega društva, se nikakor ni strinjal z Zajčevimi ideji. Tajnik brez pisalnega stroja pa tudi ni hotel biti, zato se je odločil, da v primeru odvzema izstopi iz gasilskega društva. Tako je takrat Zajc dobil pisalni stroj, izgubil pa dobrega gasilskega prijatelja. V gasilsko društvo se je ponovno vrnil šele leta 1973 po nagovarjanju takratnega poveljnika Edvarda Kaša. Gasilci so namreč v svoji veteranski gasilski ekipi nujno potrebovali še enega člana. Vinko je bil tako takrat poznan kot najstarejši gasilec v Gaberkah in Šaleški dolini. Vinko je umrl za novo leto leta 1976.

Na domačiji sta od leta 1964 naprej gospodarila njegova hčerka Milka, rojena leta 1927, in njen mož Franc Goričan iz okolice Rogaške Slatine, rojen leta 1924. Milka je bila rojena kot četrti otrok v osemčlanski Melanškovi družini. Ko je odrasla, si je močno želela iti v tovarno v službo, saj ni želela celo življenje trdo delati na kmetiji samo za golo preživetje, medtem ko bi bil lahko zaslužek v tovarni enostavnejši. Mama pa se s tem ni strinjala, saj se je bala, da bosta vsem otrokom navkljub, na stara leta z možem ostala sama na majhni kmetiji. Vsi Milkini bratje in sestre so se namreč zelo kmalu poročili in odselili in tako je Milka ostala zadnja doma. Sestri Marija in Štefka sta prvi odšli od doma, in sicer na Jesenice. Službo sta dobili v trgovini, katere lastnica je bila njuna botra Marica Čok. Ta se je odselila na Jesenice po ločitvi s Francem Čokom – gostilničarjem iz Družmirja. Obe sta se tam tudi poročili. Štefka je po poroki kasneje odšla živeti v Laško, od koder je bil njen mož. Brata Ivan in Franci sta našla nevesti v Šmartnem ob Paki, ki pa sta bili sestri. Ivan se je z ženo nato preselil v Lokovico, Franci pa v Florjan pri Šoštanj. Najmlajša sestra Jožica je odšla živeti k možu Stanetu v Velenje.

Foto: arhiv Goričan

V prvi vrsti z leve: Pepca Melanšek, Danica Černelič, Darinka Repenšek, Jožica Skornšek, Ivica Kunej, Ema Zupančič in Zvonko Pavčnik. V drugi vrsti z leve: Franci Melanšek, Mici Melanšek, Francka in Vinko Melanšek, Mici in Ivan Koračin, Štefi Pavčnik in Ivanka Glušič. V tretji vrsti z leve: Marica Skutnik ter Ivan in Milka Goričan.

Franc Goričan se je v mladosti izšolal za krojača (žnidarja) v Celju. Za krojačico se je izšolala tudi njegova sestra, s katero sta potem skupaj nekaj let delala v Celju. Nekoč pa je Franc tako zbolel, da je moral iti na zdravljenje v Topolšico. Topolšica mu je ugajala, zato se je odločil, da bo tam tudi ostal. Odpri je krojaško delavnico, kjer je izdeloval obleke, med delom pa je izučil tudi osem krojačic. V Topolšici je okrog leta 1960 spoznal tudi svojo bodočo ženo Milko. Ravno takrat pa je v Francu tlela tiha želja po delu v tujini, saj je izvedel za dobro plačano službo v tekstilni tovarni na Dunaju. Ves navdušen nad njo je tudi svoje dekle Milko prepričeval, da gre z njim na Dunaj, saj ju čaka lepša prihodnost. Žal se Milka ni strinjala z njegovimi načrti, saj je imela doma kmetijo in ostarele starše. Franc se je s težkim srcem vseeno leta 1962 odločil, da gre poskusiti srečo na Dunaj, pa čeprav brez Milke. Delo je dobil v tovarni oblačil, kjer je delal kot kontrolor. A v tujem mestu se je počutil preveč osamljeno in kljub dobremu zaslužku se je službi odpovedal in se leta 1964 vrnil domov. V Topolšici ni mogel ali hotel imeti več šivalnice. Nekajkrat se je oglasil pri Milki na njenem domu, kjer sta ugotovila, da sta si še vedno všeč, in kmalu sta se poročila. Skupen dom sta si uredila v Milkini rojstni hiši. Melanški so Francu ponudili prostor za novo šivalnico v njihovi prostorni hiši. Vhod v šivalnico je bil pri glavnih vhodnih vratih s ceste, ki je peljala mimo hiše. Šivalnico si je uredil v »veliki hiši« na levi strani hiše. Tam je imel postavljene tri Singerjeve šivalne stroje, med nji-

mi tudi takrat redek a nujno potreben šivalni stroj »entlarico«. En navadni Singerjev šivalni stroj so mu podarili Melanški, dva pa je z zaslužkom iz Avstrije kupil sam. Franc je bil že v Topolšici priznan kot izvrsten krojač, zato se mu tudi v Gaberkah ni bilo potrebno posebej izkazovati, saj so ga ljudje že dobro poznali. Bil je edini krojač v Gaberkah, v bližnji in daljni okolici pa je bil poznan po šivanju vseh vrst lepih in kvalitetnih oblek, plaščev, hlač tako za ženske kot moške, zato mu dela ni nikoli zmanjkalo. Dela je imel toliko, da je moral zaposliti pomočnico. Med delom v Gaberkah je izučil dve krojaški pomočnici. Generacije srednjih let iz Gaberk še sedaj dobro pomnijo, kje so kot otroci dobili svoje prve nove hlače in obleke. Pravijo, da je Franc znal narediti tiste – ta prave, kvalitetne in trpežne obleke in hlače. Ženske so si pri njem za hladno jesen naročile tople plašče, dekletom so se podali moderni kostimi, tiste malo bolj predrzne pa so si upale naročiti tudi tisti čas zelo moderna mini krila. Tudi te je znal Franc zelo dobro ukrojiti ne glede na zeleno dolžino krilca.

Milki in Francu se je leta 1968 rodila hčerka Martina, ki pa je oče-ta imela le v zgodnjem otroštvu. Franc je namreč sredi leta 1975

Foto: arhiv Goričan

Ekipa veteranov GD Gaberke 1973 po tekmovalstvu v Šaleku. Z leve: Ivan Cerkovnik, Karel Jevšnik, Jože Golobinjek, Ivan Čas, Vinko Melanšek, Franc Videmšek, Franc Grudnik, Martin Borovšek in Franc Lomšek. Na tekmovalstvu so si prislužili zaboj piva, Vinko Melanšek pa priznanje za najstarejšega tekmovalca. Ustanovni člani GDG v desetini so bili: Vinko Melanšek, Franc Videmšek in Franc Lomšek.

zaradi neozdravljive bolezni umrl, malo pred tem, ko je Martina začela hoditi v osnovno šolo.

Ko je pol leta zatem, za novo leto 1976, umrl še oče Vinko, je domačija ostala brez moške roke. Na kmetiji sta tako ostali le Milka in Martina, saj je mama Francka umrla že 21. avgusta 1964. Milka se je zato odločila, da v hlevu ne bo več imela živine. Iz »velike hiše« so odstranili tudi šivalnico, ki je ni nihče več uporabljal. En šivalni stroj je dobila v dar Milkina sestra, enega je kupila vajenka Marica, enega pa so prodali neznano kam. Dve smrti v razmaku pol leta sta za Milko in njeno hčerko Martino pomenili hud udarec. Ob vsej bolečini pa se je Milka morala sama spoprijeti z vsemi problemi pri iskanju novega doma. Čakala so jo naporna pogajanja za zamenjavo doma. Pri reševanju teh težav ji je največ pomagal svak Stane Skornšek, mož njene mlajše sestre Jožice iz Velenja. Stane je imel gradbeno podjetje, bil je lovec, poznal pa je veliko pomembnih ljudi tistega časa. Kljub temu da je poznal tudi vse pomembnejše ljudi v občini, ni mogel priti do informacij, kakšna usoda čaka ta del Gaberk. Odškodnina, ki bi jo Milka dobila za vso zemljo, hišo in hlev, bi takrat zadostovala le za nakup manjše parcele, pridobitev dokumentacije in gradnjo hiše do prve plošče. Problem pa je bil tudi v tem, da denarja za nadaljnjo gradnjo Milka in Martina ne bi imeli dovolj. Rudnik kasneje ni več izplačeval denarnih odšodnin, temveč so ljudem ponudili nadomestna sta-

novanja oz. hiše. Tako sta bili Milka in Martina med prvimi, ki nista več mogli dobiti denarja za odškodnino, ampak so jima ponudili nadomestno stanovanje.

Pri hiši je bilo sicer v času življenja staršev in moža Franca vedno veliko obiskov. Na počitnice so zelo radi prihajali otroci in vnuki Vinka in Francke. Osamljena hiša za Velunjo je bila za otroke raj na zemlji, saj so se lahko podili po travnikih, lovili ribe v Velunji in se skrivali po gozdovih. Po odprtju krojaške delavnice je bila hiša polna strank, ki so želele, da jim Franc popravi ali naredi novo obleko. Po letu 1974 so se pri hiši pogosto ustavljali sosede, saj so ljudje skrb, da se bodo morali nekam preseliti, enostavno morali deliti z drugimi, da jim je bilo morda zato malo lažje pri srcu. V teh letih so v bližini domačije vrtalci postavili kar štiri vrtine. Vrtalci so se večkrat ustavili pri domačiji, kjer so vedno dobili tudi kakšen liter jabolčnika.

Eni od Milkinih lepših spominov iz mladosti so spomini na pisanke. Njena pisanka je bila namreč vedno bogata, kakor je bila bogata tudi njena botra, Čokova Marica. Anton in Marica Čok sta

Foto: arhiv Goričan

Milka Goričan in njena rumena hiša med zelenjem, kakršna je bila najbolj všeč njenemu očetu Vinku.

imela gostilno in trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki v Družmirju in sta bila za tiste čase bogata in jima za otroke ni bilo težko kupiti lepega darila. Martini je najbolj ostal v spominu stari gasilski dom in dogajanje okoli njega, kjer je v družbi prijateljev in prijateljcev preživela mnogo lepih in nepozabnih trenutkov. Nekaj let je tekmovala tudi v gasilski desetini. Z mamo sta občasno pazili tudi otroke, katerih starši so bili v službi. Zelo prisrčen dogodek jima je bil, ko je v njenem varstvu prvič shodil fantek Kristjan. Milka pogreša »veliko hišo«, ki je bila proti današnjim dnevnim sobam pravo prostorsko razkošje. Prostora je bilo dovolj kar za nekaj deset ljudi, tako da so včasih pri njih imeli tudi poročne zabave ter zabave ob praznovanjih pomembnejših obletnic sosedov in sorodnikov.

Skozi leta se je pri Melanških kar trikrat zamenjala hišna številka, in sicer Gaberke 53, 64 in kot zadnja hišna številka Gaberke 88.

Iz Gaberk sta se Milka in Martina izselili leta 1987, ko na hiši še sploh ni bilo vidnih poškodb zaradi pogreznja tal. Domačijo so gradbeni stroji podrli že leta 1988. Danes o zgradbah ni ne duha le sluha, ostale so le makadamske ceste, ki so šle mimo domačije. Od številnih dreves, ki so včasih rasla okoli domačije, sta danes ostala samo še jablana in velik oreh.

Pričujoča zgodba o Melanškovi domačiji je nastala na osnovi pripovedovanja Milke in Martine Goričan.

Literatura: Kronika kraja Gaberke in 60 let gasilskega društva Gaberke.

Filmspoting

piše: Eva Pečnik

Morje v meni

Originalen naslov: **Mar adentro**

Režija: **Alejandro Amenábar**

Igrajo: **Javier Bardem, Belén Ruenda, Lola Dueñas, Clara Segura**

Scenarij: **Alejandro Amenábar, Mateo Gil**

Žanr: **drama**

Leto: **2004**

Morje v meni je še en izjemen film na osvajaškem pohodu 32-letnega španskega režiserja Alejandra Amenábarja (filma *Vsiljivci*, z Nicole Kidman v glavni vlogi ter *Odprti oči*, ki ga je kasneje režiser Cameron Crowe uporabil kot podlago za film *Vanilla sky*). Z njim je ponovno dokazal, da se lahko kosa tudi s tako zvenečimi imeni španske kinematografije kot je Pedro Almodovar. Film je kot po tekočem traku tudi pobiral vse večje nagrade na filmskih festivalih: zlati globus za najboljši tuj film, nagrada na Beneškem festivalu za najboljšega igralca (Javier Bardem), 14 nagrad Goya, oskarja za najboljši tuj film idr. Režiser se že od svojega diplomskega filma, s preprostim naslovom *Diploma*, ukvarja s tanko mejo med življenjem, smrtjo in sanjami. Med prebiranjem knjige Ramona Sampedra, kvadriplegika, ki se je več kot 27 let boril za pravico do dostojne smrti, se je odločil o njem posneti film.

Poln življenjske energije se je Ramon pri petindvajsetih letih ob skoku v vodo poškodoval in tako ostal priklenjen na posteljo za vse življenje. Zaradi njegovega karizmatičnega značaja so ga vedno obiskovali prijatelji in številne ženske. Obkrožen z bratovo družino (zanj je vestno skrbela svakinja Manuela) in vedno žalostnim očetom (»Edina stvar, ki je hujša od tega, da ti umre otrok, je, da si tega želi ...«) se je privezan na posteljo brez zasebnosti, dostojanstva in upanja, ves čas svoje invalidnosti boril za pravno priznano pravico do smrti.

Režiser se je v filmu osredotočil na sodni proces in dve ženski. Julia je Ramonova na smrt bolna odvetnica, ki ga obišče, da bi mu pomagala po pravni poti. Rosa pa preprosta tovarniška delavka iz bližnje vasice, ki ga želi prepričati, da je vredno živeti. Sodni proces, po pričakovanjih,

izgubijo, zato ostaja samo še vprašanje, kdo od Ramonovih najbližjih mu bo voljan uresničiti njegov rezervni načrt. Vedno nasmejani Ramon se je trudil, da bi soljudem pokazal, da je življenje lepo in vredno, da ga živimo, le da ga on v svojem stanju ni hotel živeti. Po skoraj tridesetih letih prepričevanja sodišč, da je njegova pravica odločati o lastnem življenju, se je ubil sam s pomočjo prijateljev. Evtanazija je v Španiji ostala prepovedna, Ramon pa je po zaslugi svoje knjige (*Pisma iz pekla*) in mnogih intervjujev, predvsem pa zaradi svoje inteligence, razumnosti, dobrega humorja (na vprašanje, če kadi, odgovori: »Vsake toliko časa, za vsak slučaj, če me ubije.«) in dobro utemeljene odločnosti, postal ikona.

Film odlikujejo tudi čudoviti posnetki narave v Galiciji, odlični glavni igralec Javier Bardem (Pršut, pršut, Meseno poželenje, Preden se znoči ...) ter seveda glasba, ki jo je večinoma skomponiral, kot je pri njegovih filmih zelo pogosto, kar režiser sam.

Film ni depresiven (čeprav sem imela ob koncu filma dodobra zabuhle oči), ampak govori o brezpogojni svobodi človeka nad svojim življenjem, o dostojanstvu, o ljubezni, o žrtvovanju in o medsebojnih odnosih, kako jih vzpostavimo, kako jih negujemo, kako jih izrabljamo, predvsem pa hoče, da se zavemo, da nikoli in nikdar nimamo pravice nad življenjem nekoga drugega!

Življenje Davida Gala

Originalen naslov: **The life of David Gale**

Režija: **Alan Parker**

Scenarij: **Charles Randolph**

Igrajo: **Kevin Spacey, Laura Linney, Kate Winslet, Gabriel Mann**

Žanr: **drama, triler**

Leto: **2003**

Alan Parker, režiser filmov

Pink Floyd stena, *Evita*,

Mississippi v plamenih

in *Angelin pepel*, je znan

po tem, da se njegovi

filmi končajo s smrtjo

glavnega junaka. Zato si

kar lahko predstavljam njegov nasmešek, ko je

dobil v roke scenarij Charlesa Randolpha (*Prevajalka*), ki govori o problematiki smrtno kazni.

Film, s podnaslovom »Zločin je jasen ... Resnica ne!« se odlikuje po odlični igralski zasedbi in je

posnet po resničnih dogodkih. Glasbo za film

sta napisala dva režiserjeva sinova.

Zgodba govori o odličnem profesorju filozofije na izmišljeni univerzi v Austinu in znanem zagovorniku smrtno kazni, Davidu Galu, ki je obsojen na smrt zaradi posilstva in umora svoje

kolegice aktivistke Constance Harraway. Nekaj dni pred izvršitvijo kazni privoli v zadnji intervju z mlado novinarko, Bitsy Bloom, ki je znana po tem, da se vestno drži dogovorov (bila je celo v zaporu, ker ni hotela razkriti svojega vira za članek o otroški pornografiji ...). David počasi pripoveduje zgodbo svojega propada, začeni s svojo ločitvijo in zapeljivo študentko Berlin, ki ga je zapeljala, potem pa obtožila spolnega nadlegovanja. Sumničava novinarka najprej opazi, da ji sledi moški s kavbojskim klobukom, nato sumljive detalje Constancinega umora, potem pa še nesposobnost Davidovega odvetnika ... Bolj ko Bitsy in njen pomočnik Zack sestavljata delčke te čudne uganke, bolj se jima dozdeva, da je grozljiv umor storil nekdo drug. Imata le par dni časa, da odkrijeta resnico.

Ta napet triler, poln presenetljivih preobratov, v Ameriki ob svojem izidu ni dosegel želenega uspeha, temveč je požel zelo slabe kritike (češ da je preveč levo usmerjen in da škoduje republikancem). Res je, da se zgodba ukvarja s smrtno kaznijo in tako osvrkne politiko republikancev, vendar pa na zelo utemeljen in, po mojem mnenju, objektivni način prikaže, da so napake med procesi na sodiščih možne, predvsem ko je v igri smrtna kazen in je pritisk javnosti na sodišče toliko večji. Zanimivo je, da je v 21. stoletju smrtna kazen še vedno pomemben faktor pri pridobivanju politične moči, predvsem pa me čudi trditev njenih zagovornikov v ZDA, da je njeno izvajanje eden od temeljev demokracije.

Dejstvo pa je, da niso vsi na smrt obsojeni nedolžni ali zgolj storili življenjske napake in da je na tisoče na smrt bolnih, ki se zavedajo lepote življenja in ga hočejo izživeti do zadnje minute. Zato odločitvi niti za eno niti za drugo nista preprosti. Zdi se mi le nekoliko dvolično, kadar se obe najdeta na jedrniku političnih razprav, kjer pa večkrat prevladajo drugi interesi pred humanostjo. Včasih tako kar vidim človeka, sedečega na rjavem, s čistilom proti prahu, premazanem usnjenem pisarniškem stolu, ki si je med razmišljanjem, kaj bi še lahko zakuhal, s svinčnikom preveč dregnil v levo nosnico in pomislil: »Kaj, ko bi uvedli smrtno kazen in prepovedali evtanazijo, samo zato, da bi si na smrt bolni in smrti željni na smrt želeli, da bi nekoga ubili ...«

[illegible]

UGANKARSKI SLOVARČEK

EEDEN - nizozemski pisatelj (Friderik); ERAK - hrvaški igralec Ivan; ESLA - reka v Španiji; NUJOMA - namibijski politik (Daniel); SONNINO - italijanski politik (Giorgio); TZELILI - grška atletinja (Mirela).

Izmed pravilnih rešitev križanke bomo izžrebali dva nagradjenca, ki bosta prejela po: dve vstopnici za gledališko predstavo v Slovenskem ljudskem gledališču Celje, po lastni izbiri ter eno knjižno nagrado. Izžrebana nagradjenca prejšnje križanke (List 12 /2006), sta: Milan Grudnik, Ravne 43 b, Šoštanj, ki prejme dve vstopnici za SLG Celje in Damijana Tamše, Ravne 86 a, Šoštanj, ki prejme knjižno nagrado.

Nagradna križanka

Januar 2007

Gesla Križanke:

Ime in priimek:

Naslov:

Izpolnjen kupon pošljite na naš naslov do 19. februarja 2007.

Februar 2007

Oona

Planet gibanja in komunikacije Merkur bo v času do 14. februarja do 8. marca retrograden. Pomeni, da se bo gibal nazaj in nam povzročal težave. V omenjenem času NE sklepajte in NE podpisujte nikakršnih pogodb, NE kupujte tehničnih

stvari, še posebno NE avtomobila ali telefona! Čas ni ugoden za poroko, za dogovor kakršne koli vrste za menjavo službe, tudi z operacijami nog bi veljalo počakati. Opravite zakasnele posle in pričakujte ovire v prometu in težave z dokumentacijo.

Oven

Čaka vas dokaj naporen mesec. V ustvarjanju problemov in v nereševanju le-teh boste pravi mojstri. Na vse provokacije okolice boste burno reagirali, tudi takrat, ko bi z nasmeškom lahko rešili situacijo. V pomoč vam bodo zvesti prijatelji, pa še nanje se ni najbolj zanašati. Energije vam bo kar naprej primanjkovalo, tudi nervozni boste. Vreme vas bo vse bolj motilo, sneg in mraz vam bosta šla močno na živce. Želeli si boste potovati in se zabavati, razmere v družini pa vam ne bodo najbolj naklonjene. Možni so problemi in spori v službi in seveda nerazumevanje doma, še posebno v drugem tednu februarja. Težave s hrbtnico!

Bik

Čeprav je februar mesec, ko vam ponavadi primanjkuje energije, bo tokrat drugače. Imeli boste visoke cilje, ki jih boste želeli uresničiti za vsako ceno. V ljubezni boste zahtevni, res pa je, da boste tudi veliko dajali. Uspešno boste delali več stvari hkrati, redno pa vas bo v zadnjem hipu rešila sreča in vse se bo dobro končalo. Poleg družinskega in ljubezenskega življenja boste veliko stavili tudi na odnose s prijatelji in s sodelavci. Februar je ugoden mesec za potovanje, za srečanja s poslovnimi partnerji in za opravljanje izpitov. Okoli valentinovega previdno na vseh področjih!

Dvojčka

V službi boste izvrstno delovali, zato je možna povišica plače. Še partner vas bo podpiral in prevzel večino hišnih opravil nase. S financami boste tudi dobro upravljali, svoj denar pa pametno vlagali. Tisti, ki se ukvarjate s športom, pričakujete zelo dobre rezultate. Po 13. februarju se obeta nekaj več težav v komunikaciji in na potovanjih. Začelo vam bo primanjkovati koncentracije. Obstaja velika možnost, da izgubite ali založite važne dokumente, kar vas bo močno razburilo. 24. februarja bo krajec v vašem znamenju – močno vas bo razganjalo.

Rak

Tenzije na ljubezenskem področju se bodo pomirile. Uživali boste v druženju in flirtanju. Tisti, ki ste brez partnerja, bi lahko spoznali osebo, ki vam bo všeč, usodni planetni vplivi pa bodo pomagali, da šarmirate in zainteresirate to osebo. Tisti Raki, ki ste v resnih zvezah, se boste v tem mesecu začeli pogovarjati o začetku skupnega življenja. Srečni in veseli boste. Če želite spremeniti frizuro ali kupiti novo garderobo, je to ugoden čas. Izkoristite ga maksimalno. Od 22. februarja do konca meseca bo ugodno za ljubezen.

Lev

Zimo in mraz boste vse težje prenašali, vsak sončen dan bo v vas budil željo po življenju in gibanju. V ljubezni bo mirno. Vaša energija in strast bosta pritajeni, kot bi jo nekje v svojih globinah čutili za nek drugi čas. Vse kar boste naredili ta mesec, se bo kasneje izkazalo za koristno. V službi boste sitni in neprijazni. Po 14. februarju vas bo vznemirjalo vsako čakanje in zavlačevanje, posebno nervozni pa bodo vsi Levi, ki se ukvarjajo z investicijami in s financami. V zadnjem tednu februarja se vam bo izboljšalo zdravje. V petek, 2. februarja, vam bo uspevalo vse, česar se boste lotili.

Devica

Mars, planet akcije, vas bo oborožil z močjo in prodornostjo. Sicer boste imeli pogosto mračne misli, vse zaradi okolice in negativnih dogodkov, povezanih z njo. Vse kar vas ne bo zlojilo,

vas bo seveda učvrstilo. S humorjem bi lahko rešili marsikatero neugodnost. Večino svojih problemov boste v glavnem dobro prenašali, večina jih bo seveda povezana z ljubeznijo. Bodite pozorni na okolico, sosedske odnose poskusite izboljšati z nasmehom. Morda boste morali sodelovati v nekem sodnem procesu. Vaš vladar Merkur vam bo v februarju dokaj nenaklonjen. V nasprotnem znamenju bo, pa še ritensko se bo pomikal. Za vsako ceno se izognite nervozi, raztresenosti in zamujanju ...

Tehtnica

Imeli boste občutek, da vam nič ne gre. Večjih težav in pričakovati. Ubadali pa se boste z vsakodnevnimi problemi in o bodočnosti sploh ne boste razmišljali. Malce nervozni, nepotrpežljivi in razdražljivi boste. Namesto večne ljubezni boste bolj zainteresirani za strasten odnos z veliko osebne svobode. Nekako cel februar bo v vas tlelo neko nezadovoljstvo in zdelo se vam bo, da vas nič ne more sprostiti in osrečiti. Planet gibanja, Merkur, bo retrograden, pa se bodo zato tudi dogodki odvijali počasi. Še posebno tisti, ki so povezani z denarjem in s krediti. Pestre dogodke pričakujte okoli 8. februarja.

Škorpion

Vse do sredine februarja bo čas za vas tekel prehitro. Imeli boste ogromno energije, ki pa je žal ne boste vedno izkoristili na dober način. Izogibajte se zabavljačev in tistih, ki bi ure in ure žlobudrali preko telefona. Pogosto se vam bo zdelo, da so stvari hujše, kot so v resnici. Vaše razpoloženje bo vse do 18. februarja spremenljivo. Ne glede na to, kako se boste počutili, boste izgledali, kot da je vse v redu. Pazite na spore v partnerstvu, še posebno okoli 1. in 16. februarja.

Strelec

Februar je označen z romantiko. Srečali boste osebo, s katero se boste takoj začeli videvati. Fizična privlačnost bo velika. Vsak trenutek, ki ga boste preživeli skupaj, bo zanimiv. Čez čas vas bo začelo mučiti, če je ta oseba prosta. Izkazalo se bo, da ste se zapletli v trikotnik. Ne obupajte! Malce nemirni boste, mimogrede se boste zapletli v prepri, vaša okolica pa ne bo prav nič navdušena nad vašim obnašanjem. Razpoloženje se vam bo vrnilo, ko boste prejeli neko vsoto denarja. Privoščili si boste nekaj zabave in razkošja. Mnogi izmed vas bi se lahko honorarno zaposlili.

Kozorog

V februarju si boste čas organizirali tako, da si boste lahko vzeli čas za ljubezen in za posel. Tisti, ki ste poročeni, boste nenadoma ugotovili, da imate svojega partnerja še vedno radi, in boste z njim želeli prebiti večino svojega časa. Sredi meseca boste šli na neko potovanje, svojega partnerja pa presenetili z darilom. Zadovoljni boste ob misli, da je vaša družina srečna. Mnogi se boste odločili za dieto ali za poglobljeno nego svojega telesa. S financami previdno: Ne posojajte denarja in ne razpisavajte z njim. Na valentinovo bo Luna v vašem znamenju. Dobro izkoristite ta dan!

Vodnar

V tem mesecu boste imeli neke vrste jasnovidne sanje. Podnevi se vam bo dogajalo to, kar ste ponoči sanjali. Preučite smisel sanj, nekaj vam želijo sporočiti! Razočarani boste nad prijateljem, ko boste doumeli, da ni iskren do vas. Na področju financ boste hazardersko razpoloženi in pazite, da ne boste vsega zapravili z vlaganjem v nerealne posle. Nekih večjih izgub ni pričakovati, a vseeno bodite previdni. Ženske Vodnarke bodo pogosto v sporu s partnerjem zaradi nakupa garderobe, čeprav bo vzrok preprirov čisto drugje. Pazite na zobe in na lase. 17. februar je dan, ki si ga boste zapomnili: ali bo to sanjski dan ali pa dan, ko bo šlo vse narobe!

Ribi

Po letu dni se bo v vaše znamenje spet vrnila Venera, planet ljubezni. Poudarila bo vašo privlačnost. Dogajalo se vam bo marsikaj. Romantičnih trenutkov (tudi z večerjo ob svečkah) ne bo manjkalo. V službi boste dobro delovali, tudi s tistimi sodelavci, ki vam niso najbolj naklonjeni, boste dobro shajali. Okoli 10. februarja boste pri sebi odkrili nekaj, za kar ste bili prepričani, da sploh nimate. Pazite na gležnje!

POEZIJA

Stojan Štepec
 Mitja Kump
 Zoran Peter
 Berta Jurič
 Boštjan Odr
 Tjaša Perovik
 Irena Vrečer
 Tanja Potokar
 Dami Bodrož
 Biljana Kump
 Ljiljana Vrečer
 Marija Lebar
 Ramona Veljagič
 Slavica Todorovič
 Jovica Babič Savin
 Ljudmila Comar
 Bob Ramel
 Milena Kladar
 Marita Kavčič
 Zlatko Perovik

HOTENJA 16 2006

HOTENJA 16

2006

RAZPIS

Šaleško literarno društvo Hotenja pripravlja literarni zbornik Hotenja 17 v letu 2007 z izbrano temo »Zapiski iz sanj«.

K sodelovanju vabimo literarne ustvarjalce, ki živijo ali delujejo v širši savinjsko-šaleški regiji. Izbrane stvaritve (izvirna pesniška, prozna, dramska, esejistična besedila idr.) na razpisano temo »sanjskega videnja sveta« bodo objavljene v zborniku **Hotenja 17** in predstavljene na literarnem spogledu (premišljevanja na temo razpisa v pogovoru z objavljenimi avtorji) v okviru VI. Herbersteinskega srečanja slovenskih književnikov v Velenju, kjer bo strokovno-umetniška žirija festivala nagradila najboljše objavljeno literarno delo.

Avtorji lahko pošljejo tudi literarna besedila, ki niso skladna z razpisano temo. Tourstni prispevki bodo prav tako izbrani za objavo v Hotenjih 17, vendar ne bodo konkurirali za festivalsko nagrado za najboljše literarno delo, objavljeno v tematskem delu zbornika.

Pričakujemo še neobjavljena kratkoprozna, dramska, esejistična in literarnoprevodna dela v obsegu do pol avtorske pole (8 tipičnih strani) ali do 10 pesmi povprečne dolžine (15 do 20 verstic).

Prispevke pošljite najkasneje do **31. marca 2007** v wordovem zapisu (doc formatu) po elektronski pošti na naslov: **hotenja@gmail.com**, kjer lahko dobite tudi morebitne dodatne informacije.

Velenje
Sp Do 35
LIST OBČINE
2007

352(497.4 šoštanj)

9003645,1

COBISS

KNJIŽNICA VELENJE

